

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BEŇUŠ

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2016 - 2025

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš na roky 2016 - 2025
Územné vymedzenie :	Banskobystrický kraj, okres Brezno, obec Beňuš – ŠÚJ 508462
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2016 - 2025
Verzia	1.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Beňuš	
Erb	Vlajka a pečať
	
Základné údaje	
Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Okres Brezno
Región:	Horehron
Poloha:	48°49'45"S 19°45'37"V
Nadmorská výška:	557 m n. m.
Rozloha:	26,78 km ² (2 678 ha)
Počet obyvateľov:	1 170 (31. 12. 2014)
Hustota obyvateľstva:	43,69 obyv./km ²
Nacionále	
PŠČ	976 64
ŠÚJ	508462
EČV	BR
Tel. predvoľba	+421-48
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Beňuš
	Beňuš 355
	976 64 Beňuš
Web:	www.benus.sk
E-mail:	obecbenus@mail.t-com.sk
Telefón:	048 / 619 81 23.721
Fax:	048 / 619 82 26

OBSAH

1 ÚVOD	4
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BEŇUŠ.....	11
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	11
2.1. HISTÓRIA OBCE.....	11
2.2. PRÍRODNÉ POMERY	12
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	19
2.4. DOPRAVA.....	23
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	24
2.6. OBYVATEĽSTVO.....	32
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	39
2.8. BÝVANIE	42
2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	44
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE.....	47
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA.....	49
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	50
2.13. ŠPORT.....	50
2.14. KULTÚRA.....	51
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA.....	52
2.16. STRAVOVACIE A REŠTauračné SLUŽBY	52
2.17. CESTOVNÝ RUCH	53
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2010 – 2014	54
2.19. SAMOSPRÁVA	54
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ.....	54
2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	56
3 SWOT ANALÝZY	58
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ.....	60
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	61
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	61
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	62
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	63
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO.....	64
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT	65
3.8 KULTÚRA.....	66
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	66
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	67
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	68
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE BEŇUŠ.....	69
STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BEŇUŠ.....	75
4 VÍZIA A POSLANIE OBCE BEŇUŠ	75
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	78
STRATEGICKÝ CIEĽ	78
FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	79
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BEŇUŠ.....	85
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	85
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	85
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	86
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	87
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	88
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	89
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	89
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	90
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	91
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	91
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE.....	92
6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY	92
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	93
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	93
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	94
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	95

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	95
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	96
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	97
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	97
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	98
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	99
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BEŇUŠ.....	101
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE BEŇUŠ.....	101
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	102
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	104
8 AKČNÝ PLÁN	105
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	105
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	106
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	108
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	110
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	111
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	113
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	115
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	116
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	117
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	118
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	119
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BEŇUŠ	121
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	121
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	121
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	123
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	124
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	125
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	127
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	129
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	130
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	131
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	132
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	134
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	134
10 ZÁVER	140
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	141

1 ÚVOD

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš s výhľadom do roku 2025 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beňuš sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Beňuš, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš na roky 2016 - 2025
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2015 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		

Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	Áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	Áno
Verejné vypočutie	áno	áno	Áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	Áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Beňuš je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovni

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**

Národnej úrovni

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorový operačný program, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- **Regionálna integrovaná územná stratégia, 2014-2020**
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v

národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celošťátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

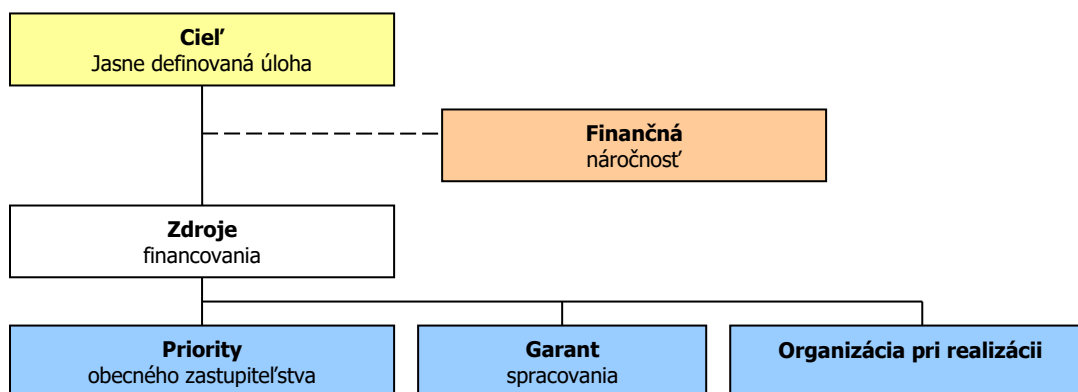
Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beňuš je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Beňuš. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo

analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

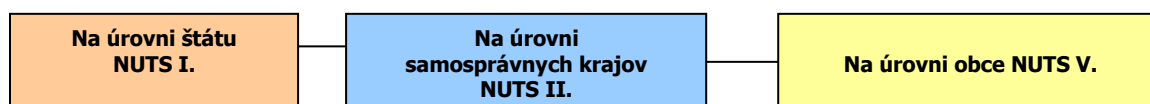
Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaistovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obce okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beňuš nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beňuš boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Beňuš má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- 4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- 6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
- 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- 8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2 7a,b,c,d	KF, EFRR
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR, ESF
				8,9,10,	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF, EFRR
			MH SR	4,7e	

			4,5,6,		
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10	
				5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR		11	EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR		11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK			EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK			EFRR

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer – 2

PHRSR obce Beňuš integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Beňuš 2016 - 2025 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHRSR obce, viacročný rozpočet. PHRSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

rozmer – 4

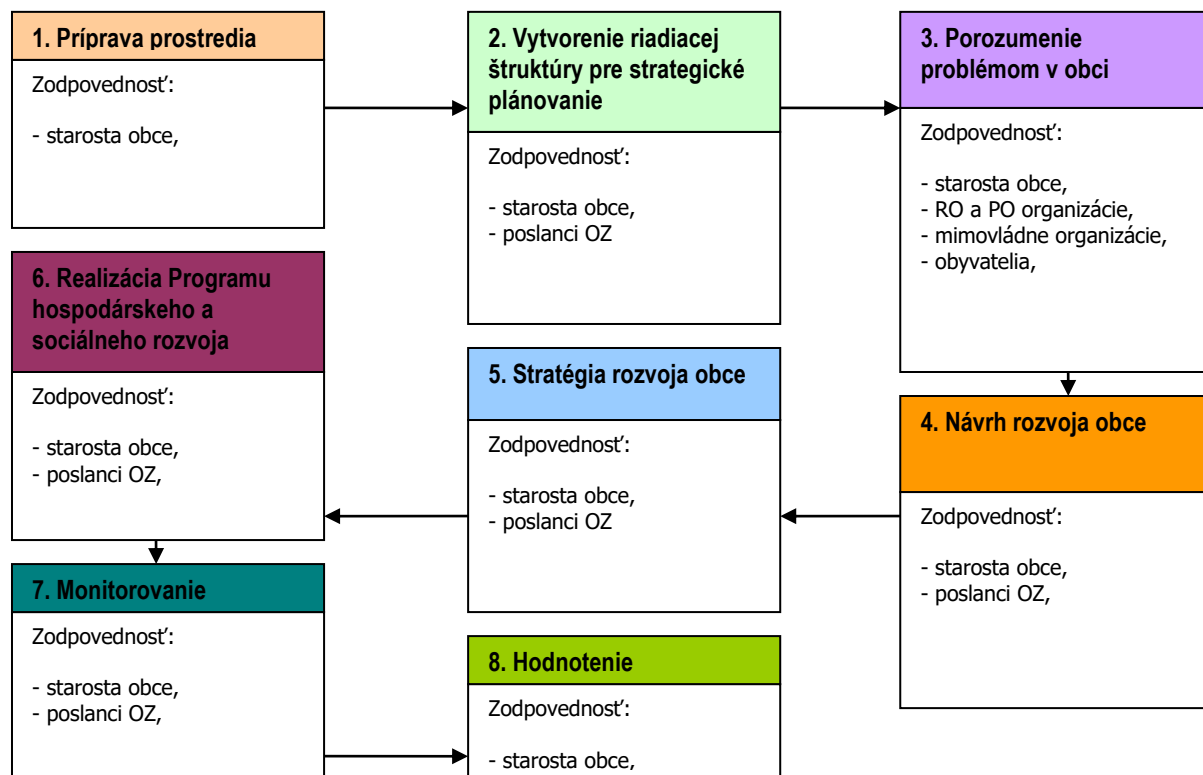
Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú

integrováný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v obci Beňuš. Sformovanie prvej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu.
2	Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach.
3	hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určujú pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávajú a zapájajú nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.
4	
5	
6	

Zdroj: Woleková, Mezianová, 2004, s.14 – 17.

Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš

2016 - 2025

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Brezno súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica.

Základná charakteristika obce Beňuš (k 31.12.2014)

Kód obce	508462
Názov okresu	Brezno
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	obec
PSČ	976 64
Telefónne smerové číslo	+421-48
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1380
Nadmorská výška obce - mesta v m	557
Celková výmera územia obce [km ²]	26,78
Hustota obyvateľstva na km ²	43,69
Zdroj: ŠÚ SR	

Nadmorská výška obce je 557 m.n.m. a radí sa k nízko položeným obciam. Celková výmera územia presahuje 26,78 km². Z hľadiska hustoty osídlenia patrí obec k stredne zaľudneným obciam.

2.1 HISTÓRIA OBCE

Prvá zmienka o obci pochádza z roku 1380, kedy sa spomína pod názvom Beneshawa. Ďalej sa obec spomína v „Lesnom poriadku“ kráľa Maximiliána z r. 1585, ktorý hovoril o dvoch obciach - Benesium Maius a Minus. Prvými obyvateľmi boli osadníci dolujúci zlatú, striebornú, medenú a železnú rudu. Po útlme baníctva v 16. stor. sa preorientovali na drevorubačstvo, chov dobytka a obrábanie pôdy. Niektoré pôvodné mená ako Citterberg, Laubert svedčia o nemeckom pôvode osadníkov. Pôvodní obyvatelia vytvorili osady Beňuš, Gašparovo, Braväcovo, Pôbišovo, Filipovo, Podholie a Srnkovo. Celé toto územie sa nazývalo Biele alebo Horné Handle. Roku 1710 tvorilo Beňuš a príľahlé osady 38 dreveníc z toho Beňuš 9, Pôbišovo 4, Filipovo 5, Gašparovo 3 Braväcovo, Podholie a Srnkovo 17 dreveníc. V rokoch pred druhou svetovou vojnou sa tunajšie lesné robotníctvo búrlivo domáhalo zlepšenia svojho postavenia (štrajk r. 1936). Hromadná cestná dedina, vyvinula sa z potočnej radovej. Bývanie z 19. stor. predstavujú zrubové trojpriestorové domy so studeným pitvorom, izbou (v izbe bloková pec a kozub, sekundárne pristavaný sporák) a komorou, často delenou na dva priestory. Domy podmurované kamennou podmurovkou, omazané a obielené. Hospodárske stavby postavené oddelene v otvorenom dvore. Strechy sedlové pod šindľom, štít má podlotnenicu, kabrinec a hálku. V izbe bývajú palubovky, v pitvore a komorách hlina (dom č. 20 v osade Pôbišovo, dom č. 39 v osade Filipovo z r. 1837). Drevorubačský dvojdom v osade Braväcovo predstavuje dom č. 38 až 39. Po r. 1945 zrubové i murované domy s priestormi radenými za sebou aj do štvorca. V súčasnosti sa Beňuš, ako administratívna samosprávna jednotka skladá zo štyroch sídelných jednotiek (miestnych častí): Beňuš, Pôbišovo, Gašparovo, Filipovo. Obytnú štruktúru dotvárajú menšie urbanizované jednotky Stará Píla východne od miestnej časti Beňuš a západne od Filipova je sídelná jednotka Liesková. Beňuš ako obec je situovaný v údolí horného toku Hrona. Prírodné a technické danosti územia nedovoľovali v minulosti rozvinúť kompaktnú sídelnú štruktúru ani v jednej sídelnej jednotke. Prírodným prvkom, ktorý svojou existenciou ovplyvňuje sídelný útvar Beňuš je rieka Hron. Technické diela akými sú železnica a štátna cesta I. tr. č. 66, obmedzili možnosti rozvoja obytnej zóny svojimi ochrannými pásmami, ako aj telesami svojich trás.

Vymedzenie územia

Kataster obce Beňuš, s intravilánmi jeho troch častí - Filipovo, Gašparovo, Beňuš a extravilánom zahŕňa plochu o celkovej výmere 2 659 ha. Severozápadnú hranicu tvoria hrebeňové časti kóty Zúbra (1192 m), odkiaľ hranica prechádza východne oblúkom na lokalitu Čučoriedka a ďalej

severovýchodne na lokalitu Jasienok. Odtiaľ sa hranica katastra stáča smerom na juh, sleduje tok Beňušky v Beňušskej doline až po lokalitu Beňušská, kde pokračuje okrajom lesných porastov na lokalite Paseky, ďalej pokračuje ako výbežok po oboch stranách Lieskovej doliny až po Veľkú Lieskovú a ďalej smerom na východ cez lokality Filipovský vršok a Hrádza až po cestu Beňuš-Braväcovo, kde v oblúku ohraničuje lúčne komplexy severne od intravilánu Beňuša na lokalite Jánovo. Ďalej hranica územia pokračuje štátnou cestou I. triedy Beňuš-Polomka po pasienky pri horárni, kde sa otáča späť juhozápadne, ohraničuje nivu Hrona po lokalitu Hrobovo, odkiaľ pokračuje južným smerom po kótu Michalova (1149 m). Od tejto kóty už hranica smeruje na západ, hrebeňmi lokalít Kachnička, Čierny vrch, Pôbišovo a Kozlovo, odkiaľ smeruje k nive Hrona a smerom východným ohraničuje lesné porasty Beluška po lokalitu Pod Kaňkovom, kde sa napája na staré koryto Hrona, ktorým západne pokračuje až k obci Bujakovo, prechádza po chrbátnici lesného komplexu Horiaňová a ďalej po hrebeni smerom na sever v smere Horiaňová - Priehybka (1111 m) - Horná Vartovka, až k východnému bodu - kóte Zubra (1192 m). Riešené územie predstavuje typickú horehronskú krajinu s lesnými a lúčnymi komplexmi, zvažujúcimi sa zo severnej aj južnej strany k nive Hrona, s celkovým výškovým rozpätím 825 m. pričom najvyšším bodom riešeného územia je jeho severovýchodný cíp na lokalite Jasienok (1335 m) a najnižšie je položený okraj nivy Hrona pri hranici s obcou Bujakovo (510 m). Vymedzenie jednotlivých častí je nasledovné:

Miestna časť Beňuš

Je situovaná na východnom okraji katastrálneho územia, po pravej strane Hrona. Bývanie na ľavej strane Hrona, tvorí miestna časť Pôbišovo. Pôdorysne by sa dalo predpokladať, že obidve miestne časti tvoria jeden urbanistický celok. Celistvosť tohto celku je narušená štátnou cestou I. tr., železnicou a riekou Hron. Tieto tri závažné prvky až na nepatrnú juhovýchodnú a západnú časť svojimi trasami sú vedené súbežne vedľa seba, čím zaberajú rádivé 100-150 m v niektorých miestach až 200 m široký pás územia, ktorý predeľuje urbanistickú jednotku na dve časti. Pravú stranu tvorí v smere toku Hrona tvorí miestna časť Beňuš, je situovaná po väčšine na vyvýšenej časti územia na juh - juhozápad orientovanom svahu. Z hľadiska lokalizovania bývania, túto časť územia možno považovať za vyhovujúcu, až na priestory primknuté tesne k štátnej ceste, respektíve tie, ktoré sú medzi cestou a železnicou. Tieto sú bezprostredne ovplyvnené nepriaznivo hlukom ako aj kolíziou z dopravy. Málo vhodné a vyhovujúce územie pre bývanie sú priestory braväcovského potoka. Údolie braväcovského potoka je úzke, stiesnené, čo neposkytuje dostatok ani vhodnosť plôch pre bývanie. Časť bývania je s väčšou častosťou hmiel s inverziou a v zimných mesiacoch väčšinu dňa je zatienená.

Pôbišovo

Tvorí ľavú stranu Hrona, a je podstatne menšia. Čo sa týka kvality bývania, nemožno ju považovať za vhodnú. Nepriaznivé sú tu prevádzkové a dispozičné pomery, nieje dostatok plôch vhodných pre bývanie. Charakteristickým prvkom je tu stiesnenosť územia, malá výmera obytných plôch, ktoré sú vymedzené riekou Hron a prudkým svahom. Nevhodné sú tu spádové pomery a hlavne na sever orientovaný svah, ktorý neumožňuje rozvinúť zložku bývania.

Miestna časť Gašparovo

Rozlohovo je menšou obytňou časťou ako je časť Beňuš. Časť bývania situovaná na pravej strane Hrona je rozložená na náhornej plošine, v úpätí prudšieho svahu predelená trasou štátnej cesty a v menšej časti v údolí bezmenného potoka pretekajúceho medzi lokalitou Hrádza a Gašparovský vršok.

Obytná časť Filipovo

Je situovaná západne od Beňuša a Gašparova po ľavej strane Hrona a z časti v miernom svahu úpätia kopca Pagaláč a Kozlovo. Časť bývania tesne pod lesom spomínaných kopcov má zložitejšie terénne podmienky, ktoré sťažujú prístupy k obytným domom a komplikujú automobilovú dopravu hlavne v zimných mesiacoch.

Časť Liesková

Táto časť bývania o počte 10 obytných domov je situovaná na pravej strane Hrona nad štátnou cestou na západ od Filipova. Je rozložená v miernom na juh orientovanom svahu, kde sú relatívne dobré podmienky pre bývanie.

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Z geomorfologického hľadiska patrí chotár obce do troch jednotiek : Severná časť chotára sa nachádza na západnom okraji Kráľovohoľských Tatier, stredná časť patrí do Horehronského podolia a južná časť do Veporských vrchov - okrajová časť masívu Fabovej hole. Severná a južná časť územia sú morfológicky i geologicky podobné a preto ich popisujeme spolu. Osobitne popisujeme strednú časť v ktorej sa nachádza i vlastná obec. Územie v oboch týchto častiach má erózne - denudačný, vrchovinový až homatinový reliéf s hlboko zarezanými V-dolinami bez nivy, alebo v dolných častiach so slabou vyvinutou nivou. Je to reliéf fluvialne rezanej vysočiny, v blízkosti doliny Hrona fluvialne rezanej vrchoviny, so slabým až stredným uplatnením litológie pri morfológických procesoch. Zo súčasných reliefotvorných procesov sa tu uplatňuje predovšetkým silná fluvialná hĺbková erózia, kombinovaná so

stredne silným až silným pohybom hmôt po svahoch v horskom reliéfe. Horehronské podolie predstavuje starú subsidenčnú panvu, dnes sa prejavujúcu ako tektonická a morfológická depresia medzi Nízkymi Tatrami a Slovenským Rudohorím, pri tvorbe ktorej sa geologické procesy kombinovali s postupným zarezávaním sa Hrona a jeho prítokov do podložia v priebehu najmladšieho neogénu až kvartéru. Je to akumuláčno-erózný, proluviálno-fluviálny pahorkatinový reliéf na polygenetických sedimentoch slabo spevnených až sypkých štruktúr so slabým uplatnením litológie. Zo súčasných relietových procesov sa v doline Hrona uplatňujú fluválne akumuláčno-erózne procesy a v ostatnom území sú to slabé fluválne erózne procesy s miernym pohybom svahových hmôt, pričom sa vytvárajú rozovretejšie úvalinové doliny.

Geologické pomery

Široké okolie obce začlenené do Národného parku Nízke Tatry, ako geomorfologicky jednotný celok z hľadiska geologickej stavby patrí k dvom odlišným pásmam centrálnych Západných Karpát. Západná d'umbierska časť patrí k pásmu jadrových pohorí, východná kráľovohol'ská časť k veporskému pásmu. Rozhranie medzi týmito dvoma geotektonickými celkami sleduje priebeh tzv. čertovickej línie, pozdĺž ktorej bolo veporské pásmo nasunuté na pásmo jadrových pohorí pri kriedových horotvorných pohyboch. V d'umbierskej časti kryštallické jadro pozostáva z najodolnejších prvohorných vyvretých a premenených hornín, ktorými sú rozličné typy granitov, granodioritov (žuly d'umbierskeho a prašivského typu), migmatity, ruly, svory, fylity a amfibolity. Uvedené typy hornín budujú predovšetkým hrebeňovú a južnú časť pohoria. Obalové série sú tvorené prevažne druhohornými usadenými horninami, ako sú vápence, dolomity, slieňovce. Ich rozloženie je asymetrické. Druhohorné sedimenty sú v oveľa menšej miere zastúpené v južnej časti pohoria, omnoho viac ich je na severe. Na obalovú jednotku bol nasunutý tzv. krížňanský príkrov, dnes zachovaný najmä v západnej a severozápadnej časti Nízkych Tatier na styku s Veľkou Fatrou (masív Zvolena, Kozieho chrbátu, údolia Lúžňanky a Revúcej). V jeho vrstvách sú hojnejšie zastúpené kriedové, mäkkšie, voči zvetrávaniu a erózii menej odolné slienité horniny (slienité vápence a bridlice). Vďaka tomu je tu reliéf nižší a hladšie modelovaný. Odolnejšie tmavé guttensteinské vápence a dolomity triasového veku tohto príkrovu zasahujú v pásme od Revúckej doliny cez Salatin až do oblasti Demänovskej doliny. Na krížňanskom príkrove v oblasti od Il'anovskej doliny cez Krakovu hoľu, Poludnicu a Ohnište po Jánsku dolinu spočívajú vápence a dolomity chočského príkrovu, v ktorých sa vytvoril silne členitý reliéf. V uvedených horninách sa najmä v oblasti Demänovskej a Jánskej doliny vďaka intenzívnemu skrasovateniu vytvorili naše najrozsiahlejšie jaskynné systémy a najhlbšie priepasti. Na juhozápadnej strane Nízkych Tatier sú iba menšie ostrovy druhohorných hornín medzi Moštenicou a Mýtom pod Ďumbierom, alebo v okolí Kozích chrbtov pri Chate M.R.Štefánika. V kráľovohol'skej časti Nízkych Tatier (do ktorej patrí aj obec Beňuš), ktorá patrí k veporskému pásmu centrálnych Západných Karpát, hlavný hrebeň a južné svahy takisto budujú najmä vyvreté a premenené horniny. Metamorfované horniny (fylity, svory, ruly a pararuly) na rozdiel od d'umbierskej časti prevládajú. Úpätie v Horehronskom podolí vyplňajú tret'ohorné sedimenty, lokálne pri Hel'pe a Šumiaci sem z Muránskej planiny zasahujú aj druhohorné sedimenty (vápence a dolomity). Severná strana pohoria má značne komplikovanú stavbu. Vo zvrásnených súvrstviach sedimentárnych hornín, skláňajúcich sa na sever do Liptovskej kotliny, možno odlíšiť samostatnú obalovú jednotku, podľa miesta hlavného výskytu nazývanú aj séria Veľkého Boku. Je tvorená kompletným vrstevným sledom od spodného triasu (bridlice, kremence, vápence a dolomity, slieňovce, slienité vápence). Na obalovej sérii leží vo východnej časti chočský príkrov. Jeho najspodnejšou jednotkou je pre opisované územie typická tzv. melafýrová séria, ktorá obsahuje rôzne mladoprvohorné a spodnotriasové sedimentárne horniny, v ktorých sa nachádzajú tzv. melafýry - sopečné horniny bazaltového zloženia. Stredný a vrchný trias chočského príkrovu zastupuje tzv. čiernovážska séria s prevahou dolomitov. Nachádza sa južnejšie, v páse medzi Bocou a Malužinou až ku Hranovnici. Bielovážska séria chočského príkrovu okrem vápencov obsahuje aj rohovce, pieskovce a slieňovce a nachádza sa severnejšie, od spojnice Malužiná - Svarín. Na východný okraj Nízkych Tatier v okolí Pustého Poľa zasahujú vápencovo-dolomitické súvrstvia silického príkrovu, tvoriace oblasť Slovenského raja a neďalekej Muránskej planiny. Z nerastných surovín sú v amfibolitoch časté výskytu granátov, miestami takmer až granátovcov. Na vrchu Zavargula, neďaleko obce Beňuš a Filipova sa vyskytujú polohy tremolitických, mastencových a chloritických hornín. Tremolitický amfibol tvorí v týchto lokalitách aj sférolitické zhluky do 5 cm. Územie je budované metamorfovanými horninami veporika, ktoré je prekryté kvartérnym pokryvom.

Celé územie je budované metamorfovanými horninami krakľovskej (Nízke Tatry) a kráľovohol'skej (na juh od Hrona) zóny veporika. V krakľovskej zóne na sever od Hrona sú to prevažne fylity, svory a

pararuly, ale významné zastúpenie majú i granodiority a amfibolity. Oblasť na juh od Hrona je budovaná predovšetkým svormi a rôznymi druhmi granitov. V permských svoroch na juh od Hrona sú malé telesá ultrabázických telies. Vo všetkých prípadoch ide o horniny slabo priepustné v ktorých je podzemná voda viazaná prakticky iba na pásma zvetrávania a niekedy i na tektonické pásma. Pramene sú preto zvyčajne nesústreďené, malých výdatností (zvyčajne do 0,5 l.s) a preto bez väčšieho vodohospodárskeho významu. Kvartémny sutinový pokryv je reprezentovaný piesčitými hlinami s početnými úlomkami hornín. Hrúbka pokryvu na svahoch je okolo 0,5 m, na úpätiach svahov to môže byť i viac ako 2 m. Na dne dolín, v bezprostrednej blízkosti potokov sa nachádzajú netriedené alebo slabo triedené fluválne sedimenty malých hrúbok. Katastrálne územie Beňuša môžu byť z hľadiska podmienok výstavby najrozličnejšieho druhu a využitia na takýto účel rozčleniť na 2 inžiniersko-geologické rajóny. Sú to: a)Rajón intruzívnych hornín (Ih) predstavuje časti budované granitoidmi na sever od Hrona. Je to územie s pomerne členitým reliéfom. Na výstavbu sú vhodnejšie predovšetkým časti územia s väčšou hrúbkou hĺn zvetralinového plášťa na mierne modelovaných svahoch. b)Rajón vysokometamorfovaných hornín (Mv) zaberá prevažnú časť záujmového územia na sever od Hrona a celý chotár Beňuša na juh od Hrona. Sú to skalné horniny (ruly, svory, fylity amfibolity) prevažne triedy R2, po zvetraní až R4, resp. R5, spravidla usmernené, charakteristické fyzikálno-mechanickou anizotropiou. Vytvárajú mierne až strmé svahy, zriedkavo i svahy skalnaté. Členitosť svahov je premenlivá v závislosti na tektonickom porušení, geomorfologickom vývoji a lokálne geomorfologickej pozícii. Lokálne sa vyskytuje opadávanie úlomkov a blokov, čo vytvára zhoršené inžinierskogeologické podmienky výstavby najmä na strmších svahoch a v členitom teréne. V miernejšie modelovanom území sú podmienky výstavby omnoho priaznivejšie. Pozornosť treba venovať možnosti narušenia stability svahov pri väčších zárezoch do skalných masívov.

Vlastné údolie Hrona je budované jeho kvartémnymi náplavami. Sú to vlastne aluviálne sedimenty nivy Hrona budované dobre priepustnými a zvodnenými štrkami a pieskami, ktoré sú prekryté vrstvou piesčitých a ílovitých hĺn. Dosahujú hrúbok 2 až 7 metrov, ojedinele i viac. Na okrajoch aluviálnej nivy sa lokálne nachádzajú málo rozsiahle terasové stupne so zahmlenými štrkami prekrytými hlinami. Podzemná voda v aluviálnych štrkoch je priamo hydraulicky spojená s vodou v povrchovom toku, čo znamená, že sú navzájom závislé ako ich hladiny, tak do určitej miery i ich kvalita. Pokiaľ ide o kvalitu, tak sa vzájomná závislosť v zásade (v závislosti na smere prúdenia podzemnej vody) znižuje so vzdialenosťou od povrchového toku.

Nerastné suroviny

Nerastné suroviny v Beňuši sú zastúpené pomerne slabo. V katastrálnom území obce sa nachádzajú len dva kameňolomy - vo Filipove a v Lenušskej doline. V prvom prípade ide o ultrabázické teleso menších rozmerov uložené v kryštallických bridliciach a v druhom prípade o kremité pararuly. Ťažba v lome vo Filipove bola zastavená v r. 1967. Nádejné by mohlo byť využitie suroviny na dekoračné účely, pomníkov a pod. Kamenivo z lomu v Lenušskej doline je vhodné len na údržbu lesných ciest.

Pôdne pomery

Územie obce sa zaraďuje z hľadiska prírodných podmienok k horským oblastiam. Prevažná časť poľnohospodárskej pôdy je v členitom území so strednou až výraznou svahovitosťou, rôznu hĺbku pôdy a obsah skeletu v pôdnom profile. Produkčná schopnosť týchto pôd je nízka až veľmi nízka. Pôdy na výrazných svahoch, na spodných častiach pohorí, sú z hľadiska poľnohospodárskeho využitia na okraji záujmu poľnohospodárskej výroby. V alúviu rieky Hrona sa sedimentačnou činnosťou vytvoril pôdny typ fluvizem typická s nízkym až vysokým obsahom skeletu na nekarbonátových aluviálnych sedimentoch. Zrornosť pôdneho druhu je prevažne ľahká (hlinitopiesočnatá), menej stredne ťažká (piesočnatohlinitá). Tieto pôdy majú vysokú drenážnu schopnosť. S hĺbkou obsah pieskovej frakcie i obsah skeletu stúpa. Pôdy sú stredne humózne, pod trvalými trávami porastami je jeho obsah humusu vyšší. Pôdna reakcia je slabo kyslá. Hladina podzemnej vody tu kolíše, najmä v jarných mesiacoch stúpa a spôsobuje oglejenie spodných horizontov. V depresných polohách sa vytvoril pôdny subtyp fluvizem glejová, kde sa znaky glejových procesov prejavujú už pod humusovým horizontom. Tieto pôdy sú z hľadiska produkčnosti stredne produkčné, pôdy s vysokým obsahom skeletu až nízko produkčné. Ostatnú plochu poľnohospodárskych pôd tvorí pôdny typ kambizem. Hlavným pôdotvorným procesom týchto vôd je zvetrávanie minerálov v kambickom horizonte (pôdny horizont pod humusovým horizontom). Pôdy sa nachádzajú na svahoch s rôznym sklonom a väčšinou sú skeletnaté, čo podmieňuje hĺbku ich pôdneho profilu. Plochy so svahovitosťou 7-12° tvoria približne 24% z plochy kambizemí. Zastúpené sú najmä pôdnym subtypom kambizem typická. Tieto pôdy sú

hlboké až stredne hlboké. V lokalitách so zníženou priepustnosťou, a najmä v depresných polohách, sa vytvoril pôdny subtyp kambizem pseudoglejová a sú krátkodobo prevlhčované, čím u nich dochádza v podpovrchovom horizonte k oglejeniu. Tieto pôdy sú väčšinou využívané ako orné pôdy. Humusový horizont je hrubý do 0,3 m, strednej až nízkej kvality. Pôdna reakcia je slabo kyslá až kyslá, hlbšie v pôdnom profile kyslá. Zrinitosť pôdneho druhu je prevažne stredne ťažká (piesočnatohlinitá, hlinitá). Pôdy sú stredne nízko produkčné. Kambizemí na výrazných svahoch (12-17 °) je najviac zastúpených, a to 44% z plochy pôdneho typu kambizem. U týchto je aj obsah skeletu podstatne vyšší, čo podmieňuje ich hĺbku. Sú stredne hlboké až plytké. Celkovo z kambizemí prevládajú plytké pôdy, približne 60% a tieto sú sústredené v prevažnej miere v polohách s vyššou svahovitosťou. Najviac sú zastúpené pôdy na svahoch 12-17% (44%), nad 17 ° je 30% z pôdneho typu kambizem. Hlavným pôdnym subtypom je kambizem typická s vysokým obsahom skeletu v celom pôdnom profile. V najvyšších polohách sa vytvoril pôdny subtyp kambizem dystrická. Smerom k vyšším polohám obsah humusu stúpa, jeho kvalita je ale nízka. Zrinitosť pôdneho druhu je stredne ťažká (piesočnatohlinitá) až ľahká (hlinitopiesočnatá). Pôdna reakcia je prevažne kyslá. Pôdy sú veľmi nízkej produkčnej schopnosti. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Beňuš od roku 2004.

Výmera územia v ha.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celk. výmera úz. obce	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0	2678,0
Pol'nohosp. pôda - spolu	714,0	713,8	713,6	713,3	711,8	711,7	711,6	711,7	711,5	711,5	711,3
- orná pôda	84,2	84,1	84,2	84,2	84,1	83,9	83,0	83,0	83,0	82,8	82,6
- záhrada	24,3	24,3	24,3	24,3	24,3	24,5	24,6	24,6	24,6	24,8	24,8
- ovocný sad	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
- trvalý trávny porast	603,9	603,8	603,6	603,4	602,0	601,9	602,6	602,6	602,6	602,5	602,5
Nepol'noh. pôda - spolu	1964,0	1964,2	1964,4	1964,7	1966,2	1966,3	1966,4	1966,4	1966,5	1966,5	1966,8
- lesný pozemok	1769,8	1769,8	1769,8	1769,8	1769,8	1769,8	1769,8	1769,8	1769,5	1769,5	1769,5
- vodná plocha	14,2	14,2	14,3	14,3	14,3	14,3	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2
- zast. plocha a nádv.	75,8	75,9	75,9	75,9	76,0	76,1	76,3	76,4	76,4	76,5	76,7
- ostatná plocha	104,2	104,3	104,5	104,7	106,2	106,2	106,1	106,0	106,3	106,3	106,3

Zdroj: 20.1.2015, ŠÚ SR, DataCubes,

Z celkového hľadiska dochádza k redukcii poľnohospodárskej pôdy. K miernym negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade ovocných sádov, ornej pôdy, ako aj TTP, ktorých výmera klesla do roku 2014 na 602,5 ha. Výmera nepoľnohospodárskej pôdy stúpila na 1966,8 ha. Zastavané plochy a nádvoria stúpili na 76,7 ha. Zmeny v štruktúre boli len nepatrné.

Hydrologické pomery

Celé široké okolie obce hydrologicky ovplyvňuje rieka Hron. Odvádza všetky povrchové vody zberané miestnymi potokmi. Oblasť Nízkych Tatier patrí vo všeobecnosti k významným zdrojom vody na Slovensku. Z dôvodu ochrany vody ako cennej a nenahraditeľnej tekutiny je veľká časť Nízkych Tatier vyhlásená za chránenú vodohospodársku oblasť. Podstatou tohto kroku bolo zabezpečenie kvality vody aj pri ekonomickom využívaní územia. Na území je viacero významných vodných zdrojov pitnej vody. K najdôležitejším a najbližšie položeným patria vyvieracky v oblasti Bystrej doliny pre Brezno s okolím a v Demänovskej doline pre oblasť Liptova. V oblasti hlbokých geologických zlomov po obvode pohoria vyvierajú rad významných minerálnych prameňov. V samotnej obci Beňuš sa nachádzajú 2 minerálne pramene.

Prameň pri potoku	
Register	BB - 17
Lokalita	Beňuš
Typ	prameň
Stav k r.1999 v čase revízie registrácie	existuje
Poloha minerálneho prameňa na výreze civilnej mapy	ZM 1:10 000 36-22-22
Poloha minerálneho prameňa na výreze vojenskej mapy	TM 1:50 000 M-34-112-B
Zdroj: SAŽP	

Prameň sa nachádza asi 3 km od hlavnej cesty Brezno-Telgárt v Leňušskej doline, prvá odbočka lesnej cesty za obcou Beňuš, vedľa miestneho potoka. Prístup k prameňu je po spevnenej lesnej ceste. Voda

je zachytená v betónovej šachte, odkiaľ oteká do miestneho potoka. Nad prameňom je postavený malý zrubový prístrešok. Využíva sa ako zdroj pitnej vody pre turistov a lesných robotníkov.

Prameň Kyslá

Register	BB – 16
Lokalita	Beňuš
Typ	prameň
Stav k r.1999 v čase revízie registrácie	neexistuje
Poloha minerálneho prameňa na výreze civilnej mapy	ZM 1:10 000 36-22-22
Poloha minerálneho prameňa na výreze vojenskej mapy	TM 1:50 000 M-34-112-B
Zdroj: SAŽP	

Prameň bol v blízkosti prameňa BB-17 v lesnom poraste po pravej strane lesnej cesty v Leňušskej doline. Zanikol a zlikvidovaný je aj drevený prístrešok, ktorým bol prameň chránený. Podzemné vody sú ovplyvňované tunajším geologickým podložím. Celé územie je budované svorami a rulami krakovskej zóny veporika, ktoré sú prekryté hrubšou ale tenšou vrstvou svahových piesčitých alebo ílovitých hlin zvetralinového plášt'a, často s úlomkami hornín alebo okruhliakov. Podzemné vody sú tu akumulované predovšetkým v spodných častiach zvetralinového plášt'a a v jeho piesčitejších polohách. Ich množstvá však dovoľujú iba lokálne zásobovanie. Kvalita podzemnej vody mimo vlastnej obce v podstate závisí od toho, nakoľko dochádza k znečisťovaniu v dôsledku poľnohospodárskeho využívania územia.

Klimatické pomery

Klimatické pomery obce Beňuš sú zhodnotené na základe údajov z najbližšej meteorologickej stanice Brezno a podľa modifikačných účinkov geografických faktorov na utváranie miestnej klímy. Najnižšie údolné oblasti pri Hrone majú málo chladnú a málo vlhkú klímu. Stredohorské oblasti v závere Veľkej Beňušskej doliny majú už chladnú a vlhkú klímu. V údolných polohách katastrálneho územia Beňuš priemerné ročné teploty vzduchu sa pohybujú v rozsahu 6,0-6,5 °C. V letnom období sa tu vyskytujú v priemere 35 - 40 letných ($T_{max} = 25\text{ °C}$) a 3-5 tropických dní ($T_{max} = 30\text{ °C}$). S rastúcou nadmorskou výškou prilahlých pohorí je klíma postupne chladnejšia a vrcholové oblasti najvyšších kopcov i stredohorské oblasti v závere Veľkej Beňušskej kotliny majú priemernú ročnú teplotu vzduchu okolo 3 °C nižšiu ako údolné oblasti pri Hrone. Maximálne teploty vzduchu vystupujú v doline Hrona na 35 °C, v závere doliny Beňušky neprevyšujú 30 °C. Minimálne teploty vzduchu klesajú v údolných i horských polohách až na - 32 °C. V doline Hrona sa vyskytuje v priemere 145, v stredohorských polohách v priemere 170 mrazových dní, počas ktorých minimálne teploty vzduchu klesajú pod 0 °C. Celodenné mrazy t.j. ľadové dni sa vyskytujú prevažne len v zimnom polroku. V údolných polohách sa vyskytuje v priemere 30-40 a vo vrcholových polohách okolitých hôr 50 - 55 ľadových dní. Prízemné inverzie o vertikálnych výškach do 100 m sa v údolných polohách pri Hrone vyskytujú v priemere počas 175-200 dní. Vytvárajú sa najčastejšie vo večerných hodinách a zanikajú v lete skoro ráno a v zime v priebehu dopoludnia. V priemere v 35 dňoch nedochádza k rozrušeniu týchto prízemných inverzií počas celého dňa. Inverzná vzduchová vrstva sa vytvára v dôsledku hromadenia studeného a vlhkého vzduchu. V stredohorských polohách dochádza k stekaniu tohto vzduchu do nižších oblastí a preto teplotné inverzie väčšieho vertikálneho rozsahu sa tu vyskytujú v priemere do 30 dní. V katastrálnom území Beňuš sa vyskytuje najväčšia vlhkosť vzduchu v údolných polohách koncom jesene a v priebehu zimy v dôsledku hromadenia vlhkého a chladného vzduchu. V stredohoriach je najväčší obsah vlhky v ovzduší v letnom období v dôsledku častej advekcie vlhkého oceánskeho vzduchu a intenzívneho výskytu konvektívnej oblačnosti. V jarnom období sa vzduch cez deň rýchle prehrieva a vysušuje a tým obsah vlhky v ovzduší je nízky. V údolných polohách katastrálneho územia Beňuš sa vytvárajú prevažne radiačné hmly, ktorých tvorba je podporovaná i štekaním studeného a vlhkého vzduchu z okolitých pohorí. K tvorbe hmľav dochádza v údoliach v priemere v 55 - 60 dňoch. Hmly sa vytvárajú predovšetkým v jesennom a zimnom období. K ich tvorbe dochádza najčastejšie v priebehu noci a k ich rozrušovaniu zväčša v skorých dopoludňajších hodinách. V stredohoriach je výskyt hmľav spojený s častou advekciou vlhkého a chladnejšieho vzduchu a tým sa tu vyskytuje v priemere 89-90 dní s hmľavou. I pokrytie oblohy oblačnosťou je v stredohoriach väčšie ako v údoliach. V údolných polohách pri Hrone sa vyskytuje v priemere 120, v stredohoriach 140 zamračených dní, v ktorých je pokrytie oblohy oblačnosťou viac ako 80%-tné. V údolných polohách územia priemerné ročné úhrny zrážok dosahujú 790-840 mm, v podhoriach sa zvyšujú na 850-1000 mm a v stredohoriach na 1100-1200 mm. Maximálne mesačné úhrny zrážok dosahujú v letnom období v údolí Hrona 230-270 mm, v stredohoriach 270 až 320 mm. Maximálne

ročné úhrny zrážok vo vlhkých rokoch dosahujú v údolných polohách 1400-1450 mm, v stredohoriach až 1700 mm. V suchých rokoch minimálne ročné úhrny zrážok dosahujú 480-500, v pohoriach 600-650 mm. Najviac zrážkových dní je v júni, kedy sa vyskytujú aj najvyššie priemerné úhrny zrážok v rozsahu 99-118 mm. Za rok sa v údoliach vyskytuje v priemere 105-110, v podhoriach 115-120 a v stredohorských polohách 120-130 zrážkových dní a úhrnom zrážok 1 mm a viac. V údolných polohách je trvanie slnečného svitu skracované hmlami, v severozápadných až severovýchodných svahoch podhoria tienením a tým priemerná ročná suma slnečného svitu tu dosahuje 1600-1650 hodín. V stredohorských polohách je trvanie slnečného svitu skracované i oblačnosťou a tým jeho priemerná ročná suma tu dosahuje 1500 hodín. V zimných mesiacoch trvá slnečný svit v priemere 40-60 hodín, v lete až 200-225 hodín. Trvanie slnečného svitu je v pohoriach v zime väčšie a v lete menšie ako v údolných polohách. Snehová pokrývka sa v údolných polohách katastrálneho územia Beňuš vytvára v priemere od konca druhej dekády novembra až do tretej dekády marca. Je však často prerušovaná a preto v priemere v 80-90 dňoch dochádza k jej trvalému výskytu. V podhoriach sú prerušenia menej časté a tým snehová pokrývka sa tu udržiava v priemere 90-100 dní. Vo vrchovinej oblasti trvá snehová pokrývka v priemere 100-110 a v stredohorských vrcholových polohách 110-120 dní v priemere od polovice novembra do polovice apríla. Priemerné výšky snehovej pokrývky pri februárovom vrchole zimy v údoliach dosahujú 20-25, v stredohorských polohách 40-50 cm s 86-93%-tnou zabezpečenosťou výskytu. Minimálne výšky snehovej pokrývky počas suchých zím sa v údoliach pohybujú do 5 cm, v stredohoriach v rozsahu 15-25 cm. V údoliach snehová pokrývka trvá najkratšie počas 20-30 dní a najdlhšie počas 120-130 dní. V stredohorských polohách trvá snehová pokrývka najkratšie počas 40-50 dní a najdlhšie počas 150-160 dní. Maximálne výšky snehovej pokrývky dosahujú ojedinelé v údolí Hrona 75-85 cm, v stredohorí a vo vrcholových polohách hôr 150-170 cm. Prúdenie vzduchu je modifikované najmä reliéfom. Prevládajúce prúdenie vzduchu v údolných polohách pri Hrone je zo západného a východného smeru. V dolinách potokov je prevládajúce prúdenie vzduchu v smere ich orientácie a tým v doline Beňušky prevláda severné a južné prúdenie vzduchu. Vo vrcholových horských polohách prevláda prúdenie vzduchu od severu až severovýchodu a od juhu až juhozápadu. V údolných polohách je najslabšia veternosť a vyskytuje sa tu okolo 35-45% bezveterných situácií. Priemerné mesačné a ročné rýchlosti vetra sa v doline Hrona pohybujú v rozsahu 1,5-2,5 m/s. Veternosť je najväčšia vo vrcholových polohách hôr, v ktorých priemerné mesačné a ročné rýchlosti vetra dosahujú 3,5 až 5,0 m/s.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Podľa geomorfologického členenia Slovenska patrí katastrálne územie Beňuš až do troch geomorfologických celkov, čo je dané najmä jeho plošným pretiahnutím v smere východ-západ a aj sever-juh. Severná časť k.ú. patrí k celku Nízke Tatry (podcelok Kráľovohoľské Tatry), stredná časť k celku Horehronské podolie (podcelky Bystrianske pohorie, Breznianska kotlina, Hel'pianske podolie) a južná časť k Veporským vrchom (podcelok Fabova hoľa). Z fytogeografického hľadiska patrí obec do oblasti západokarpatskej flóry (Carpathicum occidentale) a do dvoch obvodov - obvodu flóry centrálnych Karpát (Eucarpaticum), okres Nízke Tatry a obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okres Slovenské Rudohorie (Futák, 1966). Pôvodne pokrývali územie rôzne typy lesných spoločenstiev, čo vyplýva z rôznorodosti geologicko-orografických pomerov. Prevažovali bukové lesy kvetnaté, na kyslom podloží bukové kyslomilné lesy horské (hlavne na juh od Hrona), v najvyšších polohách (Beňuška) to boli jedľovo-smrekové lesy a smrekové lesy čučoriedkové. V nive Hrona prevládali lužné lesy podhorské s dominujúcou jelšou lepkavou a viacerými druhmi vrb. Z nelesných spoločenstiev sa len na malých plochách fragmentálne vyskytovali spoločenstvá pramenísk a otvorených vodných hladín (mŕtve ramená). S rozvojom poľnohospodárskej činnosti sa postupne rozširovali plochy poľnohospodársky využívané, kde sa vytvorili náhradné rastlinné spoločenstvá, formované kosením, pastvou, vypaľovaním, organickým hnojením a rozorávaním. V poslednom období, zhruba od 50-tych rokov tohto storočia, k uvedeným nelesným spoločenstvám ovplyvňujúcim činnosťami, pribudli aj odvodňovanie, rekultivácie, hnojenie anorganickými hnojivami, usmerňovanie druhového zloženia lúk a pastvín a používanie chemických látok proti nežiadúcim bylinám. Tieto zásahy znamenali výrazné ochudobnenie biologickej diverzity nelesných spoločenstiev, čo sa prejavilo aj v riešenom území. K floristicky najhodnotnejším lokalitám územia patria aluviálne nívne lúky v údolí Hrona prechádzajúce miestami do slatín a rašelinných lúk a močiarov, prameniska, mokrade a kosné lúky na sever od intravilánu obce. Primeranú floristickú hodnotu vykazujú aj zvyšky prirodzených lesných spoločenstiev a extenzívne pasienky s rozptýlenou drevinnou vegetáciou s bývalým kameňolom na juhu

katastrálneho územia. Týmto plochám bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť počas floristického prieskumu vo vegetačnom období 1998. K najzaujímavejším údajom z posledných rokov je potvrdenie výskytu floristicky ohrozeného druhu flóry Slovenska diablika močiarného (*Calla palustris*).

Živočíšstvo

Podľa zoogeografického členenia Slovenska patrí riešené územie do oblasti Západné Karpaty, jej vnútorného obvodu a centrálneho okrsku (Nízkotatranského a Rudohorského). Z hľadiska jej vyskytuje potrebné v priebehu roka 1998 venovať pozornosť všetkým biotopom vrátane intravilánu. Fauna bezstavovcov v okolí obce dodnes nebola predmetom systematickejšieho výskumu, avšak už čiastkové výskumy odhalili celý rad faunisticky významných druhov. Mnohé z nich doposiaľ neboli na Slovensku evidované. Bohato je zastúpený hmyz, z ktorého najviac pútajú pozornosť motýle. Výslnné vápencové bralá obýva ohrozený jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), vzácne sú i viaceré druhy očkáňov ako napr. *Erebia pandrose* či *Erebia euryale*. Z chrobákov tu žijú vzácne druhy svižníkov, fuzáčov, bystrušiek či nosatcov. K najcennejším patrí endemický chrobák subalpínskeho a alpínskeho pásma pohoria behúnik podzemný (*Duvalius microphtalmus*). Vzácný je bežec snežný (*Nebria tatraica*) a bežec (*Deltomerus tatraicus*). Ďalší mimoriadne vzácny vysokohorský zástupca z čeľade bystruškovitých je *Leistus rousii*. Cenný je výskyt kriticky ohrozeného fuzáča zemolezového (*Pseudogaurotina excellens*). Z triedy mäkkýšov prevládajú horské druhy. Najhodnotnejšie lokality sa nachádzajú v krasovej časti územia, kde možno nájsť i endemické druhy *Chondrina tatraica* a *Helicigona cingulella*. Ryby sú viazané na rieky a potoky horského (pstruhového) a podhorského (lipňového) pásma. Medzi najbežnejšie druhy patrí pstruh potočný (*Salmo trutta morpha fario*), ktorý sa vyskytuje prevažne v horskej a podhorskej zóne. Sprievodným druhom pásma pstruha je hlaváč pásoplutvý (*Cottus poecilopus*). Lipeň tymiánový (*Thymallus thymallus*) je druh typický pre podhorské pásmo. Všetky tri spomínané druhy rýb patria medzi významné bioindikátory čistoty vôd. Z ostatných druhov rýb žijú v tokoch hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), slíž severný (*Noemacheilus barbatulus*), čerebl'a obyčajná (*Phoxinus phoxinus*), hrúz obyčajný (*Gobio gobio*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*), jalec maloústý (*Leuciscus leuciscus*) a podustva severná (*Chondrostoma nasus*). Do tatranských riek prenikli i nepôvodné druhy rýb ako sivoň potočný (*Salvelinus fontinalis*) či pstruh dúhový (*Salmo gairdnerii*). Z obojživelníkov Nízkych Tatier je najbežnejším druhom skokan hnedý (*Rana temporaria*). Z ďalších druhov je pomerne častá salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) a ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*). Bohato zastúpenou skupinou živočíchov sú vtáky. Svojou zachovalosťou a rozľahlosťou poskytuje územie podmienky pre hniezdenie viacerých vzácných druhov dravcov, lesných sov a spevavcov. V území hniezdi najvýznamnejšia národná populácia orla skalného (*Aquila chrysaetos*), kuvika vrabčieho (*Glaucidium passerinum*) a kuvika kapcavého (*Aegolius funereus*). Osobitý význam má územie pre lesné kurovité druhy, žije tu najväčšia populácia tetraova hlucháňa (*Tetrao urogallus*) a tetraova hol'niaka (*Tetrao tetrix*) na Slovensku. Druhovo najpestrejšie sú lesné ekosystémy. V dutinách stromov hniezdia viaceré druhy d'atlov - d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*) či žlna sivá (*Picus canus*). Typickými druhmi listnatých a zmiešaných lesov sú: žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), brhlík lesný (*Sitta europea*), holub plúžik (*Columba oenas*) i vzácny muchárik bielokrý (*Ficedula albicollis*) a muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*). Charakteristickými druhmi ihličnatých lesov sú krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*), králiček zlatohlavý (*Regulus regulus*), sýkorka chochlatá (*Parus cristatus*) či sýkorka uhliarka (*Parus ater*). V doline Svarínka v severovýchodnej časti Nízkych Tatier bolo v roku 1994 po prvý krát na Slovensku potvrdené hniezdenie kolibkára zeleného (*Phylloscopus trochiloides*). Rozsiahle a pomerne zachovalé lesné spoločenstvá poskytujú prostredie pre život všetkých našich veľkých šeliem - vlk dravý (*Canis lupus*), medveď hnedý (*Ursus arctos*) i rys ostrovid (*Lynx lynx*). Medveď hnedý v Nízkych Tatrách dosahuje najväčšiu populačnú hustotu na Slovensku s odhadovanou početnosťou 100 - 150 jedincov. Z malých šeliem v podhorí prežíva čoraz vzácnejšia mačka divá (*Felis silvestris*). Zachovalé vodné toky sú domovom vydry riečnej (*Lutra lutra*). Región Liptova a Horehronie patrí k najvýznamnejším jadrovým územiám výskytu vydry na Slovensku. V minulosti sa na prítokoch horného Hrona vyskytoval i norok európsky (*Mustela lutreola*). Doliny poskytujú domov i poľovnej zveri, predovšetkým jelenej, srnčej a diviacej. Veľmi vzácne sa do územia zatúla los mokrad'ový (*Alces alces*). Z drobných cicavcov alpínskeho pásma Nízkych Tatier je vzácny endemický hraboš snežný tatranský (*Microtus nivalis mirhanreini*), hrabáč tatranský (*Pitymys tatraicus*) i piskor vrchovský (*Sorex alpinus*). V pásme lesa žije reliktná myšovka horská (*Sicista betulina*). Množstvo jaskýň a skalných štrbín v pohorí Nízke Tatry podmieňuje hojný výskyt netopierov. Mnohé ďalšie druhy našli svoj domov v dutinách stromov či v

štrbinách stavieb a v ľudských obydlíach. Z Nízkyh Tatier je známych 15 druhov, no ani toto číslo zrejme nie je konečné.

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná. Rozvodná sieť plynu je v obci vybudovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec nemá vybudovanú ani splaškovú kanalizáciu s ČOV. Dažďová kanalizačná sieť je riešená sporadicky prostredníctvom rigolov popri ceste (hlavne pozdĺž hlavnej cesty). Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné T - mobile 60 %, Orange 70 % a O2 cca. 60 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom DSL, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov.

Zásobovanie pitnou vodou

Zásobovanie obyvateľstva obce pitnou vodou je v súčasnosti vykonávané zo skupinového vodovodu (ďalej SKV). Pokrytie obce je cca. 95 %. Rozvodnú sieť v obci tvoria vodovodné potrubia DN 150 resp. DN 100 mm. Sieť je čiastočne zokruhovaná. Rozvojové zámery uvažujú so zásobovaním pitnou vodou z existujúcich rozvodov pitnej vody DN 100. Spôsob zásobovania jednotlivých rozvojových zámerov pitnou vodou bude upresnený v podrobnejších stupňoch projektovej dokumentácie. V rozvojových zámeroch sa navrhuje rozvod vody z rúr PVC DN 100. Na vodovodnej sieti budú osadené požiarne hydranty, ktoré budú slúžiť aj ako odkal'ovace, alebo odvzdušňovače. Trasy vodovodných potrubí sú navrhnuté vo verejných komunikáciách a ich výstavba by mala prebiehať súčasne so stavbami a v predstihu pre výstavbou jednotlivých objektov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Až 15 bytov v roku 2011 bolo napojených na vlastný zdroj pitnej vody. Bez pitnej vody boli 3 domácnosti. Na spoločný vodovod bolo napojených 312 domácností v RD a 31 v BD.

Byty podľa zásobovania vodou RD

v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu
312	15	0	3

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Byty podľa zásobovania vodou BD

v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu
31	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Obec Beňuš nemá vybudovanú kanalizačnú sieť. Odpadové vody sa zhromažďujú do žump a septikov rodinných domov, zariadení občianskej vybavenosti a výroby a sú likvidované individuálne vlastníckmi jednotlivých nehnuteľností. Absencia kanalizácie ohrozuje stav povrchových i podzemných vôd a tým výrazne zhoršuje životné podmienky obyvateľstva. V súčasnosti je trend riešiť túto situáciu samostatnými domovými čistiarnami. Z prevádzkových skúseností však vyplýva, že kvalita a technologické vybavenie mnohých domových ČOV je na nízkej úrovni a neumožňuje adekvátne čistenie odpadových vôd. Preto pri návrhu odvádzania a likvidácie splaškových odpadových vôd treba vychádzať z nasledovných kritérií: v sídle riešiť odvádzanie splaškových odpadových vôd cez spoločnú splaškovú kanalizáciu, vybudovať pre obce mikroregiónu samostatnú mechanicko – biologickú ČOV, pričom v prvej etape je vhodné pre obec vybudovať ČOV so zvozom odpadových vôd zo žump a v druhej etape vybudovať splaškovú kanalizáciu. V obci je potrebné vybudovať splaškovú kanalizáciu profilu DN 300.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Elektrická rozvodná sieť

Do obce je vedená elektrická energia diaľkovými linkami VVN 220 kV, linky VVN 110 kV. V smere Z-V katastrálnym územím prechádza elektrické vedenie VVN 220 kV. Obce v okolí sú elektrickou energiou zásobované z rozvodnej stanice 110/22 kV vo Zvolene. Vzdušné vedenie VN 22 kV, z ktorého je zásobovaná aj obec, je vedené severne od zastavaného územia obce. Z neho odbočujú vedenia k jednotlivým distribučným transformačným staniciam. Zásobovanie riešeného územia elektrickou energiou je zabezpečované prostredníctvom distribučných transformačných staníc 22/0,42 kV.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblvé vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prístup k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblvého vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie plynom

Cez juhozápadnú a južnú časť k.ú. Beňuš vedie trasa diaľkového prepojavacieho vysokotlakového plynovodu Rimavská Sobota - Liptovský Hrádok. Parametre plynovodu sú DN 500 PN 6,4 MPa, médium zemný plyn naftový s výhrevnosťou 33,5 mV ochranné pásmo je 2 x 150 m. Obec je plne plynofikovaná.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
- 8 m pre technologické objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
- 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
- s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie teplom

Obec Beňuš patrí do oblasti s najnižšou vonkajšou výpočtovou teplotou vzduchu - 18 °C bez intenzívnych vetrov. Dĺžka vykurovacieho obdobia je 248 dní, priemerná teplota vzduchu vo vykurovacom období je + 2,8°C. Klimatický rozbor poukazuje na tvorbu inverzií a časté hmly najmä v jesennom a zimnom období, takže dochádza k zhoršeniu kvality životného prostredia najmä vo vykurovacom období.

Najviac bytov v obci Beňuš je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia. Tento typ vykurovania je využívaný pri rodinných domoch. Iný typ vykurovania využíva cca. 131 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia

ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia
13	225	131	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených pevným palivom – 184 bytov a plynom – 156 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 30 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie

plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
156	30	0	184	2	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Obecný rozhlas je bezkáblový. Na kovových stĺpoch sú upevnené reproduktory. Pokrytie územia je dostatočné.

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni. Kvalitný príjem signálu je možný zriadením káblovej televízie s prijímacím zariadením, ktorú nemá obec vybudovanú.

Telekomunikácie

Katastrom obce Beňuš prechádzajú diaľkové káble: Diaľkový optický kábel (DOK) B.Bystrica - Revúca, ktorý prichádza od Brezna od štátnej cesty Brezno - Tisovec a pokračuje podľa zakreslenia smerom na Polomku. Z neho odbočuje prípojný optický kábel pre napojenie digitálnej ústredne (RSÚ) v Beňuši. DOK je zatiahnutý do oranžovej polyetylénovej hadice, uložený v intraviláne v kábelovej ryhe v hĺbke min. 1. l. a chránený proti poškodeniu tehloou a výstražnou fóliou, v extraviláne je uložený v kábelovej ryhe v hĺbke min. 0.9 m a chránený proti poškodeniu výstražnou fóliou. V prevádzke je aj starý diaľkový uzlový kábel DK Brezno - Závadka, ktorý prichádza popri štátnej ceste od Brezna a pokračuje popri štátnej ceste smerom na Polomku. Diaľková telekomunikačná sieť je po vybudovaní diaľkového optického kábla na dobrej technickej a kapacitnej úrovni. Prípadné rozširovanie alebo výmena optického kábla je možné realizovať bez potreby rozkopávok, pretože nový optický kábel je možné zafúknuť do vybudovanej rezervnej oranžovej polyetylénovej hadice. V súvislosti s výhľadom preložky

štátnej cesty Brezno - Červená skala bude potrebné riešiť prekládku trasy DOK a DK mimo plánovanú štátnu cestu. Obec Beňuš z telekomunikačného hľadiska je sídlo Miestneho telefónneho obvodu (MTO) ktoré je súčasťou Uzlového telefónneho obvodu (UTO) Brezno. UTO Brezno patrí do Tranzitného telefónneho obvodu (TTO) Banská Bystrica. V obci Beňuš je vybudovaná digitálna telefónna ústredňa RSÚ s kapacitou 380 účastníkov, ktorá slúži pre celý MTO.

Ochranné pásma

ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN (centrálna časť). Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete nn. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov z RVO pri transformátorových staniciach. Pre ďalšiu výstavbu je potrebné budovať verejné osvetlenie LED technológiou, resp. inou energeticky efektívnou technológiou, ktoré budú upevnené na bezpäťových osvetľovacích stožiaroch. Rozvod medzi svietidlami bude káblom CYKY 4B x 10 mm², uloženým v zemi. Ovládanie navrhovaného osvetlenia napojiť pomocou impulzného kábla na centrálny impulz VO obce.

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Obec má vybudované ochranné technické zariadenie pre odvádzanie dažďových povrchových vôd prevažne vedia hlavných komunikácií v obci. Dažďové vody stekajúce z vyššie položených terénov širšieho okolia obce, kde sú zachytávané systémom jest odvodňovacích priekop a týmito sú odvádzané do miestnych tokov. Týmito technickými zariadeniami je prevažná časť povrchových dažďových vôd likvidovaná z územia obce. Zbytok vôd je odvádzaný k juhozápadnému okraju obce, kde volne odteká do nižšie položených terénov. Súčasná likvidácia dažďových vôd úplne nezabezpečuje potreby bezproblémového odvádzania dažďových vôd z územia obce čo súvisí s tým, že odvodňovacie priekopy nie sú dostatočne udržiavané a tým nemajú potrebnú kapacitu na ich plné zneškodňovanie.

Na toku Hron v rámci k. ú. Beňuš nie sú vybudované ochranné hrádze ale len pôvodné nedostatočné protipovodňové opatrenia. V intraviláne obce Beňuš je pre navrhované zámery, potrebné hľadať riešenia na ochranu územia pred veľkými vodami z okolitej poľnohospodárskej pôdy.

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovat'. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súbehy vedení s vodnými tokmi“. (ÚPD M.,2008).

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

Obec má hasičskú zbrojnicu, ktorá plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. V prípade požiaru slúži aj zásahová jednotka z Brezna. Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území mesta umožní optimálny prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom. Zásobovanie požiarou vodou v nových lokalitách bude riešené z verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov.

2.4. DOPRAVA

Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v obci a jej okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov. Rovnako vzrastajú možnosti na príliv investícií, ktoré si nevyhnutne vyžadujú kvalitnú cestnú sieť. Z hľadiska enviromentálneho dochádza prvotne k negatívnym účinkom (napr. záber pôdy), druhotne však, po jej uvedení do prevádzky, prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie. Kvalitnejšie technické parametre ciest prispievajú k plynulosti dopravy, tie isté úseky sú prekonávané za kratší čas, čím sa skraca jazdná doba. Cestný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom presahujú sídelnú úroveň. Priemet týchto dopravných vzťahov do územia možno hodnotiť z pohľadu väzieb širšieho územia k sídlu.

Jedným z dôležitých predpokladov rozvoja cestovného ruchu je dopravná dostupnosť regiónu a efektívny dopravný systém na jeho území. Obec Beňuš leží na hlavnej dopravnej osi prepájajúcej stred Slovenska s východnou časťou, cez Slovenský raj a Muráňsku planinu, s mestom Rožňava a cez horský priechod Vernár s severovýchodným mestom Poprad. Pre dopravnú infraštruktúru v regióne je charakteristická redšia dopravná sieť, nakoľko horský členitý terén umožňuje rozvoj dopravnej siete hlavne pozdĺž miestnych kotlín, v ojedinelých prípadoch cez horské priechody (Vernár, Čertovica, ...). Nadmerné zaťaženie dopravou a negatívne poveternostné vplyvy ovplyvnili aj technický stav tunajšej cestnej siete. Tá je hlavne v jarom období značne zvetralá, v dôsledku negatívneho pôsobenia zrážkovej vody a nízkych teplôt. V dôsledku alokácie sídelnej štruktúry do tesnej blízkosti komunikácie, dochádza k negatívnym javom, ako je narušanie statiky okolitých budov, ako aj priamemu ohrozeniu obyvateľstva dopravou. Nadmerná doprava v obci spôsobuje rovnako zhoršovanie životného prostredia, ktoré je ovplyvňované vysokou produkciou emisií vypúšťaných do ovzdušia.

Štátne komunikácie

Obec Beňuš je na sieť celoštátnych komunikácií napojená prostredníctvom cesty 1/66, ktorá je zbernou komunikáciou pre hornú oblasť Horehronia. Táto komunikácia je spojnicou 3 miestnych častí (Filipovo, Gašparovo, Beňuš), ktoré tvoria sídelný útvar Beňuš. Miestna časť Filipovo leží vpravo od cesty 1/66 za železnicou a riekou Hron, ostatné 2 časti ležia v tesnej blízkosti cesty 1/66. Táto v skutočnosti jediná dopravná komunikácia nemá vybudované chodníky pre peších, čo je veľké nebezpečenstvo pre pešiu premávku vzhľadom ku charakteru tejto komunikácie. V obci odbočuje cesta HI/06660 vedúca do Bravčova a pred Filipovom je krátky úsek cesty 10/06659, ktorý za mostom cez rieku Hron končí otočkou pre autobusy SAD. Tu je koncová a východzia zastávka hromadnej dopravy pre obec Filipovo. Cesta 1/66 je v kat. S 7,5, cesta in/06660 má šírku v obci 5 m a cesta in/06659 má šírku 4 - 8 m. Ostatné komunikácie obce majú charakter obslužných komunikácií s napojením prevažne na cestu 1/66. Ich šírka sa pohybuje v rozmedzí 3 - 5 m, prevažná šírka je 3,5 m. Skoro všetky komunikácie sú bez chodníkov a majú charakter MOK, ale v roku 2010 sa vybudoval chodník pozdĺž št.cesty I/66 smerom z centra obce ku Základnej škole v Beňuši.

Miestne komunikácie

Miestne a účelové komunikácie tvoria doplnujúcu dopravnú sieť v obci. Takmer v celom rozsahu sa pripájajú na hlavnú dopravnú os a svojím charakterom obslužných komunikácií zabezpečujú spolu s upokojenými ulicami prístup takmer ku všetkým jestvujúcim objektom. Celú cestnú sieť v intraviláne i v extraviláne katastrálneho územia dopĺňajú poľné cesty spevnené a nespevnené. Komunikácie v rozvojových lokalitách budú pozostávať z nových účelových a obslužných komunikácií a ostatných miestnych komunikácií upokojených. U jestvujúcich komunikácií obojsmerných je potrebné dodržať minimálnu šírku jazdného pruhu 2,75 m, t.j. celkovú šírku vozovky min. 5,5 m. Novonavrhované miestne obslužné komunikácie budú zrealizované vo funkčnej triede C2, C3 a D1 v kategórii MO a MOU, 6,5/40, MO 4,5/30. U komunikácií, kde priestorové pomery nedovoľujú cestu upraviť na požadovanú šírku pre obojsmerné komunikácie alebo svojím charakterom nevyžadujú rekonštrukciu (ulice na konci zástavby), je nutné preradenie do kategórie upokojených komunikácií funkčnej triedy D1 potrebnej šírky, s patričným dopravným značením s prednosťou chodcov (20 km/hod.) – obytná zóna. V prípade zaslepenia trás je na ich konci nutné dodržať obratiská v zmysle platných noriem V samotnej obci sú miestne komunikácie šírky od 3,0 m do 6,0 m s asfaltovým krytom v kategórii MO 6,5/30. Sú z väčšej časti opravené. V novonavrhovaných lokalitách sú komunikácie riešené v kategórii

MO 6,5/40, alebo MO 6,5/30. Upokojené komunikácie sú riešené v kategórii MOU 4,5/30. Miestne komunikácie si vyžadujú rekonštrukciu.

Hromadná doprava

Prímestská doprava je zabezpečená SAD Brezno, a.s.. Obec je sprístupnená 8 linkami SAD s počtom spojov 137 v oboch smeroch, pričom do obce prichádza 73 spojov v smere od Brezna a z obce odchádza 64 spojov v smere do Brezna. V obci je 6 zastávok SAD. Niektoré majú vybudované zastávkové pruhy, niektoré pre nedostatok miesta ich vybudované nemajú. Z Bravčova do obce prichádza 19 spojov. Z uvedených skutočností vyplýva, že hromadná doprava osôb pri kombinácii železničnej a autobusovej dopravy je vyhovujúca.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Pozdĺž hlavnej cesty sú čiastočne vybudované chodníky. Miestne komunikácie napájajúce sa na cestou I/66. triedy chodníky vybudované nemajú. Najviac frekventovanými miestami sú okolie obecného úradu a cintorína, v miestach maloobchodného predaja a zastávok hromadnej automobilovej dopravy, ktoré je potrebné v rámci rozptylových plôch a bezbariérových trás doplniť a patrične upraviť. Vo všetkých rozvojových lokalitách je potrebné vybudovať nové chodníky v súlade s STN. V nových lokalitách IBV je možné budovať chodníky jednostranne. Všetky chodníky a spevnené plochy vrátane ich križovania s trasami motorovej aj nemotorovej dopravy musia byť riešené tak, aby zabezpečovali bezpečný pohyb pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie. V zastavanom území tak ako to dovoľujú šírkové pomery v území, sú navrhované jednosmerné cestičky pre cyklistov pozdĺž existujúcich miestnych komunikácií smerujúcich zo stredu obce – obecný úrad, pokračujúc smerom k časti Gašparovo, Filipovo, k cieľom v prírode, v okolí obce.

Statická doprava

V súčasnosti sú v obci čiastočne vybudované parkoviská. V budúcnosti je potrebné parkoviská riadne vymedziť a vyznačiť odstavné státi. Statická doprava v sebe zahŕňa nielen umiestnenie vozidla mimo jazdné pruhy komunikácie po dobu návštevy, nákupu (krátkodobé parkovanie, do 2 hod.), či zamestnania (parkovanie dlhodobé, nad 2 hod., v obci zastúpené pomenej vzhľadom na skutočnosť, že hlavný pracovný trh sa nachádza mimo územia obce), ale aj v čase kedy sa vozidlo nepoužíva (odstavenie vozidla). Parkovanie v obci je v súčasnosti organizované v dvoch formách, jednou je parkovanie mimo jazdných pruhov, ale na vozovke, druhou je parkovanie na vyhradených parkovacích plochách (obecný úrad, obchodné jednotky). Odstavenie vozidiel sa zabezpečuje, v prípade individuálnej bytovej zástavby na vlastnom pozemku, buď v jednotlivito stojacich, alebo vstavaných garážach, alebo mimo vlastného pozemku.

Železničná doprava

Na železničnú sieť je obec napojená prostredníctvom žel. trate č. 170 Zvolen - Margecany. Sídlný útvar má 2 žel. zastávky a to: Beňuš a Gašparovo, Filipovo železn. zastávku nemá. V súčasnosti na trati č. 170 Zvolen - Margecany premáva dostatok spojov osobných vlakov v oboch smeroch - v smere na Margecany a v smere na Brezno. Okrem toho sú to ešte 2 rýchliky (po jednom v každom smere), ktoré však v obci nezastavujú. Nákladná doprava na tejto trati je slabá a predstavuje len 2 vlaky (po jednom v každom smere). Využitie žel. trate je v súčasnosti na 59,1%.

Cyklistická doprava.

V obci nie sú vybudované samostatné cyklistické ani cykloturistické trasy. Cyklistické trasy je potrebné vybudovať v obci v súbehu s novovybudovanými chodníkmi, pokiaľ to priestorové podmienky umožnia vrátane prepojenia susedných obcí.

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Kvalitné životné prostredie je jednou zo základných podmienok existencie ľudstva. Vzrastajúce problémy spojené práve so zhoršovaním kvality životného prostredia vedú ku koncentrácii úsilia štátov Európy a hlavne novo rozšírenej Európskej únie eliminovať negatívne zásahy do životného prostredia a naprávať škody spôsobené v minulosti.

Východiskom na riešenie ekostabilizačných opatrení v katastrálnom území obce je súčasná krajinná štruktúra, ktorá odráža využitie zeme a predstavuje ťažiskový krok rôznych analýz potrebných pri

tvorbe M - ÚSES. Súčasná krajinná štruktúra (ďalej SKŠ) v území je odrazom pôsobenia ľudskej činnosti na biotické a abiotické zložky krajiny a zároveň odzrkadľuje stupeň antropogénnej premeny krajiny. SKŠ odráža vzájomnú kombináciu súboru prvkov prírodného, poloprírodného (človekom pozmenené prvky krajinnnej štruktúry) i umelého charakteru (človekom vytvorené prvky krajinnnej štruktúry). Na základe zastúpenia a plošinnej rozlohy jednotlivých prvkov SKŠ môžeme hodnotiť súčasný stav antropizácie územia, či ide o územie prirodzené s vysokou krajinoekologickou hodnotou, alebo naopak o územie antropicky silne pozmenené s nízkou krajinoekologickou hodnotou.

Ochrana prírody a krajiny

Na území obce sa nachádzajú lokality Natura 2000.

Názov Nízke Tatry

Kód územia SKCHVU018

Kraj Banskobystrický

Správca územia NP Nízke Tatry

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Hotely a motely, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcou vodného toku), nad 50 m dĺžky, Výrub krov, nad 500 m², Výrub stromov, nad 80 stromov, Zvýšenie prepravnej kapacity dopravných zariadení (vleky, lanovky) o minimálne 20 %, Zvýšenie ubytovacích kapacít v rekreačných zariadeniach, Zmeny obytných objektov na priemyselné, Zmeny obytných objektov na rekreačné, Zmeny obytných objektov na poľnohospodárske, Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné, Výrub stromov na pasienkoch s plochou väčšou ako 5 ha (okrem náletu do 20 rokov veku, alebo obvodu do 20 cm), nad 1000 stromov, Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny rekreačných objektov na obytné, Oplotenie pozemkov okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba trstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcou, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Krematóriá, Kaplnky a kostoly, Len veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Rodinné domy, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok, Všetky penzióny a chaty, Kempingy, Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodávaním pozemkov, Budovy pre maloobchod a drobné služby, Budovy pre veľkoobchod Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Udržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky, Hangáre a depá, Parky (prímestské, rekreačné a pod.), Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Amfiteátre, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica, Zriadiť poľovnícke zariadenie - posed, soľník, krmelec, senník, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu, Likvidácia drevín z dôvodu revitalizácie pasienkov, nad 1 ha, Stanice (autobusové, železničné), Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Športové areály, Kryté budovy pre šport, Skokanské mostíky, Lyžiarske zjazdové trate, Zasnežovanie lyžiarskych tratí Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky, Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche do 2 ha, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Výkon poľovného práva - zber vajec pernatéj zveri, Zriadiť rybochovné zariadenie, Oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice, Let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia, Pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka), Pohyb mimo vyznačených chodníkov v alpínskom vegetačnom stupni, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky), Melioračné sústavy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Malé vodné elektrárne, Lyžiarske vleky, Umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia, Cesty I. až III. triedy, Účelové komunikácie, Nekryté športové ihriská, Železničné, lanové a iné dráhy, Televízne káblové rozvody, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Miestne telekomunikačné siete a vedenia (okrem domových prípojk), Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Diaľkové rozvody elektriny, Miestne rozvody elektriny (okrem domových , prípojok), Golfové ihriská, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Použitie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukováná hudba mimo uzavretých stavieb, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche 2 ha a viac, Umiestnenie, výsadba a zloženie pôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, nad 0,5 ha, Bytové domy, Zábavné parky Budovanie a vyznačenie mototrás, Osvetlenie bežeckých tratí, lyžiarskych tratí a športových areálov mimo uzavretých stavieb, Skládky odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Spalovne odpadu, Hospodársky odber vody, Jazda na snežných skútroch, Zoologické a botanické záhrady, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie, Vypaľovanie stariny, Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Diaľnice, Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí, Umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche nesúziacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela, Umiestnenie vodného diela

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Zmeny rekreačných objektov na priemyselné - do 50 m, Skládky odpadu - do 500 m, Ťažba a úprava rudných surovín - do 500,

Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Zmeny obytných objektov na priemyselné - do 50 m, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery - do 100 m, Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske - do 50 m, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskoho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu - do 1 000 m, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu - do 1 000 m, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom - do 50 m, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie - do 200 m, Melioračné sústavy - do 100 m, Diaľnice - do 200 m, Automobilové a motocyklové dráhy - do 200 m, Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu, Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia - do 1 000 m, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny ostatných kategórií - do 2000 m, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky) - do 1000 m, Rozširovanie vetkých nepôvodných druhov živočíchov - do 2000 m.

Zakázané činnosti v CHVÚ:

- odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezd, stromov s hniezdami alebo s hniezdnymi dutinami druhov vtákov orla skalného, orla kriľavého, včelára lesného, sovy dlhochvostej, bociana čierneho, d'atľa čierneho, d'atľa trojprstého, d'atľa bielochrbtého, kuvika vrabčieho, kuvika kapcavého a žlny sivej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- odstraňovanie ojedinelých zlomov alebo suchých stromov, ktoré nie sú zdrojom zvýšenej početnosti biotických škodlivých činiteľov, nepredstavujú potenciálne nebezpečenstvá z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nebránia technologickému sprístupneniu porastu,
- vykonávanie činnosti, ktorá môže ohroziť priebeh hniezdenia, výchovy alebo vyvážania mláďat v blízkosti hniezda orla skalného, orla kriľavého, sovy dlhochvostej, bociana čierneho alebo včelára lesného, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- vykonanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa na jeden hektár obnovovanej plochy lesného porastu ponechá menej ako tri stromy v rubnej dobe na prirodzené dozretie alebo ponechá menej ako päť stromov vrastavých jedlí na 1 ha obnovovanej plochy na prirodzené dozretie,
- výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. apríla do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,
- mechanizované kosenie alebo mulčovanie existujúcich trvalých trávnych porastov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okrajov do stredu,
- úmyselné zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy, ostatných lesných pozemkov okrem zriadených lesných škôlok, semenných sádov, lesných ciest a zväznic, lesných skladov a rozdeľovacích priesekov,
- rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy,
- vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby v období od 1. februára do 30. júna v ochranných lesoch, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2,
- uplatňovanie iného hospodárskeho spôsobu ako účelového alebo výberkového v ochranných lesoch v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2
- vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby s veľkosťou obnovného prvku väčšou ako 0,5 hektára alebo jeho šírkou väčšou ako priemerná výška porastu v hospodárskych lesoch alebo lesoch osobitného určenia, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2
- vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa v dielcoch alebo v čiastkovej ploche s vyšším, ako päť percentným zastúpením pionierskych drevín z celkového drevinového zloženia, zníži toto zastúpenie pod päť percent, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2.
- odstraňovanie jarabiny vtácej v siedmom lesnom vegetačnom stupni pod hornú hranicu jej obnovného zastúpenia, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2.
- vypaľovanie tráv, úhorov alebo medzí,
- lov pomocou sokoliarskych dravcov alebo sov alebo ich výcvik,
- budovanie zariadení na farmový chov vtákov alebo rybochovných zariadení,
- lov jariabka hôrneho (20.12.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=20&do=search>).

Názov : Alúvium Hrona

Kód územia : SKUEV0303

Kraj : BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

Rozloha : 225,05 ha

Správca územia : NAPANT

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy, 3220 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov, 3260 Nižinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculon fluitantis* a *Callitricho-Batrachion*, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

placháč červený *Cucujus cinnaberinus*, hlaváčka podunajská *Hucho hucho*, hlaváč bielooplutvý *Cottus gobio*, kunka žltobruchá *Bombina variegata*, kunka červenobruchá *Bombina bombina*, mlok karpatský *Triturus montandoni*, vydra riečna *Lutra lutra*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, netopier brvitý *Myotis emarginatus*, netopier pobrežný *Myotis dasycneme*, netopier ostrouchý *Myotis blythii*, plž severný *Cobitis taenia*, mihul'a *Eudontomys* spp.

Navrhované menežmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody), Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrpákáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Opatrenia na zlepšenie kvality vôd, Uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. triedy, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Železničné, lanové a iné dráhy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Športové areály, Malé vodné elektrárne, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Zriaďiť rybochovné zariadenie, Zriaďiť poľovnícke zariadenie – zvernica, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a Ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné a geotermálne vrty, Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy), Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Prístavy, plavebné kanály a komory, Umiestnenie vodného diela, Banské stavby a Ťažobné zariadenia, Veterné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Skládka odpadu, Melioračné sústavy, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Diaľkové rozvody elektriny, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Nekryté športové ihriská, Kryté budovy pre šport, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Golfové ihriská, Lyžiarske zjazdové trate, Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie, Zábavné parky, Parky (prímestské, rekreačné a pod.), Zoologické a botanické záhrady, Bytové domy, Rodinné domy, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Hotely a motely, Všetky penzióny a chaty, Kempingy, Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodávaním pozemkov, Budovy pre maloobchod a drobné služby, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Stanice (autobusové, železničné), Hangáre a depá, Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Amfiteátre, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Budovy pre výskum, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Kaplnky a kostoly, Cintoríny, Krematóriá, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné, Zriadenie alebo zrušenie verejných sádov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmelnice a záhrady, bez limitu...

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Skládka odpadu, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava povrchových surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím, Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o Ťažbu odstrelom, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím, Ostatné Ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiarne odpadových vôd, Banské stavby a Ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, Automobilové a motocyklové dráhy (20.9.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/>).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrne – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v

zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Obec má v súčasnosti schválený územný plán.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nachádza. Najviac znečisťujúcich zdrojov sa nachádza v okresnom meste Brezno, obci Hronec a Podbrezovej. Okres Brezno ako aj obec Beňuš patria medzi územia s vyšším množstvom vyprodukovaných emisií na Slovensku. K najväčším zdrojom znečistenia v regióne a v obci patrí:

Tuhé znečisťujúce látky

Harmanec-Kuvert,s.r.o.,Brezno/Kotolňa, MO SR,VÚ Nemecká, ZLH Plus, a.s., Hronec/Kuplova pec, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Pipeco Slovakia,s.r.o., Brezno/Kotol.

SO₂

Železiarne Podbrezová a.s./Tepláreň, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Harmanec-Kuvert,s.r.o.,Brezno/Kotol, MO SR, VÚ Nemecká, COOPJednota,NS Č.Balog.

NO_x

Železiarne Podbrezová a.s./Valcov, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň,Železiarne Podbrezová a.s./Kogeneračná jednotka, myWood Polomka s.r.o./Kotolňa, Železiarne Podbrezová a.s./Ťaháreň rúr 2.

CO

Železiarne Podbrezová a.s. /Oceliareň, myWoodPolomka s.r.o.,Kotolňa, ZLH Plus,a.s.,Hronec/Kupl.pec,, Železiarne Podbrezová a.s./Valcovňa rúr, Harmanec-Kuvert s.r.o. Brezno/Kotolňa.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste I. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v obci, meste Brezno a obci Podbrezová, Hronec, atď.,

K znečisteniu ovzdušia v obci negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plynných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Produkcia v t na km ² podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	0,42	0,44	0,55	0,52	0,51	0,51	0,50	0,49	0,53	0,54	0,57
Oxid siričitý	0,28	0,21	0,16	0,16	0,12	0,12	0,10	0,09	0,08	0,09	0,09
Oxid dusíka	0,25	0,25	0,25	0,24	0,23	0,23	0,20	0,21	0,22	0,23	0,24
Oxid uhoľnatý	0,84	0,82	0,96	1,01	0,93	0,94	0,82	0,92	0,98	0,99	1,03
Tuhé emisie SR	0,85	0,85	1,02	0,88	0,71	0,70	0,69	0,67	0,71	0,72	0,63
Oxid siričitý SR	2,15	1,96	1,81	1,78	1,43	1,41	1,30	1,41	1,39	1,19	1,05
Oxid dusíka SR	1,19	1,16	1,14	1,06	0,96	0,94	0,87	0,88	0,88	0,81	0,75
Oxid uhoľnatý SR	3,76	3,87	3,70	3,94	3,74	3,64	3,00	3,38	3,65	3,56	3,36

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NO_x), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Ako už ale bolo spomenuté, oproti ostatným regiónom Slovenska je okres Brezno jeden z najviac znečistených regiónov. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k poklesu dochádza v prípade produkcie oxidu siričitého, ktoré sú pravdepodobne produkované ako externé

vplyvy priemyselnej výroby, dopravy a zásobovania teplom v zimnom období (prechod na pevné palivá v dôsledku vysokých cien elektrickej energie a plynu).

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	532	551	700	663	639	645	637	622	674	684	687
Oxid siričitý	351	268	200	209	148	150	125	109	100	113	111
Oxid dusíka	312	312	316	305	293	290	253	267	278	288	299
Oxid uhoľnatý	1058	1041	1212	1289	1178	1189	1036	1167	1245	1255	1309

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vplyvom nepriaznivej klimateografickej polohy (teplotné inverzie v málo vetranej kotline) sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra. Oproti minulosti sa zmenila situácia v hlavných znečisťovateľov ovzdušia, keď tepelné zdroje prešli z uhlia na zemný plyn. K zlepšeniu stavu znečisťovania prispela aj plynofikácia obce. Naopak je zvýšená hybnosť automobilov.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných obecných komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň $LA_{eq,p} = 60$ dB a v noci $LA_{eq,p} = 50$ dB. Zdrojom hlukovej záťaže severnej časti obce je automobilová doprava a južnej časti obce železničná doprava. Intravilánom obce prechádza komunikácia I/66. triedy, ktorá svojou intenzitou dopravy pôsobí negatívne na kvalitu bývania. V menšej miere spôsobuje hluk aj železničná doprava na trati č. 170.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Banskobystrického kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Banskobystrického kraja 2011 - 2015, ktoré sa budú realizovať obcou, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH obce Beňuš na roky 2011 – 2015. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Množstvo komunálneho odpadu podľa ukazovateľa a rok v % v regióne											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Separ. zbierané zložky kom. odp.	4,37	2,92	8,37	9,07	9,31	10,44	10,58	10,39	11,45	13,20	10,96
Separ. z toho: nebezp. odpad	0,11	0,20	0,34	0,14	0,24	0,30	0,35	0,32	0,35	0,32	0,33
Odpady zo záhrad a parkov	3,39	5,35	10,88	4,43	4,01	4,13	2,88	4,79	5,92	6,79	6,85
Iné komunálne odpady	90,09	88,37	77,80	82,96	83,13	81,85	82,87	81,23	79,44	76,74	79,32
Drobné stavebné odpady	2,14	3,36	2,95	3,54	3,55	3,58	3,66	3,59	3,20	3,27	2,88

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013

Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	283	222	257	248	248	272	262	271	268	275	261
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	15	9	5	3	8	9	25	38	36	51	41
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	269	213	233	223	220	237	230	232	224	224	192
% zhodnoc. kom. odpadu	5	4	2	1	3	3	9	14	14	19	16
% zhodn. kom. odp. kompost. (%)	25	32	29	53	54	66	39	45	49	47	54
% zhod. kom. odp. ako druhot. s.	66	58	22	40	38	31	54	42	37	51	21

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vibrácie

Z hľadiska trvalých zdrojov vibrácií, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území rozlišujeme vibrácie z cestnej dopravy. Na území obce je hlavným zdrojom vibrácií automobilová premávka na ceste I. triedy č.66. Z hľadiska intenzity dopravy v obci je táto environmentálna záťaž závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu. Potenciálnym zdrojom vibrácií pri realizácii rozvoja obce bude činnosť ťažkých stavebných mechanizmov, použitie stavebných technológií a preprava ťažkými nákladnými vozidlami. Výraznejší výskyt vibrácií počas výstavby navrhovaných stavebných objektov sa neočakáva. Vplyv vibrácií na okolie v období výstavby možno vzhľadom na použitie bežných stavebných technológií považovať za nevýznamný. Zdrojom vibrácií na nízkej úrovni produkcie budú novo navrhované miestne obslužné komunikácie, ktoré budú v prevažnej miere využívané osobnými motorovými vozidlami.

Znečistenie horninového prostredia

Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s rodinnou zástavbou a plochami občianskej vybavenosti. V obci toho času nie je vybudovaná funkčná splašková kanalizačná sieť a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené únikmi zo septikov. Medzi zdroje, ktoré môžu prispieť k znečisteniu horninového prostredia v širšom okolí hodnoteného územia, patria aj prevádzky výroby, doprava a pod.

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca vodná erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd.

Kontaminácia pôd rizikovými látkami

Prejavuje sa narušením chemických vlastností pôdy a zvýšeným obsahom cudzorodých látok v pôde. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných (limitných hodnôt) koncentrácií rizikových látok v pôde. V okrese Brezno, ktorý nepredstavuje územie so zvlášť narušeným prostredím neboli zistené prekročené limitné hodnoty parametra arzén. Zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde územia obce sa nepredpokladá. Avšak vplyvom vypúšťaných emisií sa narušuje prirodzená bonita pôdy. Vplyvom exhalátov, najmä SO₂ sa zvyšuje jej kyslosť, čo si vyžaduje zvýšené náklady na vápnenie. Okolie priemyselných oblastí vykazuje do hĺbky 1 m pôdy kyslú povahu. Exhaláty obsahujú aj mnoho iných toxických prvkov ako Pb, Cr, Zn, Mn, avšak najväčšie škody spôsobujú zlúčeniny As, ktoré v organizmoch vyvolávajú poruchy látkového metabolizmu a zmeny v nervovej sústave. Vplyvom imisíí sa dostáva do pôdy. Akumulácia As v pôde závisí od fyzikálno-chemických vlastností pôdy, obsahu humusu, obsahu prípustných živín, pôdnej vlhkosti, pôdnej reakcie, klimatických a geomorfologických podmienok. Z ďalších rizikových prvkov môžu byť potenciálne zistené hodnoty Cd, Pb a Sr.

Chemická degradácia pôdy

Prejavuje sa narušením chemických vlastností pôdy, predovšetkým ide o zvýšený obsah cudzorodých látok v pôde spôsobujúcich jej kontamináciu. Intenzívna priemyselná výroba, intenzifikácia poľnohospodárskej výroby, najmä aplikácia chemických látok – pesticídov z priemyselných hnojív do pôdy negatívne pôsobia na povrchové a podzemné vody, ale aj na poľnohospodársku pôdu a následne cez potravinový reťazec na človeka. Časť látok prenášaná v podzemných vodách sa ukladá v pôdach najmä v zóne kapilárneho vzliňania. Niektoré stopové prvky, ktoré majú zvýšené koncentrácie v pôdach sa takto koncentrujú a niektoré sú dôsledkom aplikácie priemyselných hnojív. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných koncentrácií rizikových látok v pôde. Zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde riešeného územia sa predpokladá v dôsledku emisií príľahlej hutníckej výroby.

V okolí obce je znečistenie pôd spôsobené priemyslom a inou hospodárskou činnosťou. Pôdy sú čiastočne poškodené prehánaním dobytkom a intenzívnou pastvou sa nachádzajú na pasienkoch južne od PD Beňuš (Štrbovo, Filipovská pastva). Aktuálnou eróziou sú čiastočne poškodzované len pseudoglejové pôdy na svahoch nad 70 a to v prípade pestovania plodín s nízkou protieroznou schopnosťou (kukurica na siláž, zemiaky, jarné obilniny). Zaťaženosť pôd intenzívnou mechanizáciou a agrochemizáciou sa v menšej miere prejavuje na polokultúrnych lúkach a pasienkoch, kde sa vykonáva doplnkové prihnojovanie (v mapovej prílohe "Štruktúra krajiny" sú označené symbolom 4c). Katastrálne územie Beňuš sa nachádza na spodných častiach svahov Nízkych Tatier a Slovenského

Rudohoria, v ktorých sa vyskytuje v rámci prirodzených geochemických anomálií v okolí zrudnenia veľa prvkov. Z hľadiska ich možného vstupu do potravinového reťazca prichádzajú podľa súčasných hygienických limitov (Rozhodnutie Ministerstva) pôdohospodárstva SR č. 531/1994-540) do úvahy nikel, olovo, kadmium, molybdén a arzén. Miera kontaminácie pôd niektorými z uvedených prvkov je nízka, indikuje len tzv. referenčnú hodnotu A vyššie uvedeného rozhodnutia. Hodnoty týchto prvkov v pôdach nepôsobia obmedzujúco na poľnohospodársku výrobu.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Povrchové vody

Hlavným zdrojom znečistenia vôd nádrže sú potoky prinášajúce splašky z komunálneho odpadu. Kvalita povrchových vôd sa hodnotí podľa jednotlivých ukazovateľov kvality. Na základe akosti povrchových vôd sú vodné toky zaradené do 5 tried čistoty. I. trieda – veľmi čistá voda, II. trieda – čistá voda, III. trieda – znečistená voda, IV. trieda – veľmi znečistená voda, V. trieda – veľmi silno znečistená voda. Predpokladá sa, že vodný tok pretekajúci obcou – rieka Hron je v triedach čistoty II. až III. Kvalita vôd vodných tokov územia obce Beňuš sa pravidelne nesleduje.

Podzemné vody

Monitorovanie kvality podzemných vôd na Slovensku je súčasťou Komplexného monitorovacieho systému životného prostredia SR v zmysle uznesenia vlády č.449/1992. Kvalita podzemných vôd sa zaznamenáva cez monitorovacie objekty rozdelené do 75 vodných útvarov – 16 kvartérnych a 59 predkvartérnych, hodnotenie kvality podzemných vôd sa riadi Vyhláškou č.354/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenú na ľudskú spotrebu. Znečistenie podzemných vôd pochádza z infiltrácie povrchových vôd do riečnych sedimentov z priemyselnej výroby, priemyselných hnojív, znečistených zrážkových vôd, skládok odpadov, z priemyselných aglomerácií, odpadových vôd sídiel a poľnohospodárstva. Priamo v obci sa kvalita podzemných vôd nesleduje.

Vodný potenciál širšej oblasti tvoria povrchové a podzemné vody. V celom povodí prevláda vysoké využívanie vodných zdrojov na zásobovanie obyvateľstva obcí okresu Brezno. Podzemné vody sa využívajú pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, v malej miere pre priemysel a poľnohospodárstvo. Podzemné vody vodohospodárskej oblasti sú výrazne vápenato - (horečnato) - hydrogénuhličitanového typu. Podzemné vody tejto oblasti majú dobrú kvalitu, s miernym antropogénnym vplyvom a nadlimitným obsahom NEL(UV). Limitné hodnoty normy pre pitnú vodu sú v regióne najčastejšie prekračované pre Mn a Fe. Z hľadiska environmentálnej záťaže pôsobí negatívne na miestne vodstvo viacero skutočností. V riešenom území nie je (okrem areálu OLZ Beňuš) v súčasnosti vybudovaná verejná kanalizácia a čistička odpadových vôd (COV). Splaškové odpadové vody sú vyúšťované do potokov, septikov, prípadne do žump. Tento spôsob likvidácie, prípadne akumulácie splaškových vôd je nevyhovujúci, nakoľko dochádza k znečisťovaniu miestnych tokov, priesakom žump a septikov dochádza k znečisteniu podzemných vôd. Hlavným zdrojom znečistenia povrchových vôd sú teda objekty a rodinné domy s vyústením odpadových vôd do potokov. Ďalším zdrojom znečistenia pri kolísajúcej vodnej hladine sú divoké skládky odpadov pozdĺž vodných tokov v intraviláne sídla a v jeho tesnej blízkosti. Splachy zo štátnej cesty 1/66 (B.Bystrica-Pusté Pole) a železničného zvršku trate č. 170 (Zvolen-Margecany) odtekajú priamo do Hrona. Podľa stavu miestnych potokov a vody vo výustných úsekoch konštatujeme, že do dažďovej kanalizácie a miestnych tokov sú vypúšťané aj splaškové vody zo septikov. Z dôvodu nedokonalkej kanalizácie sú potenciálne znečistením ohrozené aj podzemné vody, najmä v okolí intravilánov obce Beňuš a jej miestnych častí (Gašparovo a Filipovo).

Lesy

Drevinové zloženie a stanovištné pomery určujú rôzny stupeň stability porastov. Najstabilnejšie lesné porasty sa nachádzajú v severozápadnej časti k.ú. Beňuš na lokalitách Čučoriedková, Priehybka a Zubra. Sú to smrekové lesy zmiešané, s dostatočným podielom stabilizujúcich drevín (buk, cenné listnácie). Plošne najväčšiu časť lesného pôdneho fondu (LPF) však zaberajú lesy poloprirodzené a lesy kultúrne, s pozmenenou drevinnou skladbou, kde z hlavných drevín je znížené zastúpenie buka, najmä v prospech smreka. Tým, že v týchto porastoch chýbajú stabilné hlbokokorenné dreviny, je znížená ich ekologická stabilita, čo sa prejavuje slabou odolnosťou voči biotickým a abiotickým škodlivým činiteľom. Značná časť týchto porastov bola postihnutá veternou kalamitou v júli 1996. Územie LHC Beňuš

a Brezno, ktoré zasahujú do záujmového územia bolo v roku 1992 podrobené ekologickému prieskumu, spojenému s odberom pôdných a asimilačných vzoriek. Z vykonaných analýz sa konštatovalo, že skúmané lesné porasty sú pod vplyvom imisií hlavne z diaľkového, ale aj miestneho prenozu. Vo vzorkách pôdy a asimilačných orgánov sa preukázal zvýšený obsah Zn, Cu, Mn, Ni, Cr. Obsah síry v sušine sa približuje kritickým hodnotám. Všeobecne sa preukázal zvýšený obsah Pb v humusovej vrstve. Z drevín je imisiami najviac poškodzovaná jedľa, ďalej smrek a buk. Okrem lesov hospodárskych sa v k.ú. Beňuš nachádzajú aj lesy ochranné, v rámci ktorých sú ciele a spôsoby hospodárenia podriadené ich prioritnej ochrannej funkcii, ktoré korešpondujú s myšlienkami ochrany prírody a zabezpečenia ekologickej stability. Lesné porasty v severnej časti k.ú. Beňuš (nad tokom Hrona) sú súčasťou ochranného pásma NAPANT-u. Lesné hospodárstvo tu prezentujú LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica Odštepny závod Beňuš (OLZ). OLZ Beňuš sa rozprestiera vo východnej časti banskobystrického kraja v okrese Brezno, v povodí horného toku rieky Hron. OLZ Beňuš hospodári na výmere lesného pôdneho fondu 30 261 ha. V rámci OLZ je 6 lesných hospodárskych celkov (LHC). Hospodári na k.ú. obcí Beňuš, Bravčovo, Bacúch, Polomka, Závadka, Heľpa, Pohorela, Šumiac, Telgárt, Vernár, Liptovská Teplička, Muráň, Vyšná Boca a k.ú. mesta Brezno.

2.6. OBYVATEĽSTVO

Podkapitola obyvateľstvo prezentuje vývoj, štruktúru a predpokladaný vývoj do budúcnosti v oblasti ľudských zdrojov. Podrobná analýza je nevyhnutná na cielené plánovanie verejných služieb, ako aj komplexnej infraštruktúry. Oblasť ľudských zdrojov je zameraná na rozvoj, vzdelanosti, zamestnanosti a trhu práce. Oblasť identifikovaná na lokálnej úrovni sú relevantné s Národným plánom zamestnanosti. Obec sa vyznačuje prakticky homogenitou národnostnej štruktúry. V obci žije takmer 100 % obyvateľov so slovenskou národnosťou. V celom okrese prevládajú prevažne občania slovenskej národnosti, druhú skupinu z hľadiska početnosti predstavujú Rómovia. Demografický vývoj obce je z dlhodobého hľadiska značne nerovnomerný. Po poklese počtu obyvateľov obce Beňuš od 60-tych rokov (v 80-tych rokoch bol pokles veľmi silný), zaznamenáva obec od začiatku 90-tych rokov mierny nárast počtu obyvateľov, k 31.12.1997 mala obec 1199 obyvateľov. Dlhotrvajúci pokles počtu obyvateľov sa však negatívne podpísal pod jestvujúcu vekovú skladbu obyvateľstva. Ďalšou osobitosťou obce je skutočnosť, že sa skladá zo 4 od seba viac-menej priestorovo oddelených častí - Beňuš, Filipovo, Gašparovo a Pôbišovo, ktoré dosahujú rôzne základné demografické charakteristiky. Demografické charakteristiky obce Beňuš sú primerané pre obec danej veľkosti a typu, resp. sú mierne nadpriemerné. Pozitívom je, že obec je od začiatku 90-tych rokov migračne zisková. Obec má vzhľadom k jestvujúcej vekovej štruktúre obyvateľstva nadpriemernú úmrtnosť, čo bude platiť aj v budúcnosti.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Beňuš k roku sčítania obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Beňuš (rok 2011 – SODB 2011)						
	spolu	ženy	0-14	66+	15-65	
obec Beňuš	1182	590	136	201	845	
Beňuš	547	278	59	90	398	
Filipovo	304	153	36	47	221	
Gašparovo	223	111	21	48	154	
Pôbišovo	108	48	20	16	72	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2011 žilo v obci celkovo 1182 obyvateľov, pričom žien bolo 590. V časti Filipovo žilo 304 obyvateľov a z toho 153 žien. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva obce Beňuš podľa vierovyznania v roku 2011. Obec je podľa kritéria vierovyznania homogénna s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckej cirkvi (85,79 %). Pri 5,74 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 5,99 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania			
Ukazovateľ	SODB 2011	%	
Rímskokatolícke	1002	85,79	
Bez vyznania	70	5,99	

Nezistené	67	5,74
Iné	15	1,28
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	13	1,11
Gréckokatolícka	7	0,60
Evanjelická cirkev metodistická	2	0,17
Cirkev Bratská	1	0,09
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,09
Pravoslávna	1	0,09
Kresťanské zbory	1	0,09
Apoštolská	1	0,09
Cirkev ČS husitská	1	0,09

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 95,46 %. V obci žili 7 obyvatelia českej národnosti a 13 oficiálne rómskej národnosti. Pri 45 obyvateľoch nebola zistená národnosť.

Bývajúcce obyvateľstvo podľa národnosti

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	1115	95,46
Česká	7	0,60
Nezistená	45	3,85
Rómska	13	1,11
Maďarská	1	0,09
Srbská	1	0,09

Zdroj: www.statistics.sk

Demografia

Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade obce Beňuš bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
k 1.1.	1193	1194	1196	1179	1171	1187	1191	1187	1177	1181	1168
k 30.6.	1200	1195	1195	1170	1190	1197	1184	1182	1179	1175	1169
k 31.12	1194	1196	1179	1171	1187	1191	1189	1177	1181	1168	1170
muži 1.7.	590	591	587	581	594	598	592	590	586	582	579
ženy 1.7.	610	604	608	589	596	599	592	592	594	593	591
Index	-	1,002	0,986	0,993	1,014	1,003	0,998	0,990	1,003	0,989	1,002
Priemer Ix											0,998

Zdroj: ŠÚSR, 2004-2014, DataCubes

Počas sledovaného obdobia v priemere počet obyvateľov klesol o 2,01 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,998, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,18 %. K najvyššiemu nárastu došlo v roku 2008, kedy stúpol počet obyvateľov o 16 osôb. K roku s najvyšším poklesom obyvateľstva patril rok 2006 a 2013, kedy klesol počet obyvateľov o 17 a 13.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese, ako aj prirodzený prírastok v obci Beňuš.

Prirodzený prírastok

Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HMPP	-1,49	-1,82	-1,91	-1,66	-1,28	-0,33	-2,07	-0,31	-2,97	-1,67	-1,95
prirodzený prírastok	-7	-6	-8	0	-6	-3	-12	-9	4	-8	-10
hrubá miera pr. prír.	-5,83	-5,02	-6,69	0	-5,04	-2,51	-10,14	-7,61	3,39	-6,81	-8,55

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet živonarodených prekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov len v roku 2012. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2010 a to 12 osôb.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec Beňuš. V medzročnom porovnaní možno sledovať stabilný trend, aj napriek zlej ekonomickej situácii začínajúcich rodín a s tým súvisiacim problematickým zabezpečením základných životných potrieb – bývanie. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2011, kedy hrubá miera dosiahla 10,32. Do roku 2014 klesol tento počet na 8,79. V súčasnosti je v obci klesajúci trend. Najvyšší počet živonarodených bol evidovaný v roku 2012 a to 17 osôb.

Počet živonarodených											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	9,45	10,21	9,29	9,3	9,88	10,25	10	10,32	8,75	9,53	8,79
narodení	11	7	10	14	6	12	8	6	17	10	4
živonarodení	11	7	9	14	6	12	8	6	17	10	4
hrubá miera živorod.	9,17	5,86	7,53	11,97	5,04	10,03	6,76	5,08	14,42	8,51	3,42

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. Aj keď z hľadiska trendu počet potratov v obci stúpa aj klesá. Hodnoty sa nachádzajú väčšinou pod okresnými štatistikami.

Počet potratov											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	4,95	4,31	4,03	4,06	3,94	3,1	3,55	3,62	3,6	3,39	2,82
potratovosť	2	2	7	1	6	4	2	4	1	3	4
hrubá miera potratovosti	1,67	1,67	5,86	0,85	5,04	3,34	1,69	3,38	0,85	2,55	3,42
index potratovosti	18,18	28,57	70	7,14	100	33,33	25	66,67	5,88	30	100
ukončené tehotenstvá	13	9	17	15	12	16	10	10	18	13	8
hrubá miera uk. tehot.	10,83	7,53	14,23	12,82	10,08	13,37	8,45	8,46	15,27	11,07	6,84

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s miernym trendom poklesu. Počet kolíše okolo 10 / 11 osôb na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2010. V prípade obce Beňuš postupne počet zomretých klesá (aj keď najvyšší počet bol evidovaný v roku 2010. Kým v roku 2004 bolo evidovaných 18 zomretých na 1000 obyvateľov, do roku 2014 klesol ich počet na 14. Predchádzajúci rok to ale bolo 18 zomretých.

Počet zomretých											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	10,94	12,03	11,2	10,96	11,15	10,58	12,07	10,63	11,72	11,19	10,74
zomretí	18	13	17	14	12	15	20	15	13	18	14
hrubá miera úmrtnosti	15	10,88	14,23	11,97	10,08	12,53	16,89	12,69	11,03	15,33	11,98

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny aj negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok pozitívny trend. Len v roku 2006, 2007, 2011 a v roku 2013 preksahoval počet vystáňovaných počet prisťahovaných. Najvyššia pozitívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2008.

Saldo sťahovania											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	-2,28	-1,25	-1,7	-2,22	-1,14	-2,82	-3,22	-2,4	-2,97	-4,16	-3,67
migračné saldo	8	8	-9	-8	22	7	10	-1	0	-5	12
hr. miera migr. salda	6,67	6,69	-7,53	-6,84	18,49	5,85	8,45	-0,85	0	-4,26	10,27

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Najväčší migračný úbytok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2006 a to - 9 osôb. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Beňuš. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia. Malá časť obyvateľov sa vysťahovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
pristáhaní	24	14	23	16	30	23	19	16	20	12	29
vystáhaní	16	6	32	24	8	16	9	17	20	17	17

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V sledovanom období počet vystáhaných kolíše. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2006 a v roku 2012. V roku 2014 počet vystáhaných dosiahol hodnotu 17. Najväčší počet pristáhaných bol zaznamenaný v roku 2008 kedy sa do obce pristáhovalo celkovo 30 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok nevykázal v okrese v sledovanom období kladnú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	-3,77	-3,06	-3,61	-3,88	-2,41	-3,15	-5,29	-2,71	-5,95	-5,83	-5,62
celkový prírastok	1	2	-17	-8	16	4	-2	-10	4	-13	2
hrubá miera celk. pr.	0,83	1,67	-14,23	-6,84	13,45	3,34	-1,69	-8,46	3,39	-11,07	1,71

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2006, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu - 17. Najvyšší prírastok bol zaznamenaný v roku 2008 a to 16 obyvateľov.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci Beňuš. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2004 pripadalo 4,52. Do roku 2014 mierne klesol počet na 4,23.

Počet sobášov											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	4,52	4,03	4,31	4,33	4,22	4,04	4,29	4,01	4,29	4,08	4,23
sobášnosť	2	7	3	3	8	4	5	2	7	3	3
hrubá miera sobášnosti	1,67	5,86	2,51	2,56	6,72	3,34	4,22	1,69	5,94	2,55	2,57

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci nižšia, ako v prípade okresu. Len v 3 rokoch sledovaného obdobia presiahla okresnú hodnotu. Najväčší počet sobášov bol v obci evidovaný v roku 2008. V prípade rozvodovosti boli hodnoty nad aj pod úrovňou okresu. K vysokým počtom dochádzalo v roku 2014, 2009 a 2011. Uvedené pravdepodobne súvisí s pretrvávajúcou zlou ekonomickou situáciou regiónu a nízkou tvorbou pracovných miest. Dlhodobá nezamestnanosť v tomto prípade negatívne pôsobí na štruktúry rodiny.

Počet rozvodov											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	2,25	1,48	2,21	2,03	1,82	1,93	2,21	1,71	2,1	1,51	1,77
rozvodovosť	0	1	1	3	1	5	4	5	1	4	6
hrubá miera roz.	0	0,84	0,84	2,56	0,84	4,18	3,38	4,23	0,85	3,41	5,13
index rozvodovosti	0	14,29	33,33	100	12,5	125	80	250	14,29	133,33	200

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v obci je hlboko pod úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2004 dosiahla hustota hodnotu 44,81 a do roku 2014 klesla na hodnotu 43,65.

Hustota obyvateľov na km ² k 31.12. podľa územie a rok											
Obec Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	109,77	109,87	109,95	110,08	110,26	110,5	110,75	110,09	110,28	110,4	110,51
okr. Brezno	51,58	51,39	51,21	50,97	50,81	50,72	50,49	50,71	50,49	50,2	49,91
Obec Beňuš	44,81	44,62	44,62	43,69	44,44	44,7	44,21	44,14	44,02	43,86	43,65

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

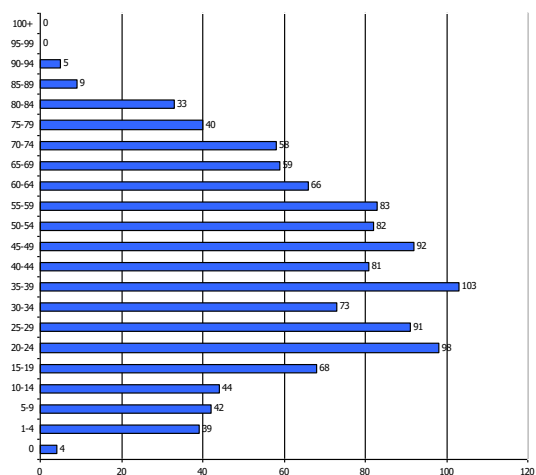
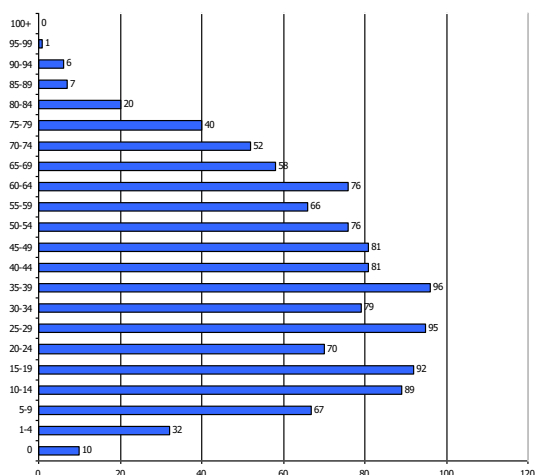
Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	1194	1196	1179	1171	1187	1191	1189	1177	1181	1168	1170
0	10	6	10	14	5	13	8	7	16	10	4
1-4	32	32	31	31	38	31	40	35	27	38	39
5-9	67	62	50	43	38	41	37	37	47	44	42
10-14	89	85	91	83	80	69	63	51	45	38	44
15-19	92	98	84	84	93	97	95	101	88	80	68
20-24	70	74	85	88	97	93	95	90	91	94	98
25-29	95	90	72	70	66	75	81	82	89	94	91
30-34	79	85	94	96	97	90	86	74	73	70	73
35-39	96	91	86	87	87	79	84	94	98	104	103
40-44	81	89	97	93	98	103	95	90	89	82	81
45-49	81	79	71	71	67	78	83	97	97	95	92
50-54	76	78	91	93	95	88	85	70	71	70	82
55-59	66	67	62	62	71	75	82	87	87	82	83
60-64	76	71	73	67	62	64	64	57	55	64	66
65-69	58	58	61	70	70	68	67	72	61	57	59
70-74	52	49	43	39	42	47	46	50	62	61	58
75-79	40	47	41	47	45	40	40	39	33	37	40
80-84	20	22	28	23	26	26	30	31	37	33	33
85-89	7	7	6	9	9	13	8	12	12	12	9
90-94	6	4	2	1	1	1	0	1	3	3	5
95-99	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 20 – 24 a od 55 - 59. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Beňuš.

Veková štruktúra obyvateľstva
2004

2014

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k nárastu počtu obyvateľov hlavne v dôchodkovom veku. Do roku 2025 by mal celkový počet obyvateľov stúpnuť na 1269 obyvateľov.

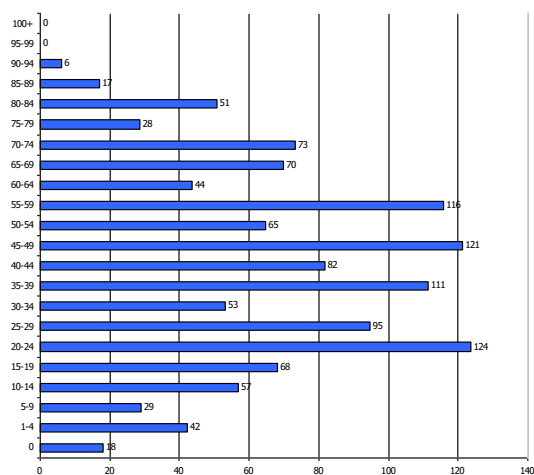
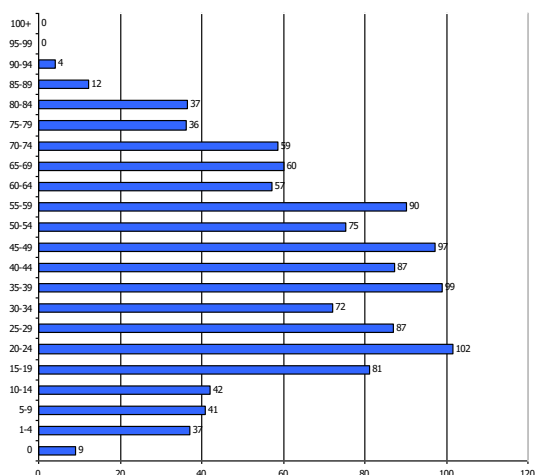
Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spolu	1185	1194	1203	1212	1220	1229	1238	1246	1253	1261	1269
0	9	11	12	14	15	16	16	17	17	17	18
1-4	37	38	38	39	39	40	40	41	41	42	42
5-9	41	40	39	38	36	35	34	33	31	30	29
10-14	42	43	45	46	48	49	51	52	54	55	57
15-19	81	80	79	77	76	75	73	72	71	69	68
20-24	102	104	106	108	110	113	115	117	119	121	124
25-29	87	88	89	89	90	91	92	92	93	94	95
30-34	72	70	68	66	64	63	61	59	57	55	53
35-39	99	100	101	103	104	105	106	108	109	110	111
40-44	87	87	86	86	85	85	84	84	83	82	82
45-49	97	100	102	105	107	109	112	114	117	119	121
50-54	75	74	73	72	71	70	69	68	67	66	65
55-59	90	93	95	98	100	103	106	108	111	113	116
60-64	57	56	54	53	52	50	49	48	46	45	44
65-69	60	62	63	64	64	65	66	67	68	69	70
70-74	59	60	62	63	65	66	67	69	70	72	73
75-79	36	35	35	34	33	32	32	31	30	29	28
80-84	37	38	39	41	42	44	45	47	48	49	51
85-89	12	13	13	14	14	15	15	16	16	17	17
90-94	4	3	3	3	4	4	5	5	5	6	6
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognózovaná veková štruktúra obyvateľstva

2015

2024

Ďalšie demografické charakteristiky

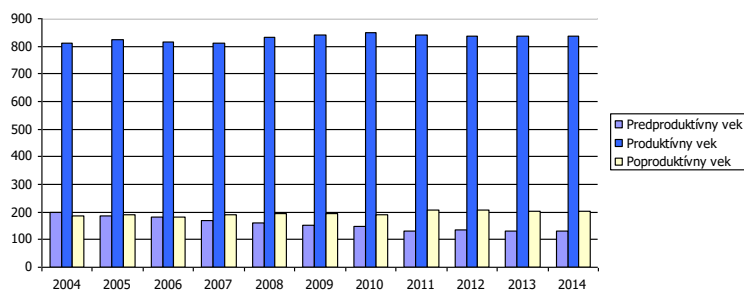
Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast. Za 11 ročné obdobie stúpol počet obyvateľov o 20. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný pokles o 37 obyvateľov. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal nárast o 3,07 %.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívny vek	198	185	182	171	161	154	148	130	135	130	129
Produktívny vek	812	822	815	811	833	842	850	842	838	835	837
Poproduktívny vek	184	189	182	189	193	195	191	205	208	203	204

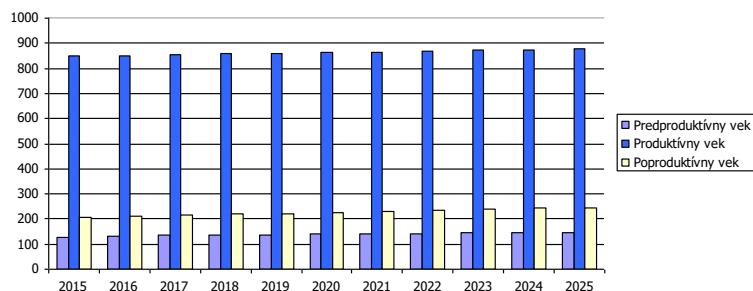
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekových skupinách produktívneho aj poproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2025.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

Do roku 2025 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine predproduktívneho, poproduktívneho a produktívneho veku. Vo vekovej skupine poproduktívneho veku sa predpokladá nárast o 37 obyvateľov.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny vek	129	132	134	137	138	140	141	143	143	144	146
Produktívny vek	848	851	854	857	860	863	866	869	872	875	878
Poproduktívny vek	208	211	215	218	222	226	230	234	237	242	245

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 40 do 44 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2004 až 2014 bol zaznamenaný v skupine 15 až 24 rokov a od 30 do 39 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2004 a 2014

Vek	2004	2014	rozdiel 2014 -2004
15-19	89	44	-45
20-24	92	68	-24
25-29	70	98	28
30-34	95	91	-4
35-39	79	73	-6
40-44	96	103	7
45-49	81	81	0
50-54	81	92	11
55-59	76	82	6
60-64	66	83	17

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 95,46 %. V obci žili 7 obyvateľia českej národnosti a 13 oficiálne rómskej národnosti. Pri 45 obyvateľoch nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	1115	95,46
Česká	7	0,60
Nezistená	45	3,85
Rómska	13	1,11
Maďarská	1	0,09
Srbská	1	0,09

Zdroj: www.statistics.sk

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným vzdelaním – 20,55 % a so základným vzdelaním – 18,07 %. Obyvatelia bez školského vzdelania tvorili skupinu 11,64 %. Obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním boli zastúpení 6,76 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012

dosiahnuté vzdelanie	počet	%
úplné stredné odborné (s maturitou)	240	20,55
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	79	6,76
bez školského vzdelania	136	11,64
učňovské (bez maturity)	188	16,10
základné	211	18,07
stredné odborné (bez maturity)	134	11,47

úplné stredné všeobecné	48	4,11
nezistené	59	5,05
úplné stredné učňovské (s maturitou)	46	3,94
vysokoškolské bakalárske	25	2,14
vyššie odborné vzdelanie	15	1,28
vysokoškolské doktorandské	1	0,09

Zdroj: statistics.sk, 10.12.2015

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet nezamestnaných v obci. V roku 2014 bolo v obci evidovaných 105 nezamestnaných, toho žien bolo 60. Miera nezamestnanosti v obci dosiahla hodnotu 12,5 %.

Nezamestnaní v obci											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Beňuš	122	85	75	65	44	45	99	84	102	112	105
z toho ženy	66	47	38	34	25	21	42	44	58	64	60
Produktívny vek	812	822	815	811	833	842	850	842	838	835	837
Miera nezamestnanosti	15,0	10,3	9,2	8,0	5,3	5,3	11,6	10,0	12,2	13,4	12,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2008 klesajúci trend. Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29
Banskobystrický kraj	19,50	18,32	16,12	14,10	14,25	19,19	18,86	19,83	20,81	18,26	17,22
Okres Brezno	18,06	15,04	13,30	10,81	11,35	18,36	18,00	18,41	19,15	15,97	13,41
Muži	15,87	12,88	10,57	8,11	8,94	17,31	16,13	17,08	17,73	14,59	11,94
Ženy	20,78	17,68	16,68	14,27	14,44	19,68	20,43	20,05	20,87	17,59	15,12

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2014 dosiahla úroveň 15,12 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa dosiahla v roku 2012 (17,73 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a riziková skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel mierne narastá. K znižovaniu podielu dochádza aj v prípade skupiny od 25 do 34 rokov, kedy do roku 2014 klesol podiel na 21,3 %.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %											
Okr. Brezno	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15-24	17,2	17,0	16,2	16,2	16,9	16,6	16,0	16,6	18,4	17,6	18,8
25-34	25,4	24,7	24,2	23,9	21,2	22,1	22,7	22,9	23,2	21,9	21,3
35-49	38,5	37,7	38,7	37,3	36,6	35,7	35,2	34,0	34,9	34,2	33,6
50 a viac	18,8	20,7	20,9	22,5	25,3	25,6	26,1	26,5	23,5	26,3	26,4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Dve najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 4 do 6 mesiacov a v skupine nad 12 mesiacov. Z nej je najpočetnejšou skupinou skupina nezamestnaných od 13 do 18 mesiacov. Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky. Z hľadiska dosiahnutého vzdelania tvorili najväčšiu skupinu obyvateľov s nižším stredným vzdelaním a úplným stredným odborným vzdelaním.

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Brezne, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v obci. Zmeny sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemyselné odvetvia a obchod. Silne zastúpené je aj doprava a skladovanie. Od roku 2008 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne zvýšil (20,03 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade verejnej správy.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE

	2009	2010	2011	2012	2013
Pol'nohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	6,5	6,9	4,6	4,9	7,9
Priemysel spolu	45,7	47,2	42,8	38,0	39,0
Priemyselná výroba	43,8	44,4	40,4	36,4	37,7
Dodávka elektriny, plynu, pary ...	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Dodávka vody; čistenie a odvod ...	1,8	2,6	2,3	2,3	2,4
Veľkoobchod a maloobchod; oprava...	7,2	6,0	9,6	10,9	13,4
Doprava a skladovanie	4,0	5,1	3,3	3,2	3,2
Ubytovacie a stravovacie služby	1,1	1,3	2,6	1,0	1,0
Informácie a komunikácia	2,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Finančné a poisťovacie činnosti	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,8	0,5	0,5	0,7	0,5
Odborné, vedecké a technické činnosti	1,4	1,2	0,9	1,0	1,1
Administratívne a podporné služby	1,3	1,3	1,3	2,1	2,2
Verejná správa a obrana; povinné...	11,0	10,9	11,5	14,7	9,4
Vzdelávanie	11,0	12,5	16,4	12,9	13,1
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	7,6	5,5	5,3	6,7	5,0
Umenie, zábava a rekreácia	0,2	0,2	0,2	0,9	0,9
Ostatné činnosti	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V obci sú obyvatelia zamestnaní hlavne v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch. Ďalej je to v malých výrobných rodinných prevádzkach a v službách. V riešenom území sa nachádza výrobný areál v časti Gašparovo a pomerne veľa malých výrobných prevádzok a areálov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov je zamestnaných v sekundárnom sektore – výroba (185) a službotvornom sektore (270).

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
obec Beňuš	586	454	89	185	270	405
Beňuš	280	229	52	71	136	184
Filipovo	152	107	15	59	66	98
Gašparovo	111	85	8	42	54	79
Pôbišovo	43	33	14	13	14	44

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo obce Beňuš. Z celkového počtu ide ekonomicky aktívneho obyvateľstva ide až o 454 obyvateľov, čo tvorí 77,47 %.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou obce Beňuš je bývanie a poľnohospodárska výroba. Pôvodná zástavba obce Beňuš vznikala ako hromadná dedina. Nachádza sa tu individuálna bytová výstavba a v malej miere hromadná bytová výstavba. Obec sa sústreďuje na individuálnu výstavbu, čiže na výstavbu rodinných domov. Intenzita novej bytovej výstavby sa zvýšila začiatkom tohto desaťročia, v súčasnosti stagnuje z dôvodu, že obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov. V budúcnosti je možné predpokladať oživenie dopytu po nových bytoch v súvislosti so súčasným trendom sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov. Stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, miestami nevyhovujúci. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila.

Obývané byty a domy (2011)

	spolu	byty v rodinnom dome	domy
obec Beňuš	382	340	329
Beňuš	179	149	142
Filipovo	94	89	88
Gašparovo	77	76	72
Pôbišovo	32	26	27

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet neobývaných bytov podľa dôvodu neobývanosti. Najviac bytov bolo trvalo neobývaných z dôvodu rekreácie – 89. Celkovo 11 bytov bolo neobývaných z iných dôvodov.

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (2011)

zmena vlastníctva	rekreácia	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	s nezistenou obývanosťou
3	89	2	11	1

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska vlastníctva boli najpočetnejšou skupinou byty v osobnom vlastníctve v rodinných domoch (297). Iná forma vlastníctva bola zastúpená 34 bytmi. V bytovom dome bolo evidovaných 42 bytov v osobnom vlastníctve.

Byty podľa formy vlastníctva (2011)

vlastné v obytných domoch	byty vo vlast. v rodinných domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
42	297	2	1	34

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Veľkostná kategorizácia bytov

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytov podľa podlahovej plochy. Najviac bytov v obci Beňuš disponuje plochou od 81 do 120 m². Pomerne početne sú zastúpené aj byty s plochou viac ako 120 m² v počte 47.

Byty podľa celkovej podlahovej plochy					
Byty spolu	- 40 m ²	40 - 80 m ²	81 - 120 m ²	120+ m ²	
RD	5	92	196	47	
BD	0	12	20	0	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska počtu obytných miestností sú v obci najviac zastúpené byty s 3 izbami a 4 a 5+ obytnými miestnosťami. Ďalšou najväčšou skupinou sú 2 izbové byty. Byty so 4 obytnými miestnosťami sú zastúpené v počte 93.

Byty podľa počtu obytných miestností					
1	2	3	4	5+	
3	38	142	93	106	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Až 15 bytov v roku 2011 bolo napojených na vlastný zdroj pitnej vody. Bez pitnej vody boli 3 domácnosti. Na spoločný vodovod bolo napojených 312 domácností v RD a 31 v BD.

Byty podľa zásobovania vodou RD				
v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu	
312	15	0	3	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Byty podľa zásobovania vodou BD				
v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu	
31	0	0	0	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Ďalšiu vybavenosť bytov/domácností, prezentuje nasledujúca tabuľka. Celkovo bolo v roku 2011 pripojených do siete internet 161 bytov, a pevnou linkou disponovalo 176 bytov. Mobilným telefónom bolo vybavených 313 domácností.

Vybavenosť bytov a domácností v obci RD					
podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia		
mobilný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet	
282	154	149	162	139	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a domácností v obci BD					
podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia		
mobilný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet	
31	22	19	14	22	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najviac bytov v obci Beňuš je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia. Tento typ vykurovania je využívaný pri rodinných domoch. Iný typ vykurovania využíva cca. 131 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia				
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	
13	225	131	0	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených pevným palivom – 184 bytov a plynom – 156 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 30 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie						
plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny	
156	30	0	184	2	0	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2014 klesol ich počet na 73 osôb.

Fyzické osoby - podnikatelia											
o. Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyz. osoby – podnik.	94	112	103	91	93	90	99	85	84	87	78
Živnostníci	88	105	96	86	88	85	96	82	79	82	73
Slobodné povolania	4	4	4	2	2	2	1	1	3	3	3
SHR	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes

Celkovo je v obci činných 30 právnických osôb. Z celkového počtu bolo 22 ziskových a 8 neziskových subjektov.

Právnické osoby v obci											
o. Beňuš	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	14	14	16	17	17	20	20	22	24	27	30
Práv. osoby ziskové	8	8	10	9	9	12	12	14	16	19	22
Práv. osoby neziskové	6	6	6	8	8	8	8	8	8	8	8

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes

V skupine ziskových subjektov došlo v sledovanom období k nárastu. Uvedené súvisí so samotným rozvojom obce a skvalitňovaním pokrytia občianskej vybavenosti.

Funkciu zásobovania obce základným spotrebným tovarom plnia nasledujúce malometrážne predajne: Potraviny Coop Jednota, v časti Filipovo predajňa potravín a zmiešaného tovaru (64 m², 2 zamestnanci), v časti Filipovo pohostinstvo (70 m², 60 stoličiek, 2 zamestnanci), pripravené na rozšírenie kapacity, Nákupné stredisko Beňuš obsahuje viac predajní, z ktorých je v súčasnosti v prevádzke len jedna, s potravinami. Ostatné plochy sú v súčasnosti pre nerentabilitu predaja zatvorené a nevyužívané. Poslednou predajňou sú potraviny v Gašparove (42 m² predajnej plochy, 68

m² skladovej plochy, 4 m² ostatnej plochy) a potraviny CBA Potraviny v budove Obecného úradu (42 m², 3 zamestnanci). Predajňa Husquarna (predaj píl, farieb a domácich potrieb) v budove Obecného úradu (10 m²). Z ďalších podnikateľských aktivít je v obci situovaná výrobná sviečok - v objekte požiarnej zbrojnice vo Filipove, opravovňa píl Husquama v časti Beňuš, opravovňa elektrospotrebičov, miestne prevádzkárne pri Obecnom úrade zabezpečujú odvoz TKO do Brezna a poskytujú tiež dopravné služby pre občanov (odvoz dreva). Ďalšie služby pre obyvateľstvo (kaderníctvo, holičstvo, opravovne, požičovne, služby pre motoristov, turistov a pod.) patria medzi podnikateľské aktivity, ktorých rozvoj sa riadi pravidlami ponuky a dopytu. Rozvoj rekreačných zariadení pre zimné športy vyvolá potrebu vytvorenia najmä stravovacích a ubytovacích služieb. Výrobné zariadenia prezentuje v súčasnosti PD situované v južnej časti riešeného územia po ľavej strane Hrona v priestore medzi Gašparovom a Filipovom zamerané na živočíšnu výrobu. Podľa vedenia poľnohospodárskeho družstva v budúcnosti sa nepredpokladá zvýšenie súčasného stavu hovädzieho dobytku. Koncept riešenia predpokladá návaznosť poľnohospodárskeho podniku hlavne jeho produktov na prípravu jedál v stravovacích zariadeniach pre účastníkov zimnej respektívne letnej rekreácie. V oblasti lesného hospodárstva dominantné postavenie majú LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica Odštepny závod Beňuš (OLZ). OLZ hospodárením pôsobí vo východnej časti banskobystrického kraja v okrese Brezno, v povodí horného toku rieky Hron. Hlavnou úlohou OLZ Beňuš je nepretržitá produkcia kvalitnej drevnej suroviny, pri súčasnom zachovaní respektíve sústavnom zlepšovaní ostatných funkcií lesa, najmä funkcie v hospodárení s vlahou, ale aj funkcie kultúrno-spoločenskej a ochrany životného prostredia. Drevnú surovinu OLZ dodáva hlavne na pily Hálnoy, Gašparovo, Polomka, Červená Skala a pre Horehronskú drevársku fabriku Polomka. Odštepny lesný závod Beňuš má vybudovaný svoj vlastný areál kde je riaditeľstvo, administratívna OLZ. V areáli sklady, garáže, opravovne pre potrebný servis príslušnej techniky a objekt lesnej správy Beňuš. Je zastúpené skladovaním drevnej hmoty v miestnej časti Filipovo po pravej strane Hrona. Drevosklad je majetkom Odštepneho lesného závodu Beňuš a slúži ako manipulačný sklad z ktorého je drevná hmota distribuovaná väčšinou vlakom k spotrebiteľovi. Ďalším drevoskladom s čiastočne z drevospracujúcou technológiou je ONERTEX Gašparovo, ktorej drevovýroba sa rozprestiera tiež na pravej strane Hrona. Drevosklad s pilou, spracováva porez 20 000 až 25 000 m³ ročne ihličnatej drevnej hmoty na rezivo. Na piliarskú výrobu naväzuje aj druhovýroba, hobľované a profilované dosky. Táto kapacita nie je dostatočne využitá (maximálne 3 000 m³ ročne) pre nízky záujem odberateľov.

Rozdelenie subjektov podľa hlavnej ekonomickej činnosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry živnostníkov v regióne podľa zamerania ekonomickej činnosti. Najviac subjektov je činných v oblasti priemyselnej výroby, stavebníctva, obchodu a obchodných činností. Pomerne vysoké % (20,7) je orientovaných na poľnohospodárstvo a lesníctvo.

Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností SK NACE Rev.2							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a	18,8	18,2	19,2	18,4	17,7	20,5	20,7
Priemysel spolu	21,3	19,1	19,3	19,9	21,1	20,7	21,9
Priemyselná výroba	21,3	19,0	19,2	19,8	21,0	20,7	21,9
Dodávka elektriny, plynu, pary a ...	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dodávka vody; čistenie a odvod ...	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stavebníctvo	15,8	16,7	16,7	16,7	17,6	16,6	17,1
Veľkoobchod a maloobchod; oprava ...	21,2	20,1	18,8	18,1	17,7	15,8	15,2
Doprava a skladovanie	3,8	4,1	4,3	4,4	4,6	4,4	3,0
Ubytovacie a stravovacie služby	4,7	5,3	5,0	4,8	4,5	4,5	4,3
Informácie a komunikácia	1,3	1,5	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6
Finančné a poisťovacie činnosti	0,7	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3
Odborné, vedecké a technické činnosti	5,7	7,1	7,2	7,5	7,1	7,1	6,8
Administratívne a podporné služby	1,4	1,5	1,7	1,7	1,7	2,2	2,6
Vzdelávanie	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Umenie, zábava a rekreácia	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,5	0,5
Ostatné činnosti	3,4	3,7	3,7	4,0	3,6	3,7	3,8

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese činných v oblasti obchodu, nehnuteľností a obchodných činností a priemysle. Pomerne silo sú zastúpené aj subjekty v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva.

Podniky podľa ekonomických činností podľa SK NACE Rev.2							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a ...	10,9	11,7	11,5	11,1	10,9	11,0	10,8
Priemysel spolu	14,1	13,7	13,2	12,9	12,3	11,9	11,2
Ťažba a dobývanie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Priemyselná výroba	13,7	13,0	12,6	12,3	11,7	11,3	10,6
Dodávka elektriny, plynu, pary a ...	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Dodávka vody; čistenie a odvod ...	0,0	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Stavebníctvo	8,8	8,6	9,6	9,8	10,1	9,7	9,7
Veľkoobchod a maloobchod; oprava ..	27,9	27,9	26,4	26,1	26,3	26,0	26,0
Doprava a skladovanie	4,8	4,1	3,8	3,8	4,2	4,4	5,9
Ubytovacie a stravovacie služby	6,5	6,5	6,3	6,4	5,5	5,9	5,4
Informácie a komunikácia	3,1	3,1	3,4	3,4	4,0	4,6	4,3
Finančné a poisťovacie činnosti	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,5	0,4
Činnosti v oblasti nehnuteľností	4,0	3,9	4,4	4,2	4,0	3,8	3,7
Odborné, vedecké a technické činnosti	7,6	8,2	9,0	9,1	9,4	9,9	10,0
Administratívne a podporné služby	4,1	4,2	4,3	4,7	5,1	4,5	4,9
Vzdelávanie	0,7	0,7	0,7	0,9	0,8	0,7	0,7
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	3,5	3,7	3,9	4,1	4,1	4,0	3,9
Umenie, zábava a rekreácia	3,1	2,9	2,6	2,5	2,3	2,1	1,8
Ostatné činnosti	0,4	0,5	0,5	0,5	0,8	1,0	1,3

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Poľnohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Beňuš, ktorá je začlenená do okresu Brezno, kraj Banskobystrický. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 711,3 ha, z čoho orná pôda zaberá 82,6 ha. Trvalé trávnaté porasty majú zastúpenie – 602,5 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere postupne, aj keď veľmi mierne klesá. Podiel na celkovej výmere má poľnohospodárska pôda 26,6 %.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v obci Beňuš											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
% z celkovej výmery	26,7	26,7	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6
Pol. pôda - spolu	714,0	713,8	713,6	713,3	711,8	711,7	711,6	711,7	711,5	711,5	711,3
- orná pôda	84,2	84,1	84,2	84,2	84,1	83,9	83,0	83,0	83,0	82,8	82,6
- záhrada	24,3	24,3	24,3	24,3	24,3	24,5	24,6	24,6	24,6	24,8	24,8
- ovocný sad	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
- tr. trávny porast	603,9	603,8	603,6	603,4	602,0	601,9	602,6	602,6	602,6	602,5	602,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Rastlinná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú zemiaky, aj keď ich celková produkcia výrazne klesla.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny spolu	2,90	3,65	3,22	2,62	2,87	3,31	3,67	2,02	3,06	3,49	3,10
Obilniny	2,90	3,65	3,00	2,62	2,87	3,31	3,67	2,26	3,06	3,49	3,10
Olejniny	1,46	2,56	1,06	1,85	2,24	3,14	2,43	1,72	0,64	0,45	0,5
Zemiaky	13,11	14,06	15,24	15,85	14,32	17,34	16,60	5,77	12,99	12,16	6,43
Viacročné krmo.	4,77	4,83	4,15	4,63	4,83	5,84	4,51	5,61	4,19	5,17	4,26

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Brezno. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny a oviec.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat

Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	34,4	32,6	29,8	31,4	34,5	32,8	34,7	32,8	34,9	32,9	32,9
B	16,0	15,5	13,4	14,0	15,2	13,7	15,3	14,1	15,7	15,0	15,0
C	81,1	75,9	73,9	80,5	88,5	92,6	93,9	96,7	95,9	98,2	98,2
D	84,7	87,1	86,7	78,3	60,8	58,3	54,5	39,5	40,0	36,4	36,4
E	622,1	2 237,3	2 480,7	2 485,4	669,4	2 864,2	679,9	2 644,4	2 561,3	2 891,7	2 891,7
F	565,4	562,5	563,5	557,9	597,0	612,7	607,4	598,6	646,1	599,8	599,8

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

A - Hovädzí dobytok (na 100 ha poľ. p.), B - Kravy (100 ha p. p.), C - Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy), D - Ošípané (na 100 ha or. pôdy), E - Hydina (na 100 ha or. pôdy), F - Sliepky (na 100 ha or. pôdy).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V obci sa nachádza materská škola a plnoorganizovaná základná škola.

História školstva

Prvá škola v Beňuši bola postavená z dreva blízko dreveného kostola v roku 1749. Kde stál kostol a škola sa presne nevie, ale bolo to niekde v miestach, kde stojí dnes kaplnka. Učiteľ, ktorý v škole vyučoval, bol zároveň organistom v kostole. Vyučovalo sa 3 dni v týždni aj to len v zimnom období, keď nemuseli deti pracovať. Školu navštevovali deti z osád: Beňuš, Gašparovo, Braväcovo, Pôbišovo, Filipovo, Podholie, Srnkovo. Druhá škola, Rímsko-katolícka lesná erárna, bola postavená roku 1812. Táto budova stojí dodnes v blízkosti dnešného kostola. Pre deti z osád Braväcovo, Podholie a Srnkovo bola v rokoch 1873 - 1875 postavená Štátna ľudová škola Braväcovo, prvá škola tohto typu na horehroní. Pre deti z osady Filipovo bola vytvorená v roku 1920 škola s jednou triedou. 1.1.1930 bola otvorená nová škola vo Filipove. Roku 1933 sa učilo v troch triedach. Roku 1926 vznikla Obecná škola v Beňuši, ale učilo sa len v provizórnych budovách. 29.10.1933 bola otvorená Obecná škola na Janečke. V tejto budove sú dnes školské dielne a jedáleň. 1.septembra 1959 bola otvorená nová štátna škola v ktorej sa vyučuje až do dnes (5.1.2016, <https://zs-benus.edupage.org/about/?subpage=1>).

Materská škola

Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie deti v obci zabezpečuje Materská škola Beňuš. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie deťom od dvoch do šesť rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. V prípade záujmu rodičov, deti majú možnosť aj poldennej výchovy a vzdelávania v materskej škole. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálnu – motorickú, poznávaciu a citovo – sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti. Materská škola je materskou školou rodinného typu, je zameraná na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smeruje k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracuje s rodičmi detí. Materská škola má jednu triedu, v ktorej vyučujú 2 učiteľky. V roku 2014 bolo evidovaných v materskej škole 21 detí.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2004 do roku 2014.

Materská škola	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	26	24	27	26	22	22	21	22	23	20	21
MŠ - štátne - triedy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ - štátne - učiteľia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Postupné vylepšenia nastali vybudovaním vlastnej plynovej kotolne, parkoviska a chodníka k MŠ, nových dlažieb, výmenou WC, výmenou okien a vstupných dverí, vybudovaním nového altánu v školskej záhrade, obohatením záhradného vybavenia pre hry detí. Aj interiér triedy prešiel mnohými zmenami k lepšiemu. Vymenili sme stoličky, detský nábytok, detské hracie kútiky. V materskej škole majú deti možnosť pracovať s PC a interaktívnou tabuľou, ktorá ponúka mnoho jedinečných možností výchovy a vzdelávania. Budova materskej školy tvorí vstupnú bránu do obce Beňuš v smere Brezno – Červená Skala. Sídli na okraji obce, ale je v strede záujmu obce, žije v nej a s ňou. Deti, ktoré školu navštevujú sú občanmi Beňuša a blízkych (k nej patriacich) obcí, Gašparovo a Filipovo. Majú tu svoj domov, svoje rodiny, vychádzajú z tohto prostredia, ktoré ich ovplyvňuje a formuje. Prostredníctvom materskej školy vstupujú deti do nového sociálneho prostredia, ktoré im prináša mnoho nových podnetov, zážitkov a nových kontaktov. Zariadenie školy navodzuje domácku atmosféru. Materská škola je v súčasnosti jednotriedna. Navštevujú ju deti spravidla od troch do šesť rokov veku. Na škole pracujú dvaja pedagogickí a jeden nepedagogický zamestnanec. Škola má vlastnú kuchyňu, kde sa stravujú deti a zamestnanci materskej školy a taktiež aj žiaci a učitelia základnej školy (5.1.2016, <http://benus.sk/institucie-v-obci/materska-skolka/>).

Základná škola

Škola sa nachádza v horehronskej obci Beňuš. Navštevujú ju žiaci bývajúci nielen v Beňuši a jeho častiach Gašparovo a Filipovo, ale aj žiaci blízkeho Bravčova, susedného Bacúcha, pribudli aj niektorí žiaci z neďalekej Polomky a Závadky nad Hronom. V školskom roku 2015/2016 školu navštevuje 144 žiakov. Škola dosahuje pozitívne výsledky vo všetkých oblastiach školského života. Žiaci sa pravidelne a so záujmom zapájajú do rôznych športovo-branných a vedomostných súťaží, predmetových olympiád. Na škole sa realizuje projekt Zdravá škola. Škola zodpovedne plní úlohy v oblastiach drogovej prevencie a environmentálnej výchovy, program Škola bez alkoholu, drog a tabaku. Výchova k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje vo vyučovacom procese, zvlášť na hodinách biológie. Aktívnu úlohu v tomto smere zohrávajú poverené koordinátorky a samotní žiaci. Pre voľný čas žiakov školy je zriadený školský klub detí a viaceré záujmové útvary. Anglický jazyk sa vyučuje ako povinný predmet už na prvom stupni od 3. ročníka, avšak už prváci majú možnosť navštevovať záujmový útvar Angličtina hrou. V 6. ročníku žiakom v rozvrhu pribúda nemecký jazyk. Žiaci tak majú možnosť získať už počas štúdia na základnej škole veľmi dobrú jazykovú gramotnosť. Škola je zapojená do projektu Otvorená škola. Prvotnú počítačovú gramotnosť získavajú žiaci od 2. ročníka v rámci predmetu informatická výchova a následne ju rozvíjajú na druhom stupni na hodinách predmetu informatika (5.1.2016, <https://zs-benus.edupage.org/about/?>).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v základnej škole od roku 2004 do roku 2014.

Základná škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ZŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ZŠ spolu - deti	191	191	183	174	161	147	146	140	138	147	144
ZŠ - štátne - triedy	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
ZŠ - štátne - učitelia	12	13	13	14	13	13	13	12	15	15	15

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V predchádzajúcom období sa nevenovala dostatočná pozornosť obnove budovy vo vlastníctve štátu, čo malo za následok jej degeneráciu, neoptimálny chod a prevádzku, prejavujúcu sa napr. nadmernou spotrebou tepelnej energie, vysúšaním a netesnosťou okien, poruchovosťou kanalizácie, poruchovosťou vodovodných a elektrických rozvodov, čo spôsobuje aj znehodnotenie priestorov pre vyučovací proces. Bolo nevyhnutné urýchlene riešiť stavebno-technické nedostatky budovy vyplývajúce z opotrebovania a morálneho zastarania, čím došlo k úsporám energie. Žiaci i pedagógovia trávia v škole väčšiu časť dňa. Škola je miestom, kde sa žije, nielen miestom kde sa prijímajú vedomosti. Každý rodič chce, aby jeho dieťa trávilo čas naplnený povinnosťami v príjemnom prostredí. O to sa snažíme aj my v našej škole. Kladieme dôraz na upravené prostredie tried, chodieb, aktualizujeme nástenky, snažíme sa o estetickú výzdobu chodieb. Budova školy je viac ako 50-ročná. V tomto roku bola ukončená výmena starých okien a zabezpečenie okien žalúziami. Pretože táto výmena sa diala iba z vlastných rozpočtových zdrojov, musela byť rozložená na viacero rokov (podľa finančných možností). Na škole sa pristúpilo k malým stavebným úpravám, podľa finančných možností

sa opravujú a vymieňajú elektrické rozvody, pri haváriách sa vymieňajú vodovodné a kanalizačné potrubia. Škola sa pravidelne maľuje, upravili sa vonkajšie schody do šatne, vytvorili nové učebne. V tomto roku sme sprevádzkovali novú jazykovú učebňu. Škola je vybavená novým nábytkom, je pravidelne maľovaná, pravidelne sa upravujú drevené podlahy, vymenili sa PVC podlahy, uskutočnili sa rôzne prestavby a rekonštrukcie, je vybavovaná modernou technikou a pomôckami. Každá trieda je vybavená interaktívnou tabuľou s príslušenstvom, notebookom a wifi pripojením. Každý učiteľ má pridelený služobný notebook a môže pracovať s tabletmi, ktoré sa získali z projektu Digiškola (5.1.2016, http://www.zsbenus.edu.sk/sprava_2014_2015.pdf).

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Brezno, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Obec v rámci originálnych samosprávnych kompetencií poskytuje opatrovateľskú službu obyvateľom obce. Obec zabezpečuje dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom), plní funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok a pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....). Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacitu a dostupnosť sociálnych služieb v okrese Brezno.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zariadení	9	9	9	11	12	12	17	18	18	20	19
Počet miest k 31.12 spolu	485	489	503	535	521	565	555	588	633	592	600
P.m. v domov. dôchodcov	167	176	175	175	161	161	0	0	0	0	0
P.m. v DSS pre pos. dosp.	101	99	113	217	223	241	227	247	292	224	307
P.m. v DSS pre postih. deti	146	143	142	47	45	40	16	32	62	32	32
P.m. v detských domovoch	71	71	73	82	78	89	91	93	94	102	105
Zariadenia pre seniorov	0	0	0	0	0	0	139	142	103	124	111

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobo udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevládajúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
individuálna poskytovanie sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby splňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
konceptný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnu technickej vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

V obci má sídlo Obvodné zdravotné stredisko, ktoré poskytuje služby pre obce: Beňuš, Bravčovo a Bacúch. V stredisku má sídlo stomatológ, ambulancia praktického lekára pre deti a ambulancia praktického lekára pre dospelých. V objekte je možné vybudovať lekáreň. Za zdravotnou starostlivosťou občania obce odchádzajú aj do okresného mesta Brezno.

Zdravotnícke služby	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SAP lekára pre dospelých	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SAP lekára pre deti	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SAP lekára stomatológa	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, DaciaCubes,

2.13. ŠPORT

Obyvatelia majú k dispozícii pre uskutočňovanie športových aktivít nasledujúce športové zariadenia: V časti Filipovo je alokované futbalové ihrisko a tenisové kurty. Na areál priamo naväzuje vodná elektrárň vo výstavbe, v rámci ktorej má byť zrealizovaná vodná nádrž. Asfaltové ihrisko za budovu

základnej školy vyžaduje rekonštrukciu a trávnaté ihrisko oproti škole medzi železnicou a Hronom má pre deti nebezpečnú polohu. Dobre vybudovaný areál Farského klubu pri farskom úrade obsahuje asfaltové ihrisko, ktoré je využívané na tenis a volejbal a hracie stoly pre stolný tenis. Klub má tiež ubytovacie kapacity, ktoré sú využívané hlavne v letných mesiacoch pre výmenné pobyty mládeže. V budove Obecného úradu pre mládež zriadená posilňovňa. V obci sa v roku 2016 bude budovať multifunkčné ihrisko za ZŠ Beňuš. Novovybudované klzisko pri Hrone má vhodnú polohu a je využívané aj Základnou školou na hodiny telocviku.

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilnejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

V obci je dostatočne budovaná kultúrna infraštruktúra. V súčasnosti slúži pre kultúrne účely obce budova Obecného úradu, v ktorej je (kapacita do 80 osôb), slúži aj ako veľká zasadačka. V časti Gašparovo bol zrekonštruovaný objekt "Domu požiarnikov" na spoločenskú miestnosť pre Gašparovo. Obec plánuje vybudovať amfiteáter za Materskou školou Beňuš.

Verejná knižnica

Obecná knižnica je verejná knižnica, ktorá poskytuje služby širokej verejnosti. Jej hlavnou úlohou je: utvárať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond, poskytovať základné knižnično-informačné služby. Knižný fond tvorí viac ako 4707 knižných jednotiek, ktoré sú rozdelené na: odbornú literatúru pre dospelých, krásnu literatúru pre dospelých, odbornú literatúru pre deti, krásnu literatúru pre deti. Pri Obecnej knižnici je zriadená čítareň, v ktorej si čitatelia počas výpožičných hodín knižnice môžu čítať knihy a časopisy a diskutovať o nich s ostatnými čitateľmi. V knižnici je evidovaných cca. 52 stálych čitateľov.

Verejná knižnica											
Obec Beňuš	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet knižných jednotiek	4 364	4 391	4 406	4 437	4 478	4 502	4 547	4 569	4 652	4 680	4 707
Počet užívateľov	60	53	55	54	52	42	29	39	32	48	52

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, Dacacubes,

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú

koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobo zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

V súčasnosti sa v okolí obce nachádza niekoľko ubytovacích zariadení. Návštevníci obce majú možnosť ubytovať sa na súkromí. Ubytovanie poskytuje napr. penzión Kečka v časti Braväcovo, ako aj chatové zariadenia OZ Beňuš. Nachádza sa tu 9 chat, všetky sú zaradené v IV. kategórii. Chaty sú drevené a ich stav je dobrý. Sú to: „Zadná Suchá, Kamzíčka, Havrania, Karolka, Široká, Ľapinka, Košariská a Masná“.

Širšie okolie v rámci mikroregiónu poskytuje viacero ubytovacích zariadení. Horský hotel Pusté pole je jedno z najkrajších zariadení, ktoré slúži na rekreačné a ubytovacie účely lesoturizmu - chtivých hostí. Nachádza sa priamo na lokalite Pusté Pole, pred križovatkou Vernár – Dobšiná. V blízkosti sa nachádza Dobšinská ľadová jaskyňa. Súčasťou hotela je aj „Rybniček HH Pusté Pole“, ktorý bol v roku 2000 zarybnený, a to pstruhom, kaprom a sivoňom. Vykonali sa tu terénne úpravy, oplotenie, mólo a kaskáda. Slúžiť má ako atrakcia hotela s možnosťou lovenia rýb a s tepelnou úpravou úlovku priamo v hoteli. V blízkosti sa tiež nachádza rybársky revír Hnilec č.7 s teritóriom od cestného mosta Stratená – Dobšiná po pramene. Hotel je celoročne prevádzkovaný a dobre vybavený.

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Reštauračné služby sú poskytované v miestnych pohostinstvách. Ich služby využívajú v prevažnej miere miestni obyvatelia. V čase usporadúvania sezónnych aktivít – športových ako aj kultúrnych, uvedené služby využívajú aj návštevníci uvedených podujatí. Pohostinské služby ponúkajú nasledovné subjekty: Pohostinstvo v Gašparove (48 m2 predajnej plochy, 24 m2 skladovej plochy, 24 m2 ostatnej plochy) s 15 stoličkami, pohostinstvo Beňuš je umiestnené v budove Obecného úradu, má 2 miestnosti (32 m2 a 42 m2, 50 stoličiek). Pohostinstvo Filipovo (49 m2, 25 stoličiek).

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Možnosti rozvoja rekreácie a cestovného ruchu v širšom okolí obce sú veľmi rozsiahle a rôznorodé. Potenciál územia regiónu charakterizujú rozvinuté podmienky pre cestovný ruch, letný pobyt pri vode, horskú turistiku a rekreáciu, vidiecky turizmus a vo veľkej miere aj zimné športy. Rezervy sú najmä vo využití kultúrno-historického potenciálu pre poznávací turizmus. Z koncepčného hľadiska pri riešení rekreácie a zariadení cestovného ruchu, sa vychádza z prírodných podmienok, danosti územia a morfológie terénu sídelného útvaru Beňuš. Južná časť územia po ľavej strane toku Hrona so severne orientovanými svahmi dáva ideálne podmienky pre vybudovanie lyžiarskych horských zariadení, ako sú vleky, lanovky, zjazdové trate s možnosťou umelého zasnežovania. V súbehu spomínanej lesnej cesty na Beľušku a lesnej cesty v smere "Filipovská pastva" na vyvýšenom terénnom útvare, kde v súčasnosti je rodinná chata, v priestore nad ňou je navrhované turisticko-rekreačné zariadenie slúžiace na stravovanie, ubytovanie s výhľadom na okolitú krajinu. Zo športových letných zariadení, ktoré dnes prezentuje futbalové ihrisko a dva tenisové kurty sa navrhuje dobudovanie tohto areálu o ďalšie všesportové ihrisko, západne od dnešných športových zariadení. Pre rozšírenie letnej sezóny s cieľom využiť ubytovacie a stravovacie kapacity, je potrebné vybudovať areál letného kúpaliska po ľavej strane toku Hrona v jeho meandri medzi Gašparovom a Filipovom. Areál je sprístupnený z južnej strany a križovatky novonavrhovanej štátnej cesty 1/60 zabezpečujúcej vstup do miestnej časti Gašparovo - za Hronom. Areál kúpaliska má plánované svoje parkovisko, šatne, dva bazény, tobogan, reštauráciu, športové ihriská a k tomu prislúchajúce plochy na slnenie a pobyt pri vode. Areál letného kúpaliska bude dobre prístupný z novonavrhovanej preložky štátnej cesty v južnej časti intravilánu. Atraktivitu územia a návštevnosť letných športových a rekreačných zariadení zvýši cyklotrasa od prameňa Hrona po Dunaj, ktorá je vedená do budúca po trase dnešnej štátnej cesty 1/66 s možnosťou odbočenia do katastra sídelného útvaru Beňuš, na hranici katastra s obcou Bacúch. Vedenie trasy po ľavej strane toku Hrona územia môže byť spestrené v lete jazdou na koňoch s návštevou atraktívneho letného kúpaliska, MVE, športové ihriská, núka sa pritom aj možnosť zapojiť do tejto trasy aj návštevu salaša vo Filipovskej pastve, zariadením pikniku v priestore "Kopčová", alebo "Beľuška". Zariadenia zimnej rekreácie v obci, pri kvalitnom technickom zabezpečení, môžu nadobudnúť celoslovenský charakter. Svojou polohou sú v prijateľnej vzdialenosti Nízkych Tatier, čo umožňuje pri veľkých koncentráciách lyžiarov v týchto strediskách prerozdeliť záujemcov lyžovania aj na iné lokality. Príroda, poľovníctvo, rybárstvo a rekreačný pobyt v chatových zariadeniach OZ Beňuš, pozitívne vplyvajú na rozvoj lesoturistiky v užšom, ale aj širšom okolí obce. Rozvoj možností jednotlivých oblastí turistiky je možné rozdeliť aj podľa jednotlivých poľovných revírov, ktoré majú celkovú katastrálnu výmeru 24 769 ha.

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejší rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasickeho cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2010 – 2014

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Hospodárenie obce celkom	2 010	2011	2 012	2013	2014
Bežné príjmy					
Bežné výdavky					
Prebytok/schodok					
Kapitálové príjmy					
Kapitálové výdavky					
Prebytok/schodok					
Prebytok/schodok bež. a kap. rozp.					
Príjmy finančných operácií					
Výdavky finančných operácií					
Rozdiel finančných operácií					
Rozdiel celkového rozpočtu					
Zdroj: OcÚ Beňuš, 2015					

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Obec Beňuš je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

Manažment a správa obce

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Beňuš. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostky obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 9 poslancov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠŠS	
Sídlo matričného úradu	Beňuš
Sídlo pracoviska daňového úradu	Brezno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Pohorelá
Sídlo Okresného súdu	Brezno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Brezno
Sídlo pracoviska okresného úradu	Brezno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Brezno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Brezno
ŠÚ SR	

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Beňuš je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Banskobystrický kraj je ostatný vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe

a v školstve (spolu takmer 27 %). Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V prípade BBK bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 10 000). Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosti rómskej populácie. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu. Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu. Celkom možno očakávať, že BBK má šancu si len vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu. Bude sa však len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať turizmus. BBK má silný inovačný potenciál len v dvoch mestách – Banská Bystrica a Zvolen. Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy. Prírodné zdroje BBK sú bohaté a rôznorodé. Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že BBK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkom príleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdelanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda BBK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Vyhodnotenie PHSR : + splnené, - nesplnené, 0 čiastočne splnené

6.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Cieľ 6.1.1 Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce

- Opatrenie 6.1.1.1 Spracovať stratégiu podpory podnikania a zvýšenie informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VÚC, štátu a EÚ.
- Opatrenie 6.1.1.2 Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón v obci - príprava územia a realizácia infraštruktúry.
- Opatrenie 6.1.1.3 Vymedziť prenajímateľné obecné priestory pre potrebné služby a remeselné dielne.
- Opatrenie 6.1.1.4 Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v obci.
- Opatrenie 6.1.1.5 Zvýšenie kapacít informačných a poradenských služieb a podpora vzdelávania firiem.
- Opatrenie 6.1.1.6 Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.
- Opatrenie 6.1.1.7 Podporovanie zavádzania remeselníckych dielní pre remeslá, ktoré sú pre obec typické.
- Opatrenie 6.1.1.8 Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón s dôrazom na zavádzanie nových technológií.
- Opatrenie 6.1.1.9 Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Cieľ 6.1.2 Podpora tradičných odvetví priemyslu

- + Opatrenia 6.1.2.1 Zavádzanie nových technológií do existujúcich výrobných prevádzok.
- + Opatrenia 6.1.2.2 Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, ktoré majú v okolí obce tradíciu – drevospracujúci priemysel.
- + Opatrenia 6.1.2.3 Podpora výroby a podnikateľských subjektov, ktoré využívajú surovínové zdroje regiónu.
- 0 Opatrenia 6.1.2.4 Rozšírenie priemyselných častí obce, hlavne pre oblasť skladového hospodárstva.
- + Opatrenia 6.1.2.5 Podporovať zvyšovanie rastlinnej a živočíšnej produkcie, uplatňovaním progresívnych a šetrných technologických postupov s diferencovaným prístupom k rozdielnym geomorfologickým a klimatickým podmienkam kotliny Hrona.

6.2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 6.2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry.

- 0 Opatrenie 6.2.1.1 Pri všetkých objektoch občianskeho vybavenia vybudovať parkovacie plochy, ako aj pri športových zariadeniach.
- 0 Opatrenie 6.2.1.2 Úprava miestnych komunikácií a výstavba chodníkov.
- 0 Opatrenie 6.2.1.3 Budovanie miestnych cyklotrás.
- 0 Opatrenie 6.2.1.4 Úprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií
- Opatrenie 6.2.1.5 Vybudovať v Gašparove namiesto terajšieho mosta pre peších nový most, ktorý bude slúžiť aj pre automobilovú dopravu a umožní prepojenie Gašparova na navrhovanú trasu cesty 1/66.
- 0 Opatrenie 6.2.1.6 Rekonštrukcia a skvalitnenie infraštruktúry pre SAD

Cieľ 6.2.2 Rozvoj občianskej infraštruktúry

- 0 Opatrenie 6.2.2.1 Rekonštrukcia sekundárnej siete NN (výmena vodičov, stĺpov a v uzloch siete budovať rozpojovacie skrine VRIS).
- 0 Opatrenie 6.2.2.2 Rekonštrukcia miestneho vodovodu.
- 0 Opatrenie 6.2.2.3 Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia.
- Opatrenie 6.2.2.4 Výstavba ČOV.
- 0 Opatrenie 6.2.2.5 Úprava plynofikačnej siete.
- Opatrenie 6.2.2.7 Výstavba požiarnej zbrojnice.
- 0 Opatrenie 6.2.2.8 Regulácia korýt miestnych potokov.
- Opatrenie 6.2.2.10 Úpravy info.- komunikačných optických káblov.
- Opatrenie 6.2.2.11 Výstavba centrálného vykurovacieho systému.
- Opatrenie 6.2.2.12 Vybudovať novú káblOVú prístupovú sieť.
- + Opatrenie 6.2.2.13 Zavedenie inžinierskych sietí pre lokalitu "Janovo a Bán
- 0 Opatrenie 6.2.2.14 Rekonštrukcia, úprava a rozšírenie elektrických rozvodov.
- Opatrenie 6.2.2.15 Rekonštrukcia bezdrôtového rozhlasu v obci, aj v miestach plánovanej a započatej IBV.

6.3 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Cieľ 6.3.1 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

- + Opatrenie 6.3.1.1 V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.
- + Opatrenie 6.3.1.2 Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v celej obci.
- Opatrenie 6.3.1.3 V areály píly v Gašparove vyriešiť problematiku uskladnenia a zneškodnenia odpadov – pilín.
- Opatrenie 6.3.1.4 Zneškodnenie poľných hnojísk a biologického odpadu na lokalite Štrbovo, oproti areálu PD a takisto na hranici k.ú. Beňuš a Rohozná, severozápadne od kóty Pôbišovo (763 m).
- 0 Opatrenie 6.3.1.5 Likvidácia čiernych skládok v obci a rekultivácia povrchu.
- Opatrenie 6.3.1.6 Vytvorenie podmienok pre druhotné spracovanie odpadov, vybudovanie zberného dvora

Cieľ 6.3.2 Informovanosť a poradenstvo

- Opatrenie 6.3.2.1 Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Cieľ 6.3.3 Ochrana a racionálne využívanie vôd

- 0 Opatrenie 6.3.3.1 Zabezpečiť napojenie obyvateľstva na kanalizačné siete a zariadenia na čistenie odpadových vôd, znížiť množstvo znečisťujúcich látok vo vypúšťaných odpadových vodách na limitovanú úroveň.
- + Opatrenie 6.3.3.2 Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
- 0 Opatrenie 6.3.3.3 Obnoviť prirodzené vodozadržné funkcie tokov a inundačných území (obnoviť staré korytá).
- + Opatrenie 6.3.3.4 Pri dokončovacích prácach výstavby MVE doplniť chýbajúci brehový porast umelou výsadbou vrb a jelší, brehy koryta Hrona vyspádovať, spevniť biologicko-technickými opatreniami a okolie MVE zladit' s okolitou prírodou.

Cieľ 6.3.4 Ochrana pôdy, lesných porastov, verejnej zelene – zlepšovanie životného prostredia.

- Opatrenie 6.3.4.1 Na lokalitách Štrbovo, Sklenárka, Vranovka, Filipovská pastva, pod Janovým, Hrádza a pod Filipovským vrškom vysadiť pásy protieróznej krovinovej vegetácie, ktoré budú zároveň plniť funkciu interakčných prvkov.
- 0 Opatrenie 6.3.4.2 Upraviť a rozšíriť verejnú zeleň v obci.
- 0 Opatrenie 6.3.4.3 Upraviť a rozšíriť hospodársku zeleň v obci.
- 0 Opatrenie 6.3.4.4 Upraviť a rozšíriť zeleň občianskej vybavenosti v obci.
- 0 Opatrenie 6.3.4.5 Upraviť a rozšíriť špeciálnu zeleň v obci.
- 0 Opatrenie 6.3.4.6 Zabezpečenie ochrany lesného fondu, výsadba nového lesného porastu v miestach holorubov, výlomov.
- + Opatrenie 6.3.4.7 Ochrana a rozvoj biocentier, terestrických biokoridorov, hydrických biokoridorov, existujúcich fragmentov močiarnej a vlhkomilnej vegetácie v kontaktnej aluviálnej nive Hrona ako významných refúgií fauny a flóry.

6.4 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Cieľ 6.4.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

- Opatrenie 6.4.1.1 Vybudovať/zriadiť zariadenie poskytujúce sociálne služby (dom opatrovateľskej služby, domov dôchodcov).

Cieľ 6.4.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

- + Opatrenie 6.4.2.1 Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.
- Opatrenie 6.4.2.2 Zrekonštruovať terajšie priestory na poskytovanie zdravotnej starostlivosti
- + Opatrenie 6.4.2.3 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti.
- 0 Opatrenie 6.4.2.4 Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.
- + Opatrenie 6.4.2.5 Zvýšiť úroveň poskytovaných sociálnych služieb.
- + Opatrenie 6.4.2.6 Podporiť služby pre marginalizované skupiny občanov a týrané ženy.
- Opatrenie 6.4.2.7 Zriadenie nového zdravotného strediska v centrálnej časti obce

6.5 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Cieľ 6.5.1 Rekonštrukcia škôl. Infraštr.

- Opatrenie 6.5.1.1 Rekonštrukcia Základnej a Materskej školy v Beňuši
- 0 Opatrenie 6.5.1.2 Vybudovanie príslušného areálu základnej a materskej školy (športový areál, verejné priestranstvo).

Cieľ 6.5.2 Trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

- Opatrenie 6.5.2.1 Vybudovanie 5 zjazdoviek a 4 nových vlekov na severných svahoch.
- Opatrenie 6.5.2.2 Výstavba basketbalového ihriska a 2 tenisových ihrísk v areáli futbalového ihriska.
- 0 Opatrenie 6.5.2.3 Výstavba cykloturistických trás prepájajúcich prameň Hrona s okresným mestom Brezno.
- Opatrenie 6.5.2.4 Výstavba klziska v časti Beňuš cca 500 m východne od mosta cez Hron.
- + Opatrenie 6.5.2.5 Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v obci.
- + Opatrenie 6.5.2.6 Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.
- + Opatrenie 6.5.2.7 Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.
- + Opatrenie 6.5.2.8 Podporovať talentovanú mládež.
- + Opatrenie 6.5.2.9 Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.
- Opatrenie 6.5.2.10 Zariadenia strediska zimnej rekreácie, lyžiarske vleky a lanovky ktoré sprostredkujú zjazdové lyžovanie na severných svahoch Slovenského Rudohoria po ľavej strane toku Hrona v intraviláne sídelného útvaru Beňuš,
- Opatrenie 6.5.2.11 Vybudovanie športového areálu v časti Filipovo.
- Opatrenie 6.5.2.12 Nákup a inštaláciu zariadení pre umelú výrobu snehu.
- Opatrenie 6.5.5.13 Rekonštrukcia hokejového klziska.

6.6 KULTÚRA

Cieľ 6.6.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

- Opatrenie 6.6.1.1 Vybudovanie kultúrno-spol. zariadenia a amfiteátra za Materskou školou
- + Opatrenie 6.6.1.2 Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí v spolupráci s okolitými obcami.
- 0 Opatrenie 6.6.1.3 Prepojiť obec so subjektami cestovného ruchu, agroturistiky.
- Opatrenie 6.6.1.4 Budovanie remeselníckych dvorov.
- + Opatrenie 6.6.1.5 Vybudovanie turistických a náučných trás pre žiakov, študentov, rodiny s deťmi, priemerných aj náročných klientov s využitím kultúrno – historického, folklórneho aj prírodného bohatstva.
- + Opatrenie 6.6.1.6 Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklórny tanec, hudba a spev, ľudové remeslá, ľudový odev a doplnky, pôvodné bývanie a hospodárenie) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu a agroturistike.

Cieľ 6.6.2 Organizačné zabezpečenie

- + Opatrenie 6.6.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Cieľ 6.6.3 Propagácia v oblasti kultúry

- Opatrenie 6.6.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
- Opatrenie 6.6.3.2 Spracovať komplexný informačný bulletin o historickom vývoji a tradíciách obce pre školy aj subjekty cestovného ruchu.
- + Opatrenie 6.6.3.3 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

6.7 CESTOVNÝ RUCH A PUBLIC RELATIONS

Cieľ 6.8.1 Účinná propagácia obce.

- + Opatrenie 6.8.1.1 Vytvorenie samostatnej www stránky obce.
- Opatrenie 6.8.1.2 Spracovať globálnu koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme.
- Opatrenie 6.8.1.3 Spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami

Cieľ 6.8.2 Rekreačno- relaxačné zázemie obce.

- Opatrenie 6.8.2.1 Výstavba motorestu, prípadne penziónu v návaznosti na rekreačné priestory zimnej rekreácie.
- Opatrenie 6.8.2.2 Výstavba ubytovacích a stravovacích zariadení prechodného typu v rodinnej zástavbe v časti Filipovo a Beňuš spolu s ďalšími službami v návaznosti na rozvoj lyžiarskych tratí (reštaurácia, bufet, miestne špeciality, cukráreň, úschovňa a oprava športových potrieb).
- Opatrenie 6.8.2.3 Vybudovanie sezónneho stravovacieho zariadenia v návaznosti na súčasný vlek v lokalite Hrachoviská.

Cieľ 6.8.3 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu.

- Opatrenie 6.8.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcou.
- + Opatrenie 6.8.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Beňuš nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikočiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10. Stratégia SO	1. 2. ... 10. Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10. Stratégia ST	1. 2. ... 10. Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie.

Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť).

Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu..

Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor,

rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
Dôležitosť	vysoká nízka	vysoký	nízky
		1 Sústrediť snahu 3 Nízka prioritá	2 Udržať snahu 4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce obec úspešná, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Beňuš a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
- veľké plochy hospodárskych lesov v katastri – 1966,8 ha, - poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 26,6 % katastra obce, - 22 podnikateľských subjektov – právnické osoby, - 78 fyzických osôb podnikateľov v roku 2014, - areál poľnohospodárskeho podniku, - vybudované výrobné zóny v časti Gašparovo, - existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní, - dostupnosť krajského mesta Banská Bystrica a okresného mesta Brezno, - rozvinutá rastlinná a živočíšna výroba, - predajne potravinárskeho tovaru a nepotravinárskeho tovaru, - prechádzajúca cesta I/66, - prechádzajúca železničná trať č. 170,	- nerozvinutý pracovný trh v obci, - hospodárska základňa obce Beňuš pomerne málo rozvinutá, - nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitostí, - malá ponuka služieb pre obyvateľov, - nízke možnosti zamestnania v obci, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,
Príležitosti	Ohrozenia
- podpora malých podnikateľov v oblasti služieb, - využitie polohového potenciálu obce Beňuš s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosť krajského mesta Banská Bystrica a Brezno, - orientovanie sa na služby bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich plôch a areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - skvalitnenie prostredia obslužných a prevádzkových areálov (prípadne nové prevádzky) - vytváranie podmienok pre šport, turistiku a oddych, rozvoj infraštruktúry a podmienok pre ďalšie bývanie, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,	- zvýšená regionálna konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre Beňuš (lesníctvo, drevovýroba, poľnohospodárstvo), - tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá a nákladná výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota investorov o regiónu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 12	11 Stratégia WO 9
T hrozby	Stratégia ST 7	Stratégia WT

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej infraštruktúry a plôch pre možný rozvoj priemyselných zón.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
- cesta I/66 s prepojením na Brezno a Banskú Bystricu, - do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta Brezno, - dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, - dostatočné pokrytie zastávkami SAD, - vybudovaná sieť lesných ciest, - vybudovaný jednostranný chodník pozdĺž cesty I/66, - vybudované parkovacie plochy pri OcÚ, materskej a základnej škole a športovej infraštruktúre,	- absencia meračov rýchlosti, - nevyhovujúci stav miestnych komunikácií, - nevyhovujúci stav chodníkov, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav lesných ciest, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,
Príležitosti	Ohrozenia
- revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - zrekonštruovanie a dobudovanie chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií a štátnej cesty I/66. triedy, - dostavba parkovacích miest, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - vybudovanie spevnených komunikácií na základe pozemkových úprav,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 7	7 Stratégia WO 6
T hrozby	Stratégia ST 6	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky

- vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, - obec Beňuš je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky, - nedostatok vybudovaných transformátorových staníc, - vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou s domom smútku, - existencia plôch na rozšírenie IBV, - vybudovaný obecný vodovod, - pramene pitnej vody a vybudovnaé vodojemy, - existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., - vybudovaná rozvodná sieť plynu,	- nedobudovaný verejný vodovod, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce, - nevybudované chodníky v bočných uliciach, - vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem,
Príležitosti	Ohrozenia
- dostavba a rekonštrukcia verejného vodovodu a zdrojov pitnej vody, - rekonštrukcia verejného osvetlenia, zníženie energetickej náročnosti a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - kompletná rekonštrukcie vzdušnej elektrickej rozvodnej siete, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových častí IBV, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - rozvoj ďalších telekomunikačných a dátových služieb v konkurenčnom prostredí,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - stavebné a legislatívne prekážky a nevysporiadanosť pozemkov v intraviláne,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	10 Stratégia WO 7
T hrozby	Stratégia ST 5	5 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Beňuš na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov, - vybudovaný kanalizačný systém vo výrobných areáloch,	- nevybudovaná splašková kanalizačná sieť, - absencia centrálnej ČOV, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - obci sa nenachádza kompostáreň na biologicky rozložiteľných odpadov, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácnosti, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- výstavba kanalizačnej siete s napojením na centrálnu ČOV, - výstavba obecného kompostoviska, - obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalítne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd,	- ohrozená kvalita povrchových vôd vodných tokov, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia alokovaných v meste Brezno, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

- zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6	Stratégia WO 7 5 11
T hrozby	Stratégia ST 8	Stratégia WT 1

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WT – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - kompletná plynofikácia obce, - prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Hron, ..., - oblasť s malým radónovým rizikom, - vybudované prístenné jarky na odvod dažďovej vody, - lokality NATURA 2000 – NP Nízke Tatry, - lokalita NATURA 2000 – Alúvium Hrona, - rozsiahle plochy lesov v okolí,	- nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia korýt vodných tokov, - nevybudované protipovodňové opatrenia, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby, - potrebná revitalizácia koryta vodného toku Hron, - nevyhovujúci stav verejnej zelene, - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatok zelene pozdĺž korýt vodných tokov, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová miestna doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie,
Príležitosti	Ohrozenia
- rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - regulácia korýt miestnych potokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v regióne Horehronia, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - nadmerná zástavba výšková, plošná, nevhodná funkčná skladba plôch - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	Stratégia WO 14 4 5
T hrozby	Stratégia ST 4	Stratégia WT 10

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Banskobystrickom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- zabezpečená opatrovateľská služba, - stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, - stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť - uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), - existencia zdravotného strediska, - ambulancia stomatóloga - ambulancia všeobecného lekára, - ambulancia detského lekára	- absencia domova sociálnych služieb, - absencia lekárne, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zlad'ovanie prac. a rodinných povinností, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilítom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 7	Stratégia WO 11 1 8
T hrozby	Stratégia ST 2	Stratégia WT

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu *WT* – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Brezno.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia materskej školy, - existencia plnoorganizovanej základnej školy, - progresívne mysliaci manažment s demokratickým prístupom - vysoká odbornosť vyučovania - úspešná individuálna integrácia žiakov so ŠVVP , starostlivosť o žiakov zo - sociálne znevýhodneného prostredia - rodinné prostredie školy - projektové vyučovanie, - práca v záujmových útvaroch, - existujúce tradičné aktivity, - dobre fungujúca tímová práca učiteľov, - snaha zamestnancov zvyšovať svoje kompetencie - optimálny počet žiakov v triedach - vybavenosť školy modernou počítačovou technikou, - školská knižnica, ktorá sa dopĺňa novými titulmi a je pravidelne k dispozícii - žiakom, - škola sa dostala do povedomia nielen v rámci okresu a kraja ale aj Slovenska v - súťažiach, ktoré vyhlasuje napr. MŠVŠ SR. - existencia poľovníckych revírov, - existencia turistických trás, - Možnosť cykloturistiky s využitím množstva poľných ciest, - vybudované ihrisko pre futbal, - činný športový klub,	- nízky počet detí v materskej školy, - klesajúci počet žiakov v základnej škole, - budova potrebuje rekonštrukciu (kotelňa a elektrorozvody), - chýbajúce športoviská a telocvičňa, naďalej sa v nepriaznivom počasi vyučuje - telesná výchova na chodbách - nevhodné sociálne zázemie niektorých rodičovškoly, - pasívny prístup niektorých žiakov k učeniu, - komunikácia s rodičmi problémových žiakov pri riešení vzniknutých problémov, - nevyhovujúce školské dielne, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
Príležitosti	Ohrozenia
- modernizácia a dostavba objektov materskej a základnej školy, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Beňuš, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce, najmä so zameraním na deti a mládež, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nepriaznivý demografický vývoj, - množstvo nových úloh bez riadneho preškolenia kompetentných zamestnancov, - negatívny vplyv sociálne slabého prostredia na správanie žiakov, - zvyšujúca sa administratíva a byrokracia vo výchovno-vzdelávacej práci,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia <i>SO</i> 23	13 Stratégia <i>WO</i> 6
T hrozby	Stratégia <i>ST</i> 9	Stratégia <i>WT</i>

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- Vybudovaný priestory na kultúrnu činnosť (veľká zasaďačka, dom požiarnikov) - dlhoročná história obce, tradície, - organizovanie pravidelných podujatí, - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - obecná knižnica.	- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - potrebná rekonštrukcia kuchyne veľkej zasaďačky, - nevyhovujúce priestory veľkej zasaďačky, - absencia priestorov pre uskutočňovanie vonkajších kultúrnych akcií, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združení, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia priestorov veľkej zasaďačky, dovybavenie interiérov, - rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - obnova zanikajúcich tradícií, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia priestorov veľkej zasaďačky,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6	Stratégia WO 5
T hrozby	Stratégia ST 1	Stratégia WT 5

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
- bohaté kultúrne dedičstvo, - prírodné krásy v okolí obce, - dostatok ubytovacích kapacít v okolí obce, - existencia rekreačného zázemia v obci – chatová oblasť OZ Beňuš, - priaznivé klimatické podmienky na rozvoj cestovného ruchu, - južnej časti k.ú. Beňuš vytvoril pomerne veľký rekreačno-športový areál pre zimné športy, - športové a rekreačné plochy sa nachádzajú v rámci intravilánu (t ihrisko vo Filipove, areál farského klubu v Beňuši,	- málo rozvinutý cestovný ruch, - dobré predpoklady pre letnú ako aj zimnú rekreáciu v južnej časti sídelného útvaru, hlavne v meandri Hrona pre leto a zimu po ľavej strane Hrona v severných lesnatých svahoch Slovenského Rudohoria. - vhodné parametre územia využiteľného na zozvoj cestovného ruchu - severné svahy prevažnú časť dňa zatienené, vejárovitý tvar reliéfu s vhodnými sklonmi, možnosť umelého zasnežovania, dávajú predpoklady využiť snehové pomery zvlášť v jarných mesiacoch,

- multifunkčné ihriská pri škole - vodné plochy vhodné pre športový rybolov, - bohaté poľovné revíry, - lesné porasty vhodné pre uskutočňovanie pešej turistiky, ako aj horskej cykloturistiky,	- neexistuje žiadne „historické centrum obce“, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha obce Beňuš v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha obce Beňuš vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty, - spolupráca s okolitými obcami,	- zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície), - negatívne dopady na životné prostredie v prípade zásadného zvýšenia cestovného ruchu, - zvýšené náklady na likvidáciu odpadu, - tlak na parkovacie plochy, - negatívne dôsledky v oblasti verejného poriadku,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6 1 3	Stratégia WO 8
T hrozby	11 Stratégia ST 5	Stratégia WT

Obec disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu SO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia bezdrôtového verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v dostupného v centre obce, - pozitívny stav nehnuteľného majetku obce - nízka energetická náročnosť budovy obecného úradu - zavedenie eGovernmentu a ostatných elektronizovaných verejných služieb,	- existencia rizikových miest – cintorín, centrum, športové ihrisko, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nedobudovaný kamerový systém, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepcného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj

obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	internému prostrediu,
--	-----------------------

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec využiť silné stránky a príležitosti.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
- postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, - vlastná webová stránka obce,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov, - legislatívne a stavebné prekážky pri budovaní informačných technológií,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO

T hrozby	4	6
	Stratégia <i>ST</i>	Stratégia <i>WT</i>

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Beňuš a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Beňuš patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Beňuš vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE BEŇUŠ.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Beňuš. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Beňuš a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepcné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR BBSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Beňuš poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerieť ako na nerovnosti, neoddôvodnené rozdiely, či nehody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Beňuš je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Obec Beňuš je súčasťou vyššieho územného celku Banská Bystrica. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHSR obce Beňuš:

Hlavné disparity BBK:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;

- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;
- nevyužitý potenciál pestovania rôznych kultúrnych plodín pre oblasť energetiky a ekologického poľnohospodárstva;
- v priemysle
 - inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v rozhodujúcich odvetviach;
 - nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne, nízka orientácia na PZI do odvetví s vyššou pridanou hodnotou;
 - nízky rast produktivity práce v priemysle;
- v službách
 - nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania;
 - podpriemerný podiel služieb na regionálnom HDP;
 - nevyužitý potenciál turizmu – kúpeľníctvo, chránené územia a lazy;
- v technickej infraštruktúre
 - nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia;
 - značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);
 - nedobudovaná nadradená vodovodná sieť v južných okresoch kraja a nízke % napojenie obyvateľstva na ČOV;
 - nedodržiavanie stanovených limitov a regulatívov;
 - relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny a budúcich obnoviteľných zdrojov energie;
 - nízka dopravná dostupnosť územia a „regionálna logistika“;
- v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
 - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra vo vybraných okresoch, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;
 - postupný zánik strategicky významných študijných programov a odborov;
 - vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných;
 - nízka životná úroveň v južných okresoch;
 - nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
 - značný odliv pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
 - nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
 - nedostatočná propagácia regiónu a jeho komparatívnych výhod;
 - problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov.

Hlavné faktory rozvoja BBK:

- v pôdohospodárstve
 - dobrý produkčný poľnohospodársky potenciál v oblasti pestovania kultúrnych plodín, ovocinárstvo, špecifické regionálne plodiny;
 - lesné hospodárstvo – vysoké zásoby a ťažba dreva;
 - dôsledné uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky aj v chránených oblastiach;
- v priemysle
 - možnosť posilňovania exportu, silná exportná pozícia v odvetví hutníctva, drevospracujúceho, keramického a sklárskeho priemyslu;
 - budovanie vedecko-technologických parkov so zameraním na rozhodujúce odvetvia;
 - podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach, zvýšenie atraktivity pre prílev PZI;
 - možnosť rozvoja výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou na báze obnoviteľných a nerudných nerastných surovín;
 - možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce
- v priemyselnej výrobe;
 - využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;
- v službách
 - atraktívny potenciál pre zvyšujúci sa záujem o turizmus, zameranie sa na kúpeľníctvo a vidiecky turizmus;
 - záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne;
 - existujúce poradenské centrá pre rozvoj podnikateľského prostredia;
 - začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how, posilnenie spolupráce medzi vysokými školami a podnikateľským sektorom;
 - rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach, zvyšovanie dostupnosti služieb pre obyvateľstvo;
- v technickej infraštruktúre
 - možnosti využitia kombinovanej dopravy;
 - výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie Budapešť – Krakov;
 - dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia – veľká koncentrácia druhotných drevných surovín vhodných na energetické účely;
- v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
 - dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;
 - vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
 - možnosť vytvorenia kvalitného regionálneho systému celoživotného vzdelávania (NSRR, 2013, s.91-92).

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Beňuš v jednotlivých politikách.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ veľké plochy hospodárskych lesov v katastri – 1966,8 ha, + poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 26,6 % katastra obce, + 22 podnikateľských subjektov – právnické osoby, + 78 fyzických osôb podnikateľov v roku 2014, + areál poľnohospodárskeho podniku, + vybudované výrobné zóny v časti Gašparovo, + existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní, + dostupnosť krajského mesta Banská Bystrica a okresného mesta Brezno, + rozvinutá rastlinná a živočíšna výroba, + predajne potravinárskeho tovaru a nepotravinárskeho tovaru, + prechádzajúca cesta I/66, + prechádzajúca železničná trať č. 170,	- nerozvinutý pracovný trh v obci, - hospodárska základňa obce Beňuš pomerne málo rozvinutá, - nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitostí, - malá ponuka služieb pre obyvateľov, - nízke možnosti zamestnania v obci, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ cesta I/66 s prepojením na Brezno a Banskú Bystricu, + do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta Brezno, + dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, + dostatočné pokrytie zastávkami SAD, + vybudovaná sieť lesných ciest, + vybudovaný jednostranný chodník pozdĺž cesty I/66, + vybudované parkovacie plochy pri OcÚ, materskej a základnej škole a športovej infraštruktúre,	- absencia meračov rýchlosti, - nevyhovujúci stav miestnych komunikácií, - nevyhovujúci stav chodníkov, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav lesných ciest, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, + obec Beňuš je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky, + dostatok vybudovaných transformátorových staníc, + vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou s domom smútku, + existencia plôch na rozšírenie IBV, + vybudovaný obecný vodovod, + pramene pitnej vody a vybudované vodojemy, + existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., + vybudovaná rozvodná sieť plynu,	- nedobudovaný verejný vodovod, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce, - nevybudované chodníky v bočných uliciach, - vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem,

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + spracovaný POH obce Beňuš na roky 2011-2015, + zabezpečený odvoz TKO, + v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov, + čiastočne vybudovaný kanalizačný systém, + vybudovaný kanalizačný systém vo výrobných areáloch,	- nevybudovaná splašková kanalizačná sieť, - absencia centrálnej ČOV, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - obci sa nenachádza kompostáren na biologicky rozložiteľných odpadov, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácnosti, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,

Životné prostredie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + kompletná plynofikácia obce,	- nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryt vodných tokov, - nevybudované protipovodňové opatrenia,

+ prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Hron, ..., + oblasť s malým radónovým rizikom, + vybudované prístupné jarky na odvod dažďovej vody, + lokality NATURA 2000 – NP Nízke Tatry, + lokalita NATURA 2000 – Alúvium Hrona, + rozsiahle plochy lesov v okolí,	- čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby, - potrebná revitalizácia koryta vodného toku Hron, - nevyhovujúci stav verejnej zelene, - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatok zelene pozdĺž korýt vodných tokov, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová miestna doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie,
--	--

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ zabezpečená opatrovateľská služba, + stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, + stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť + uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce + pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + existencia zdravotného strediska, + ambulancia stomatológa,	- absencia domova sociálnych služieb, - absencia ambulancie všeobecného lekára pre deti a dospelých, - absencia lekárne, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia materskej školy, + existencia plnoorganizovanej základnej školy, + progresívne mysliaci manažment s demokratickým prístupom + vysoká odbornosť vyučovania + úspešná individuálna integrácia žiakov so ŠVVP, starostlivosť o žiakov zo + sociálne znevýhodneného prostredia + rodinné prostredie školy + projektové vyučovanie, + práca v záujmových útvaroch, + existujúce tradičné aktivity, + dobre fungujúca tímová práca učiteľov, + snaha zamestnancov zvyšovať svoje kompetencie + optimálny počet žiakov v triedach + vybavenosť školy modernou počítačovou technikou, + školská knižnica, ktorá sa dopĺňa novými titulmi a je pravidelne k dispozícii žiakom, + škola sa dostala do povedomia nielen v rámci okresu a kraja ale aj Slovenska v + súťažiach, ktoré vyhlasuje napr. MŠVVaŠ SR. + existencia poľovníckych revírov, + existencia turistických trás, + Možnosť cykloturistiky s využitím množstva poľných ciest, + vybudované ihrisko pre futbal, + činný športový klub,	- nízky počet detí v materskej škole, - klesajúci počet žiakov v základnej škole, - budova potrebuje rekonštrukciu (kotolňa a elektrorozvody), - chýbajúce športoviská a telocvičňa, naďalej sa v nepriaznivom počasi vyučuje - telesná výchova na chodbách - nevhodné sociálne zázemie niektorých rodičov školy, - pasívny prístup niektorých žiakov k učeniu, - komunikácia s rodičmi problémových žiakov pri riešení vzniknutých problémov, - nevyhovujúce školské dielne, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,

Kultúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ dlhoročná história obce, tradície, + organizovanie pravidelných podujatí, + rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, + dobré kultúrne povedomie obyvateľov, + obecná knižnica,	- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - nevybudovaný kultúrny dom - potrebná rekonštrukcia kuchyne veľkej zasedačky, - nevyhovujúci stav budovy veľkej zasedačky (obecný úrad), - absencia priestorov pre uskutočňovanie vonkajších kultúrnych akcií, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok,

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
- bohaté kultúrne dedičstvo, - prírodné krásy v okolí obce, - dostatok ubytovacích kapacít v okolí obce, - existencia rekreačného zázemia v obci – chatová oblasť OZ Beňuš, - priaznivé klimatické podmienky na rozvoj cestovného ruchu, - južnej časti k.ú. Beňuš vytvoril pomerne veľký rekreačno-sportový areál pre zimné športy, - športové a rekreačné plochy sa nachádzajú v rámci intravilánu (športový areál vo Filipove, areál farského klubu v Beňuši), - vodné plochy vhodné pre športový rybolov, - bohaté poľovné revíry, - lesné porasty vhodné pre uskutočňovanie pešej turistiky, ako aj horskej cykloturistiky,	- málo rozvinutý cestovný ruch, - dobré predpoklady pre letnú ako aj zimnú rekreáciu v južnej časti sídelného útvaru, hlavne v meandri Hrona pre leto a zimu po ľavej strane Hrona v severných lesnatých svahoch Slovenského Rudohoria. - vhodné parametre územia využiteľného na zozvoj cestovného ruchu - severné svahy prevažnú časť dňa zatienené, vejárovitý tvar reliéfu s vhodnými sklonmi, možnosť umelého zasnežovania, dávajú predpoklady využiť snehové pomery zvlášť v jarných mesiacoch, - neexistuje žiadne „historické centrum obce“, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce,

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v dostupného v centre obce,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - vysoká energetická náročnosť budovy obecného úradu, - existencia rizikových miest – cintorín, centrum, športové ihrisko, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nedobudovaný kamerový systém, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, + relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, + vlastná webová stránka obce,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho

	rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
--	---

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálne - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
3. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Beňuš.
4. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je návaznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR BBSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina
nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,
6. Kultúra
Cieľová skupina
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,
7. Cestovný ruch a public relation
Cieľová skupina
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,
9. Administratíva a bezpečnosť
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,
10. Informatizácia obce
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš 2016 - 2025

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE BEŇUŠ

Vízia

Obec Beňuš bude modernou, ekonomicky, sociálne a kultúrne rozvíjajúcou sa obcou, ktorá poskytne svojim obyvateľom kvalitné komunálne služby, udržiavané životné prostredie, ako aj zveľaďujúce prírodné a kultúrne dedičstvo. Obec Beňuš bude obcou, ktorá bude vyvážené zabezpečovať podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Obec sa stane významným strediskom cestového ruchu, a bude vyvážené a ohľaduplne využívať svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľaďovania. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť čo najlepšie prezentovať svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Z hospodárskeho hľadiska obec vytvorí priaznivé podmienky na rozvoj tradičných odvetví priemyslu ako aj priemyslu, pre ktorého rozvoj má obec najväčší potenciál – lesný a drevospracujúci priemysel.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Beňuš. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Beňuš a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Beňuš disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Beňuš všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Obec Beňuš v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere. Rozvojové aktivity budú pokračovať hlavne v časti intravilánu obce, kde sa rozprestiera objekt poľnohospodárskeho podniku.

2. Doprava a komunikácie

Príprava Projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov, prípadne ich prestavba na LED. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľaďovanie obce neznamena len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská obce – Beňuš so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi obec poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov obec poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba, prepravná služba a organizovanie spoločného stravovania. Obec podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci je jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadila nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

Beňuš považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Beňuš v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia a plnoorganizovanej základnej školy.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Beňuš či koncepcných a strategických dokumentov prijatých mestským zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Beňuš v súlade so svojím zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dlhodobé ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunít, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzisústnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľádovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Beňuš nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Beňuš, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej a environmentálnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do lesného hospodárstva, poľnohospodárstva, a výroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľádovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci a v jej blízkom okolí. Obec bude podporovať výrobu, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Vytvorí podmienky na výstavbu a rozšírenie existujúcich poľnohospodárskych zón za účelom zlepšenia situácie na trhu práce. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať nezamestnanosť. V oblasti cestovného ruchu vytvorí podmienky pre šírenie tradičných kultúrnych hodnôt a rozvoj rekreačných služieb v oblasti agroturistiky. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby“.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajú z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom 416/2001 o prechode..., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja: Pre obec Beňuš je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu: inteligentný rast ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií, udržateľný rast, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny rast, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby. K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš na roky 2016 - 2025 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30. Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Beňuš. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Beňuš, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu, priemyslu, poľnohospodárstva a potravinárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci.	Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce. Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva. Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch. Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.
	Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE Podprogram 2.1. Komunikácie Podprogram 2.2. Doprava
	Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
	Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
	Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia
	Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO Podprogram 6.1. Sociálne služby Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti
	Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT Podprogram 7.1. Vzdelávanie Podprogram 7.2. Šport
	Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry
	Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH Podprogram 9.1. Propagácia obce Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce. Podprogram 9.3. Cestovný ruch.
	Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ Podprogram 10.1. Administratíva Podprogram 10.2. Bezpečnosť
	Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry. Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v obci, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.1.1

Opatrenie 1.1.2

Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Rekonštrukcia budov a hál v areáli hospodárskych dvorov PD.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Opatrenie 1.3.1

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Opatrenie 1.4.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Opatrenie 2.1.6

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržiavania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Opatrenie 3.6

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.

Revitalizácia pietnych miest v obci.

Zásobovanie pitnou vodou.

Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.

Dostavba rozvodnej siete plynu.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Opatrenie 4.7

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.

Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.

Výbudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.

Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.

Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Opatrenie 5.2.2

Opatrenie 5.2.3

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Revitalizácia protizáplavových opatrení.

Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Realizácia protieróznych opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Obyvatelia v dôchodkovom veku.

Mladé rodiny s deťmi.

Marginalizované skupiny.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Pribežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Kultúrna infraštruktúra

Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.

Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.

Podpora kultúrnych podujatí v obci.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Cieľ 8.3

Opatrenie 8.3.1

Opatrenie 8.3.2

Propagácia v oblasti kultúry

Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kanceláriami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Cieľ 9.1

Opatrenie 9.1.1

Opatrenie 9.1.2

Propagácia obce

Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Aktualizácia www stránky obce.

Podpora budovania informačných tabúlí v obci.

Podprogram 9.2.

Cieľ 9.2

Opatrenie 9.2.1

Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.

Podprogram 9.3.

Cieľ 9.3

Opatrenie 9.3.1

Opatrenie 9.3.2

Cestovný ruch.

Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Modernizácia Obecného úradu.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Bezpečnosť.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Cieľ 11.2

Opatrenie 11.2.1

Opatrenie 11.2.2

Opatrenie 11.2.3

Počítačová gramotnosť.

Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Uvedené prioritné osi – programy je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti. Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v obci.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA	
Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH		
Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ		
Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE		

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš 2016 - 2025

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje intenzifikácia existujúcich výrobných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v obci.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.1.1 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.
Aktivity Tvorba podmienok.

Opatrenie 1.1.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Aktivity Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.
Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.
Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.
Údržba a skvalitňovanie tradičného obecného trhoviska.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.2.1 Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia hál a budov.
Modernizácia technologického vybavenia PD.
Obmedzenie negatívnych dopadov živočíšnej výroby.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Aktivity Modernizácia technológií v podnikoch výroby.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu ZŠ a MŠ.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Beňuš. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie

osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia miestnej komunikácie z Pôbišova do časti Filipovo. Rekonštrukcia miestnej komunikácie od obce Beňuš smerom po areál PD v časti Filipovo. Rekonštruovať prístupovú komunikáciu v kat. MO 7/50 včítane nového mosta cez rieku Hron. Súčasnú trasu cesty 1/66 prebudovať na miestnu komunikáciu kat. MZ 8/60. Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 a D v kategórii MO a MOU 6,5/40 a 4,5/30 na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery – Beňuš, Gašparovo, Filipovo.
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.
Aktivita	Preložka cesty 1/66 prepájajúcu časť Filipovo s ostatnými 2 časťami obce – vymedziť a zabezpečiť územie.
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba cyklotrasy s prepojením obce Beňuš – časti Filipovo – časti Gašparovo. Vybudovanie cyklotrasy, napojenie sa na cyklotrasu s Horehronskými obcami, mestom Brezno a Podbrezovou.
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba a rekonštrukcia parkovacích plôch pre potreby športovej infraštruktúry. Dostavba a rekonštrukcia parkovacích plôch pre potreby kultúry (amfiteáter, Domu kultúry). Dostavba parkovacích miest pri miestnom cintoríne. Dostavba parkovacích miest pre potreby verejných budov. Rekonštrukcia objektu obecných garáží.
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia chodníkov pre peších pozdĺž cesty I/66 (po „hostinec“). Výstavba jednostranného chodníka pre peších pozdĺž cesty I/66 (od „hostinca“). Výstavba chodníkov na obecnom cintoríne.
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
Aktivita	Výstavba mosta cez rieku Hron v časti Gašparovo. Rekonštrukcia premostení v časti Filipovo.
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.
Aktivita	Vyznačenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach obce. Optimalizácia dopravného značenia.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba plôch IBV v lokalite Pohanchiská. Výstavba plôch IBV v lokalite Bániky. Výstavba plôch IBV v lokalite Janovo.

Opatrenie 3.2 Aktivity	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia. Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu. Rozšírenie verejného osvetlenia – LED osvetlenie. Intenzifikácia svetelných bodov. Výstavba verejného osvetlenia v nových lokalitách IBV.
Opatrenie 3.3 Aktivity	Revitalizácia pietnych miest v obci. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia a dostavba areálu obecného cintorína. Rekonštrukcia oplotenia obecného cintorína. Rekonštrukcia budovy domu smútku.
Opatrenie 3.4 Aktivity	Zásobovanie pitnou vodou. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia vodovodnej siete – obec Beňuš. Rekonštrukcia vodovodnej siete – časti Filipovo, Gašparovo. Rekonštrukcia vodojemu obecného vodovodu. Rozšírenie kapacít vodovodnej siete (nové zdroje, akumulácia). Rozšírenie vodojemu Filipovo o 50 m ³ , resp. nový vodojem s objemom 100 m ³ dopĺňujúce vodné zdroje pre vodovod Filipovo. Predĺženie vodovodu a čerpacej (AT) stanica pre lokalitu voľného času v Gašparove (v rámci realizácie zariadenia). Predĺženie vodovodu do rekreačno - športového areálu v Filipove profil PVC DN 110 (v rámci realizácie zariadenia). Predĺženie zásobného potrubia do lokality Pohančiská profilu PVC DN 160, dĺžky 580 m. Rozšírenie vodovodnej siete v lokalite Pohančiská profilu PVC DN 110, dĺžky 750 m. Rozšírenie vodovodnej siete v lokalite Janovo a Bániky profilu PVC DN 110, dl. 600 m a čs. Predĺženie vodovodu do areálu klziska profil PVC DN 110, dĺžky 80 m (v rámci realizácie zariadenia). Dopĺňujúce vodné zdroje pre vodovod PD Beňuš - odberný objekt, úpravňa vody, prírodné potrubie, vodojem a zásobné potrubie (v rámci realizácie zariadenia). Prepojenie vodojemov Filipovo a PD na Horehronský skupinový vodovod.
Opatrenie 3.5 Aktivity	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete. Rozšírenie elektrických rozvodov VN. Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie. Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc. Vybudovať stôžiarovú transf. stanicu 22/0,4 kV, 250 kVA vrátane 22 kV vzdušnej prípojky v lokalite Pohančiská. Pre navrhovanú výstavbu v lokalite Pohančiská vybudovať káblovú sieť NN. Prebudovať transf. stanicu T7 Poľnohospodárske družstvo z 250 na 400 kVA vrátane výmeny sekundárneho rozvádzača NN. Prebudovať transformátorovú stanicu T10 Prielohy z 250 na 400 kVA vrátane výmeny sekundárneho rozvádzača NN. Pre navrhovanú výstavbu v lokalite Jankovo a Bán vybudovať káblovú sieť NN.
Opatrenie 3.6 Aktivity	Dostavba rozvodnej siete plynu. Výstavba regulačnej stanice plynu. Výstavba STL plynovodnej siete v nových lokalitách.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.
Aktivity	Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí. Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne. Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.
Aktivity	Lokalizácia čiernych skládok. Likvidácia skládok. Zneškodnenie poľných hnojísk a biologického odpadu na lokalite Štrbovo, oproti areálu PD. Zneškodnenie poľných hnojísk a biologického odpadu na lokalite na hranici k.ú. Beňuš a Rohozná. Zneškodnenie poľných hnojísk a biologického odpadu na lokalite severozápadne od kóty Pôbyšovo (763 m).
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba komunitnej kompostárne (do 5 ton). Výstavba zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov).

	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač). Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5 Aktivita	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba splaškovej kanalizačnej siete v obci Beňuš – I. etapa (cca. 4 km). Výstavba splaškovej kanalizačnej siete v časti Filipovo a Gašparovo – II. etapa (cca. 6 km). Výstavba centrálnej ČOV (do 2000 EO).
Opatrenie 4.6 Aktivita	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivita	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivita	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Hron. Revitalizácia protizáplavových opatrení potoka Hlboká. Revitalizácia protizáplavových opatrení Bravčského potoka.
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia koryta vodného toku Hron. Revitalizácia koryta potoka Hlboká. Revitalizácia koryta Bravčského potoka. Revitalizácia potokov po povodni z roku 2011 v správe lesov.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivita	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív. Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Na lokalitách Štrbovo, Sklenárka, Vranovka, Filipovská pastva, pod Janovým, Hrdza a pod Filipovským vrškom vysadiť pásy protieróznej krovinovej vegetácie.
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba oddychovej zóny v obci Beňuš. Výstavba oddychovej zóny v časti Gašparovo. Zriadenie novej verejnej zelene na ploche pri Obecnom úrade za poštou - okrasné kry a stromová zeleň. Úprava trávnej plochy pri autobusovej zastávke, výsadba stromovej aleje (lipy, pagaštan, jarabina). Výčistenie stáže v severnej časti obce a výsadba stromovej zelene (borovica, smrek, buk, javor).

Úprava zeleného pásu okolo Filipovského potoka, vytvorenie zábran proti prístupu hovädzieho dobytku, oviec a hydiny - výsadba aleje z líp prípadne jaseňa a javora.
Brehový porast Hrona - vo východnej časti obce previesť biologické spevnenie (osadenie) brehov.
Oddelenie futbalového areálu vysokou stromovou zeleňou, úprava plôch okolo plota, náhrada krovitých vrb okrasnými krami, vybudovanie trávnatých plôch okolo plota.
Výsadba vysokej stromovej zelene po obvode, ktorá oddelí Expedičného skladu Gašparovo od okolitej krajiny.

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1 Obyvatelia v dôchodkovom veku.
Aktivita Zabezpečenie terénnej sociálnej služby.
Zriadenie priestorov pre stretávanie obyvateľov v dôchodkovom veku.
Zriadenie denného stacionára v budove.
Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.

Opatrenie 6.1.2 Mladé rodiny s deťmi.
Aktivita Výber vhodnej alternatívny zariadenia zariadenia.
Vypracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie centra pre matky s deťmi.
Podpora mladých rodín s deťmi.

Opatrenie 6.1.3 Marginalizované skupiny.
Aktivita Dostavba núdzového bývania.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.2.1 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie priestorov.
Opatrenie 6.2.2 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.
Aktivita Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti budovy Zdravotného strediska.
Výstavba / prestavba priestorov pre potreby zdravotného strediska v centre obce.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivita Finančné a personálne zabezpečenie.
Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivita Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.
Opatrenie 6.3.3 Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivita Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1 Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia interiérov a zabezpečenie zariadenia MŠ.

Opatrenie 7.1.2 Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba tvorivých dielní pre potreby ZŠ.
Rekonštrukcia a modernizácia vykurovacieho systému ZŠ – zdroje a rozvody.
Rekonštrukcia elektrických rozvodov.
Výstavba školskej telocvične pre potreby ZŠ a MŠ.
Výstavba oplotenia areálu ZŠ a MŠ.
Výstavba športového areálu pre potreby ZŠ a MŠ.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1 Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba športových ihrísk pre kolektívne loptové hry v lokalite Filipovo.
Dostavba športových ihrísk v priestore areálu ZŠ Beňuš.
Výstavba multifunkčného ihriska v obci Beňuš.
Výstavba priestorov pre potreby športových klubov.
Výstavba detského ihriska v obci Beňuš.
Výstavba detského ihriska v časti Filipovo.
Výstavba detského ihriska v časti Gašparovo.
Rekonštrukcia tenisových kurtov v časti Filipovo.
Výstavba klziska v časti Beňuš cca 500 m východne od mosta cez Hron.

Opatrenie 7.2.2 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivity Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1 Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba budovy Domu kultúry – multifunkčné kultúrne zariadenie.
Realizácia interiérov – sála, kuchyňa, technické priestory.
Obstaranie zdrojov tepla a vykurovacieho systému.
Zriadenie priestorov pre potreby umeleckých skupín.
Prestavba objektu „Domu požiarnikov“ na kultúrno – spoločenské centrum v časti Gašparovo.

Opatrenie 8.1.2 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.
Aktivity Rekonštrukcia pamiatok.
Rekonštrukcia miestneho kostola.

Opatrenie 8.1.3 Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Organizovanie kultúrnych podujatí – Vianočný punč, Vianočné trhy, Beňušský rínek, ...
Výstavba otvoreného amfiteátra.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.

Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Pribežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Pribežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúlí v obci.
Aktivity Budovanie a inštalácia tabúlí informujúcich o atrakciách obce.
Budovanie a inštalácia tabúlí propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Využitie voľných objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.
Výstavba nocľahárne pre potreby cestovného ruchu.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.

Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecných úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.1.1 Modernizácia Obecného úradu.
Aktivita Rekonštrukcia obecného rozhlasu.
Modernizácia vybavenia úradu.
Rekonštrukcia budovy a strechy OclÚ – zníženie energetickej náročnosti.
Rekonštrukcia vstupu do budovy a výstavba bezbariérového prístupu.
Spracovanie doplnkov územného plánu obce.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.2.1 Bezpečnosť.
Aktivita Osadenie kamerového systému na miestnom cintoríne.
Osadenie kamerového systému na športovom ihrisku.
Osadenie kamerového systému v časti Gašparovo a Filipovo.
Osadenie kamerového systému pri OclÚ.
Rekonštrukcia objektu skladu CO.
Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice v časti Filipovo – rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti.
Modernizácia techniky požiarnej zbrojnice.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivita Technické zabezpečenie IS.
Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.
Zvýšenie dostupnosti signálu mobilných operátorov.
Zriadenie www stránky obce.
Realizácia wi-fi v centrálnej časti obce.
- Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivita Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.
Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivita Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.
- Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Aktivita Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.
- Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivita Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beňuš sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	15
		Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	2
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	500

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	2
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1,5 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	10
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1,5 mil..

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Beňuš	0	70 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kW	obec Beňuš	0	250
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Beňuš	0	1

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Beňuš	0	10

		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Beňuš	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Beňuš	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Beňuš	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Beňuš	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	-	-
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Beňuš	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Beňuš	0	15
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1500
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Beňuš	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Beňuš	0	150
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Beňuš	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Beňuš	0	3
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Beňuš	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Beňuš	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných/vybudovaných mostov	výstup	počet	obec Beňuš	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	-	-
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	obec Beňuš	0	5
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	obec Beňuš	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Beňuš	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Beňuš	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Beňuš	0	3
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Beňuš	0	90
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Beňuš	0	200
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Beňuš	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Beňuš	0	1
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Beňuš	0	5000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Beňuš	0	500
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Beňuš	95	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Beňuš	0	10
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184

Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Beňuš	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184
Opatrenie 3.6	Dostavba rozvodnej siete plynu.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Beňuš	0	100
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Beňuš	0	40
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Beňuš	0	33
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Beňuš	0	7
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Beňuš	0	5
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Beňuš	0	7
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Beňuš	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Beňuš	0	33
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m ²	obec Beňuš	0	5000
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Beňuš	0	10
		Počet vybudovaných kompostovísk a zberných dvorov	Výsledok	počet	obec Beňuš	0	2
Opatrenie 4.5	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Beňuš	0	10
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Beňuš	0	5

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Beňuš	90	99
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Beňuš	0	4
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	0
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzi	výsledok	počet	obec Beňuš	0	2
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec Beňuš	0	4
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Beňuš	0	50

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Beňuš	0	40

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Beňuš	0	2
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1184
		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	obec Beňuš	0	50
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Beňuš	0	5000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Beňuš	0	200

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	30
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	1
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	50
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	5
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Beňuš	0	0
Opatrenie 6.1.3	Marginalizované skupiny.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	10

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	10
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Beňuš	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Beňuš	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	1184

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov ČZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	obec Beňuš	0	20
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	obec Beňuš	20	75
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Beňuš	0	1

	individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.						
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Beňuš	0	5
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	obec Beňuš	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	obec Beňuš	0	5

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	21
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	144

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Beňuš	0	10
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Beňuš	0	20
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	200
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Beňuš	0	20
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	200

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných/vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Beňuš	0	700
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Beňuš	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Beňuš	0	600
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných kultúrnych objektov	výstup	počet	obec Beňuš	0	5
		Počet užívateľov	dopad	počet	obec Beňuš	0	1184
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.	Počet vybudovaných objektov	výstup	počet	obec Beňuš	0	1
		Počet organizovaných podujatí	dopad	počet	obec Beňuš	0	10

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
-----------	-------	----------------------	-----	----------------	---------------	---------------	-----------------

Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Beňuš	0	500

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Beňuš	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1500
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Beňuš	0	300
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Beňuš	0	1500
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Beňuš	1900	500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obce.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	obec Beňuš	0	5
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Beňuš	0	1000

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Beňuš	0	15
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1500
		Tržby z predaja služieb	dopad	€	obec Beňuš	0	200 tis.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1
		Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Beňuš	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Beňuš	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Beňuš	0	500
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Beňuš	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Beňuš	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Beňuš	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	500

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia Obecného úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Beňuš	0	10

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Beňuš	0	10
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Beňuš	0	30
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Beňuš	0	70

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Beňuš	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Beňuš	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Beňuš	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Beňuš	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Beňuš	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Beňuš	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Beňuš	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Beňuš	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Beňuš	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Beňuš	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Beňuš	0	5
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Beňuš	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Beňuš	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Beňuš	0	5
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Beňuš	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Beňuš	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Beňuš	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Beňuš	10	20

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš 2016 - 2025

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE BEŇUŠ

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Beňuš. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Beňuš, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Beňuš, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Beňuš na roky 2016 - 2025.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Beňuš

Implementácia PHRSR obce Beňuš sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Beňuš je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Beňuš. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Beňuš budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Beňuš.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2016 - 2025 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Beňuš je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a

vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Beňuš. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Beňuš vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva obce Beňuš (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Beňuš). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažérmi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Beňuš. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Beňuš a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Beňuš. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Beňuš na roky 2016 - 2025. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2016 - 2025) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Beňuš najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Beňuš. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Beňuš pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Beňuš. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína

dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2025. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Beňuš, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2016 - 2025		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Beňuš.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ
2.	01/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ
3.	01/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ
4.	01/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ
5.	01/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ
6.	01/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ

					predchádzajúci rok	na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	
7.	01/2023	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľsk é subjekty	verejné prerokovani e	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ
8.	01/2024	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľsk é subjekty	verejné prerokovani e	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ
9.	01/2025	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľsk é subjekty	verejné prerokovani e	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovací a správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.					
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba podmienok.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Udržba a skvalitňovanie tradičného obecného trhoviska.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.					
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.					
		Predpokladaný	Zdroje	Realizácia	Dopad na	Oprávnení

		rozpočet	financovania		rozpočet	žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Rekonštrukcia hál a budov.	1 500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Modernizácia technologického vybavenia PD.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Obmedzenie negatívnych dopadov živočíšnej výroby.	150	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.					
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia technológie v podnikoch výroby.	1 500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu ZŠ a MŠ.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Opatrenie 1.1.2										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Opatrenie 1.3.1										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Opatrenie 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer	
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Beňuš. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.	
Podprogram 2.1. Komunikácie	
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie z Pôbišova do časti Filipovo.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie od obce Beňuš smerom po areál PD v časti Filipovo.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštruovať prístupovú komunikáciu v kat. MO 7/50 včítane nového mosta cez rieku Hron.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Súčasnú trasu cesty 1/66 prebudovať na miestnu komunikáciu kat. MZ 8/60.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej ...	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Preložka cesty 1/66 prepájajúcu časť Filipovo s ostatnými 2 časťami obce – vymedziť a zabezpečiť územie.	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Výstavba cyklotrasy s prepojením obce Beňuš – časti Filipovo – časti Gašparovo.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Vybudovanie cyklotrasy, napojenie sa na cyklotrasu s Horehronskými obcami, mestom Brezno a Podbrezovou.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Dostavba a rekonštrukcia parkovacích plôch pre potreby športovej infraštruktúry.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Dostavba a rekonštrukcia parkovacích plôch pre potreby kultúry (amfiteáter, Domu kultúry).	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Dostavba parkovacích miest pri miestnom cintoríne.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Dostavba parkovacích miest pre potreby verejných budov.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia objektu obecných garáží.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Rekonštrukcia chodníkov pre peších pozdĺž cesty I/66 (po „hostinec“).	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba jednostranného chodníka pre peších pozdĺž cesty I/66 (od „hostinca“).	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba chodníkov na obecnom cintoríne.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba mosta cez rieku Hron v časti Gašparovo.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia premostení v časti Filipovo.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vyznačenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Optimalizácia dopravného značenia.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425.	24	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Opatrenie 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Hrádza.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Bániky.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Janovo.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Rozšírenie verejného osvetlenia – LED osvetlenie.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Intenzifikácia svetelných bodov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba verejného osvetlenia v nových lokalitách IBV	90	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Rekonštrukcia a dostavba areálu obecného cintorína.	150	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia oplatenia obecného cintorína.	50	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia budovy domu smútku.	30	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Rekonštrukcia vodovodnej siete – obec Beňuš.	450	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Rekonštrukcia vodovodnej siete – časti Filipovo, Gašparovo.	400	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Rekonštrukcia vodojemu obecného vodovodu. 100 tis	30	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Rozšírenie kapacít vodovodnej siete (nové zdroje, akumulácia).	150	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Rozšírenie vodojemu Filipovo o 50 m3, resp. nový vodojem s objemom 100 m3 dopĺňujúce vodné zdroje pre vodovod Filipovo.	50	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Predĺženie vodovodu a čerpacia (AT) stanica pre lokalitu voľného času v Gašparove (v rámci realizácie zariadenia).	30	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Predĺženie vodovodu do rekreačno - športového areálu v Filipove profil PVC DN 110 (v rámci realizácie zariadenia).	30	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Predĺženie zásobného potrubia do lokality Pohančiská profilu PVC DN 160, dĺžky 580 m.	50	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Rozšírenie vodovodnej siete v lokalite Pohančiská profilu PVC DN 110, dĺžky 750 m.	50	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Rozšírenie vodovodnej siete v lokalite Janovo, Bániky a Hrádza profilu PVC DN 110, dl. 600 m a čs.	40	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Predĺženie vodovodu do areálu klziska profil PVC DN 110, dĺžky 80 m (v rámci realizácie zariadenia).	20	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Doplňujúce vodné zdroje pre vodovod PD Beňuš - odberný objekt, úpravňa vody, prírodné potrubie, vodojem a zásobné potrubie (v rámci realizácie zariadenia).	100	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Prepojenie vodojemov Filipovo a PD na Horehronský skupinový vodovod.	50	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie elektrických rozvodov VN.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Výbudovať stožiarovú trasf. stanicu 22/0,4 kV, 250 kVA vrátane 22 kV vzdušnej prípojky v lokalite Pohančiská.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Pre navrhovanú výstavbu v lokalite Pohančiská vybudovať káblovú sieť NN.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Prebudovať transf. stanicu T7 Poľnohospodárske družstvo z 250 na 400 kVA vrátane výmeny sekundárneho	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.

	rozvádzača NN.					
	Prebudovať transformátorovú stanicu T10 Prielohy z 250 na 400 kVA vrátane výmeny sekundárneho rozvádzača NN.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Pre navrhovanú výstavbu v lokalite Janovo, Bániky a Hrádza vybudovať káblovú sieť NN.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
Opatrenie 3.6	Dostavba rozvodnej siete plynu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Výstavba regulačnej stanice plynu.	podľa potreby	rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.,
	Výstavba STL plynovodnej siete v nových lokalitách.	podľa potreby	rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.,

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický záměr						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Beňuš
	Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.	1/rok	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Beňuš
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Beňuš
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Beňuš
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Beňuš
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Beňuš
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Beňuš
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Lokalizácia čiernych skládok.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný	nízky	obec Beňuš

				sektor		
	Likvidácia skládok.	100	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Zneškodnenie poľných hnojísk a biologického odpadu na lokalite Štrbovo, oproti areálu PD.	podľa potreby	pôvodca	verejný a súkromný sektor	žiadny	pôvodca
	Zneškodnenie poľných hnojísk a biologického odpadu na lokalite na hranici k.ú. Beňuš a Rohozná.	podľa potreby	pôvodca	verejný a súkromný sektor	žiadny	pôvodca
	Zneškodnenie poľných hnojísk a biologického odpadu na lokalite severozápadne od kóty Pôbišovo (763 m).	podľa potreby	pôvodca	verejný a súkromný sektor	žiadny	pôvodca
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Výstavba komunitnej kompostárne (do 5 ton).	300	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov).	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač).	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 4.5	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete v obci Beňuš – I. etapa (cca. 4 km). 1,5 mil	1 500	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete v časti Filipovo a Gašparovo – II. etapa (cca.6 km). 3,5 mil	3 500	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
	Výstavba centrálnej ČOV (do 2000 EO). 1,2 mil	1 200	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer	
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.	
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo	
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva
Opatrenie	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a

5.1.1	prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Prezentácia a šírenie osvedy v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.	podľa potreby	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Beňuš
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Revitalizácia protizáplavových opatrení potoka Hlboká.	0	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	žiadny	Správca potoka
	Revitalizácia protizáplavových opatrení Bravčského potoka.	0	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	žiadny	Správca potoka
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	0	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	žiadny	Správca vodného toku
	Revitalizácia koryta vodného toku Hron.	0	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	žiadny	Správca vodného toku
	Revitalizácia koryta potoka Hlboká.	0	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	žiadny	Správca vodného toku
	Revitalizácia koryta Beňušského potoka.	0	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	žiadny	Správca vodného toku
	Revitalizácia potokov po povodni z roku 2011 v správe lesov.	0	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	žiadny	Správca vodného toku

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

	Na lokalitách Štrbovo, Sklenárka, Vranovka, Filipovská pastva, pod Janovým, Hrdza a pod Filipovským vrškom vysadiť pásy protieróznej krovinovej vegetácie.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Výstavba oddychovej zóny v obci Beňuš.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba oddychovej zóny v časti Gašparovo.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Zriadenie novej verejnej zelene na ploche pri Obecnom úrade za poštou - okrasné kry a stromová zeleň.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Úprava trávinatej plochy pri autobusovej zastávke, výsadba stromovej aleje (lipy, pagaštan, jarabina).	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Vyčistenie strže v severnej časti obce a výsadba stromovej zelene (borovica, smrek, buk, javor).	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Úprava zeleného pásu okolo Filipovského potoka, vytvorenie zábran proti prístupu hovädzieho dobytká, oviec a hydiny - výsadba aleje z líp prípadne jaseňa a javora.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Brehový porast Hrona - vo východnej časti obce previesť biologické spevnenie (osadenie) brehov.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Oddelenie futbalového areálu vysokou stromovou zeleňou, úprava plôch okolo plota, náhrada krovitých vrb okrasnými krami, vybudovanie trávnatých plôch okolo plota.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výsadba vysokej stromovej zelene po obvode, ktorá oddelí Expedičného skladu Gašparovo od okolitej krajiny.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										
Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer	
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.	
Podprogram 6.1. Sociálne služby	
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie terénnej sociálnej služby.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Zriadenie priestorov pre stretávanie obyvateľov v dôchodkovom veku.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Zriadenie denného stacionára v budove.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber vhodnej alternatívy zriadenia zariadenia.	podľa potreby	-	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Zriadenie centra pre matky s deťmi.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Podpora mladých rodín s deťmi.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 6.1.3	Marginalizované skupiny.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Dostavba núdzového bývania.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti budovy Zdravotného strediska.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Výstavba / prestavba priestorov pre potreby zdravotného strediska v centre obce.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky	obec Beňuš
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Opatrenie 6.1.3										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Opatrenie 6.3.1										
Opatrenie 6.3.2										
Opatrenie 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický záměr						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia interiérov a zabezpečenie zariadenia MŠ.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba tvorivých dielní pre potreby ZŠ.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia a modernizácia vykurovacieho systému ZŠ – zdroje a rozvody.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia elektrických rozvodov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba školskej telocvične pre potreby ZŠ a MŠ.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba oplotenia areálu ZŠ a MŠ.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba športového areálu pre potreby ZŠ a MŠ.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Výstavba športových ihrísk pre kolektívne loptové hry v lokalite Filipovo.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Dostavba športových ihrísk v priestore areálu ZŠ Beňuš.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba multifunkčného ihriska v obci	90	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

	Beňuš.		EÚ, MŠ SR	sektor		
	Výstavba priestorov pre potreby športových klubov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba detského ihriska v obci Beňuš.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Výstavba detského ihriska v časti Filipovo.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Výstavba detského ihriska v časti Gašparovo.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Rekonštrukcia tenisových kurtov v časti Filipovo.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba klziska v časti Beňuš cca 500 m východne od mosta cez Hron.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie 7.1.2										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický záměr						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Výstavba budovy Domu kultúry – multifunkčné kultúrne zariadenie.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Realizácia interiérov – sála, kuchyňa, technické priestory.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Obstaranie zdrojov tepla a vykurovacieho systému.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Zriadenie priestorov pre potreby umeleckých skupín.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Prestavba objektu „Domu požiarnikov“ na kultúrno – spoločenské centrum v časti Gašparovo.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia pamiatok.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia miestneho kostola.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

	Organizovanie kultúrnych podujatí – Vianočný punč, Vianočné trhy, Beňušský rínek, ...	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Výstavba otvoreného amfiteátra.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.3										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.2										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný	nízky	obec Beňuš

			podnikateľské subjekty	sektor		
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Beňuš
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Využitie poľnohospodárskych objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.	podľa potreby	ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Výstavba nocľahárne pre potreby cestovného ruchu.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer	
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecnom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.	
Podprogram 10.1. Administratíva	
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia vnútorného vybavenia Obecného úradu.

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia obecného rozhlasu.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Modernizácia vybavenia úradu.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia budovy a strechy OcÚ – zníženie energetickej náročnosti.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia vstupu do budovy a výstavba bezbariérového prístupu.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Beňuš
	Spracovanie doplnkov územného plánu obce.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Osadenie kamerového systému na miestnom cintoríne.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Osadenie kamerového systému na športovom ihrisku.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Beňuš
	Osadenie kamerového systému v časti Gašparovo a Filipovo.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Osadenie kamerového systému pri OcÚ.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Beňuš
	Rekonštrukcia objektu skladu CO.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice v časti Filipovo – rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Modernizácia techniky požiarnej zbrojnice.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Beňuš

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových	verejný sektor	stredný	obec Beňuš

			organizácií			
	Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Zvýšenie dostupnosti signálu mobilných operátorov.	podľa potreby	podnikateľské subjekty	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Zriadenie www stránky obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
	Realizácia wi-fi v centrálnej časti obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Beňuš
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Beňuš

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Beňuš
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Beňuš 2016 - 2025

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Spolu
I. Hospodárska politika	428,6	1085,6	1753,9	1791,4	1519,1	862,1	123,4	85,9	0,1	0,1	7650,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	0,0	555,3	930,3	930,3	930,3	375,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3721,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	260,5	260,5	260,5	260,5	85,8	85,8	85,8	85,8	0,0	0,0	1385,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	97,5	155,5	519,3	519,3	421,8	363,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2077,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	0,6	0,6	0,1	37,6	37,6	37,6	37,6	0,1	0,1	0,1	152,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	70,0	111,3	41,3	41,3	41,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	305,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	0,0	2,5	2,5	2,5	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
II. Sociálna politika	212,9	212,9	263,1	403,1	265,4	265,4	457,6	317,6	242,6	242,6	2883,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	0,0	0,0	50,3	50,3	125,3	125,3	75,0	75,0	0,0	0,0	501,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	38,8	38,8	38,8	178,8	140,0	140,0	382,5	242,5	242,5	242,5	1685,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	174,1	174,1	174,1	174,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	697,0
III. Environmentálna politika	1821,3	2109,0	2234,5	2234,5	413,3	148,0	22,5	0,0	0,0	0,0	8983,0
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	1821,3	1821,3	1946,8	1946,8	125,5	125,5	0,0	0,0	0,0	0,0	7787,0
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	0,0	287,8	287,8	287,8	287,8	22,5	22,5	0,0	0,0	0,0	1196,0
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.								
Opatrenie 1.2.1	2 160	1 404	1 053	351	351	0	0	756	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.1	1 500	750	563	188	188	0	0	750	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	61	61	46	15	12	0	3	0	0
Spolu	3 721,00	2 215	1 661	554	551	0	3	1 506	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	555,25	366	275	92	91	0	1	189	0
2018	930,25	554	415	138	138	0	1	377	0
2019	930,25	554	415	138	138	0	1	377	0
2020	930,25	554	415	138	138	0	1	377	0
2021	375,00	188	141	47	47	0	0	188	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	3721,00	2215	1661	554	551	0	3	1506	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komún a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHKÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných Projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	645	645	484	161	129	0	32	0	0
Opatrenie 2.1.3	252	252	189	63	50	0	13	0	0
Opatrenie 2.1.4	242	242	182	61	48	0	12	0	0
Opatrenie 2.1.5	222	222	167	56	44	0	11	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.2.1	24	24	18	6	5	0	1	0	0
Spolu	1 385,00	1 385	1 039	346	277	0	69	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	260,50	261	195	65	52	0	13	0	0
2017	260,50	261	195	65	52	0	13	0	0
2018	260,50	261	195	65	52	0	13	0	0
2019	260,50	261	195	65	52	0	13	0	0
2020	85,75	86	64	21	17	0	4	0	0
2021	85,75	86	64	21	17	0	4	0	0
2022	85,75	86	64	21	17	0	4	0	0
2023	85,75	86	64	21	17	0	4	0	0

2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1385,00	1385	1039	346	277	0	69	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	390	390	293	98	78	0	20	0	0
Opatrenie 3.3	232	232	174	58	46	0	12	0	0
Opatrenie 3.4	1 455	1 455	1 091	364	291	0	73	0	0
Spolu	2 077,00	2 077	1 558	519	415	0	104	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	97,50	98	73	24	20	0	5	0	0
2017	155,50	156	117	39	31	0	8	0	0
2018	519,25	519	389	130	104	0	26	0	0
2019	519,25	519	389	130	104	0	26	0	0
2020	421,75	422	316	105	84	0	21	0	0

2021	363,75	364	273	91	73	0	18	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2077,00	2077	1558	519	415	0	104	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zafinancujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	100	100	75	25	20	0	5	0	0
Opatrenie 4.4	985	985	739	246	197	0	49	0	0
Opatrenie 4.5	6 200	6 200	4 650	1 550	1 240	0	310	0	0
Opatrenie 4.6	502	502	377	126	100	0	25	0	0
Spolu	7 787,00	7 787	5 840	1 947	1 557	0	389	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G			
2016	1821,25	1821	1366	455	364	0	91	0	0
2017	1821,25	1821	1366	455	364	0	91	0	0
2018	1946,75	1947	1460	487	389	0	97	0	0
2019	1946,75	1947	1460	487	389	0	97	0	0
2020	125,50	126	94	31	25	0	6	0	0
2021	125,50	126	94	31	25	0	6	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	7787,00	7787	5840	1947	1557	0	389	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)

- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

a) Ochrana a manažment životného prostredia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKO FOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	505	505	379	126	101	0	25	0	0
Opatrenie 5.2.3	505	505	379	126	101	0	25	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	51	51	38	13	10	0	3	0	0
Opatrenie 5.4.2	135	135	101	34	27	0	7	0	0
Spolu	1 196,00	1 196	897	299	239	0	60	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	287,75	288	216	72	58	0	14	0	0
2018	287,75	288	216	72	58	0	14	0	0
2019	287,75	288	216	72	58	0	14	0	0
2020	287,75	288	216	72	58	0	14	0	0
2021	22,50	23	17	6	5	0	1	0	0

2022	22,50	23	17	6	5	0	1	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1196,00	1196	897	299	239	0	60	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií nariadenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- Ochrana a manažment životného prostredia
- Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKO FOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS
GREENWAYS
PRIESTORY
POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	300,00	300	225	75	60	0	15	0	0
Opatrenie 6.1.2	51,00	51	38	13	10	0	3	0	0
Opatrenie 6.1.3	150,00	150	113	38	30	0	8	0	0
Spolu	501,00	501	376	125	100	0	25	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	50,25	50	38	13	10	0	3	0	0
2019	50,25	50	38	13	10	0	3	0	0
2020	125,25	125	94	31	25	0	6	0	0
2021	125,25	125	94	31	25	0	6	0	0
2022	75,00	75	56	19	15	0	4	0	0
2023	75,00	75	56	19	15	0	4	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	501,00	501	376	125	100	0	25	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

NADÁCIA PONTIS

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	155	155	116	39	31	0	8	0	0
Opatrenie 7.1.2	970	970	728	243	194	0	49	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	560	560	420	140	112	0	28	0	0
Spolu	1 685,00	1 685	1 264	421	337	0	84	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	38,75	39	29	10	8	0	2	0	0
2017	38,75	39	29	10	8	0	2	0	0
2018	38,75	39	29	10	8	0	2	0	0
2019	178,75	179	134	45	36	0	9	0	0
2020	140,00	140	105	35	28	0	7	0	0
2021	140,00	140	105	35	28	0	7	0	0
2022	382,50	383	287	96	77	0	19	0	0
2023	242,50	243	182	61	49	0	12	0	0
2024	242,50	243	182	61	49	0	12	0	0
2025	242,50	243	182	61	49	0	12	0	0

Spolu	1685,00	1685	1264	421	337	0	84	0	0
-------	---------	------	------	-----	-----	---	----	---	---

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	495	495	371	124	99	0	25	0	0
Opatrenie 8.1.3	201	201	151	50	40	0	10	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	697,00	697	522	175	139	0	36	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	174,10	174	131	44	35	0	9	0	0
2017	174,10	174	131	44	35	0	9	0	0
2018	174,10	174	131	44	35	0	9	0	0
2019	174,10	174	131	44	35	0	9	0	0
2020	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	697,00	697	522	175	139	0	36	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komún a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

e) Zachovanie kultúrneho dedičstva.

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

PROGRAM EURÓPSKEJ KOMISIE KULTÚRA 2007 – 2013

1. Podpora kultúrnych Projektov
2. Podpora organizácií pôsobiach na európskej úrovni v oblasti kultúry
3. Podpora na analýzy zhromažďovanie a šírenie informácií na maximalizáciu vplyvu Projektov v oblasti kultúrnej spolupráce

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

PROGRAM 1 - OBNOVME SI SVOJ DOM

PROGRAM 2 - KULTÚRNE AKTIVITY V OBLASTI PAMÄŤOVÝCH INŠTITÚCIÍ

PROGRAM 4 – UMENIE

PROGRAM 5 - PRO SLOVAKIA

PROGRAM 6 - KULTÚRA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA

PROGRAM 7 - NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

PROGRAM 8 - KULTÚRNE POUKAZY

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIAŤKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	150	150	113	38	30	0	8	0	0
Spolu	152,00	152	113	40	30	0	10	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2017	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2018	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	37,60	38	28	9	8	0	2	0	0
2020	37,60	38	28	9	8	0	2	0	0
2021	37,60	38	28	9	8	0	2	0	0
2022	37,60	38	28	9	8	0	2	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	152,00	152	113	40	30	0	10	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	165	165	124	41	33	0	8	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľ/ov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	140	140	105	35	28	0	7	0	0
Spolu	305,00	305	229	76	61	0	15	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G			
2016	70,00	70	53	18	14	0	4	0	0
2017	111,25	111	83	28	22	0	6	0	0
2018	41,25	41	31	10	8	0	2	0	0
2019	41,25	41	31	10	8	0	2	0	0
2020	41,25	41	31	10	8	0	2	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	305,00	305	229	76	61	0	15	0	0

Zdroje financovania EÚ

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

OP Efektívna verejná správa (EVS)

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	6	6	5	2	1	0	0	0	0
Opatrenie 11.1.2	4	4	3	1	1	0	0	0	0
Spolu	10,00	10,00	7,50	2,50	2,00	0,00	0,50	0,00	0,00

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2017	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2018	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2019	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2020	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	10,00	10,00	7,50	2,50	2,00	0,00	0,50	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

OP Efektívna verejná správa (EVS)

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV A KOHÉZNEHO FONDU PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu² – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska,

- čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
 - v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
 - možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
 - v rámci jedného Opatreniu sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Pravidlá financovania pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov, cieľa Európska územná spolupráca – cezhraničnej spolupráce a pre prijímateľov z Kohézneho fondu

Financovanie Projektov prijímateľa – organizácia štátnej správy

Pre prijímateľa – organizáciu štátnej správy: ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1 písm. a)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – organizácia štátnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	15,0 %	0,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom organizácia štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. a)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 15,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy

Pre prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy: verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri podľa odseku 1 § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, združenia právnických osôb z verejnej správy a verejné zdravotné poisťovne okrem obcí, vyšších územných celkov a organizácií štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – ostatné subjekty verejnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak sú prijímateľom ostatné subjekty verejnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – obec / vyšší územný celok

Pre prijímateľa – obec / vyšší územný celok, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou / vyšším územným celkom (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom obec / vyšší územný celok, **PRÍPADNE ROZPOČTOVÁ ORGANIZÁCIA ALEBO PRÍSPEVKOVÁ ORGANIZÁCIA ZRIADENÁ OBCOU / VYŠším ÚZEMNÝM CELKOM** (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa zo súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa, na ktorého sa nevzťahujú pravidlá financovania podľa časti 3.2.1.1, 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.6 a 3.1.2.7 (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. f)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	5,0 %	10,0 %	100,0 %

V danom prípade platí, že výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 10,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém štátnej pomoci ⁸			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	0,0 %	y,y %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom podnik vykonávajúci hospodársku činnosť podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), podiel prijímateľa sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme štátnej pomoci.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020 okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje.

Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020⁴. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu.

Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.
- viac rozvinutých regiónov:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní.

V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020.

V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;
- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu,

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 1, opatrení č. 2, podopatrení č. 3.3, opatrení č. 4, podopatrení č. 5.1, podopatrení č. 5.2, opatrení č. 6, podopatrení č. 7.1, opatrení č. 8, opatrení č. 9, opatrení č. 10, opatrení č. 11, opatrení č. 12, opatrení č. 13, opatrení č. 14 a opatrení č. 15

Pre prijímateľa v rámci:

- opatrenia č. 1: poskytovateľa prenosu vedomostí a zručností;
- opatrenia č. 2: poskytovateľa poradenskej služby - certifikovaného poradcu, poskytovateľa vzdelávania, ktorý musí mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú v oblastiach poskytujúcich poradenské služby;
- podopatrenia č. 3.3:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce (miestna územná samospráva);

- opatrenia č. 4:

skupinu poľnohospodárov v prípade kolektívnych investícií vykonávaných viac ako jedným poľnohospodárom a tieto prinášajú synergický efekt, verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby;

- podopatrenia č. 5.1: poľnohospodárskeho podnikateľa, tzn. fyzickú alebo právnickú osobu (mikropodniky a malé podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku a spĺňa kritériá stanovené vo vzťahu k veku a profesijnému zameraniu;
- podopatrenia č. 5.2: právnické osoby alebo fyzické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES);
- opatrenia č. 6: obec definovanú v územnej koncentrácii ako vidiecka obec vidiek 1 a vidiek 2 s výnimkou obcí so štatútom mesta; združenia obcí;
- podopatrenia č. 7.1: obhospodarovateľa lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch – súkromní a verejní správcovia lesov a iné subjekty súkromného práva a verejné subjekty a ich združenia;
- opatrenia č. 8, 9, 10, 11, 12: fyzickú a právnickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- opatrenia č. 10: súkromných vlastníkov lesa a ich združení s právnou subjektivitou;
- opatrenia č. 13: najmenej dva subjekty, ktorých spolupráca je:

medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a v lesnom hospodárstve na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorit politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva uvedených v čl. 62 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV;

- opatrenia č. 14:

verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov; MAS (verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov schválené riadiacim orgánom, t. j. ktorým riadiaci orgán udelil štatút MAS)

- opatrenia č. 15:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
Pôdohospodársku platobnú agentúru,
Národnú sieť rozvoja vidieka
sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
75,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných opatrení a podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 25,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 3.1, 3.2 a podopatrení 5.3

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 3.1: fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- podopatrenia č. 3.2: fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby (okrem rybných produktov), resp. v prípade investícií do využívania obnoviteľných zdrojov energie sú prijímateľmi fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby;
- podopatrenia 5.3:

poľnohospodárov alebo členov poľnohospodárskej domácnosti podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 % (činnosť č. 1) a fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujuce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním (činnosť č. 2) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
37,5 %	12,5 %	50,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 37,5 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 12,5 % a príspevok prijímateľa vo výške 50,0 %.

V uvedenom prípade platia výnimky pre zvýšenie intenzity verejnej pomoci podľa časti 6.1.

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 4

Pre prijímateľa v rámci opatrenia č. 4: poľnohospodára: právnickú alebo fyzickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
60,0 %	20,0 %	20,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného opatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 60,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 20,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 20,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 7.2

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 7.2:

fyzické a právnické osoby (obce, mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujuce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným predchádzajúcej odrážke sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
48,75 %	16,25 %	35,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného podopatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 48,75 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 16,25 % a príspevok prijímateľa vo výške 35,0 %.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Beňuš je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Beňuš bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

..... VZN/UMZ č.

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. RIÚS BBSK 2014-2020
6. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK),
7. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
8. Národný program reforiem, máj 2012,
9. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
10. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
11. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
12. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
13. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
14. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
15. Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
16. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
17. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
18. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
19. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
20. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
21. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
24. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
25. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
26. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
27. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
28. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja.
29. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
32. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
33. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
34. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
35. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Beňuš.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Faltán, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠŇA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
28. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
29. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
30. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
31. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
32. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
33. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
34. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
35. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
36. <http://www.minerality.sk/files/hor/spras.htm>

37. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
38. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
39. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n. Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
40. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006-4 -
41. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
42. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
43. www.statistics.sk
44. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
45. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, Ľ., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
46. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
47. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
48. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
49. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
50. Ružičková, H., Halada, Ľ., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
51. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
54. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
55. www.krasy-slovenska.sk
56. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk,
57. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
58. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
59. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
60. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
61. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
62. NSRR, 2011
63. POH Beňuš 2011 – 2015
64. <https://sk.wikipedia.org/wiki/>
65. <http://www.sopsr.sk/>
66. naseobce.sk
67. PHSR 2005 - 2015,
68. Štatistický úrad, DataCubes,
69. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983.,
70. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997.,
71. www.benus.sk
72. <https://zs-benus.edupage.org/about/>

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Beňuš
Programovacie obdobie 2016 - 2025
2016**

SCARBEO-SK ,s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224